

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

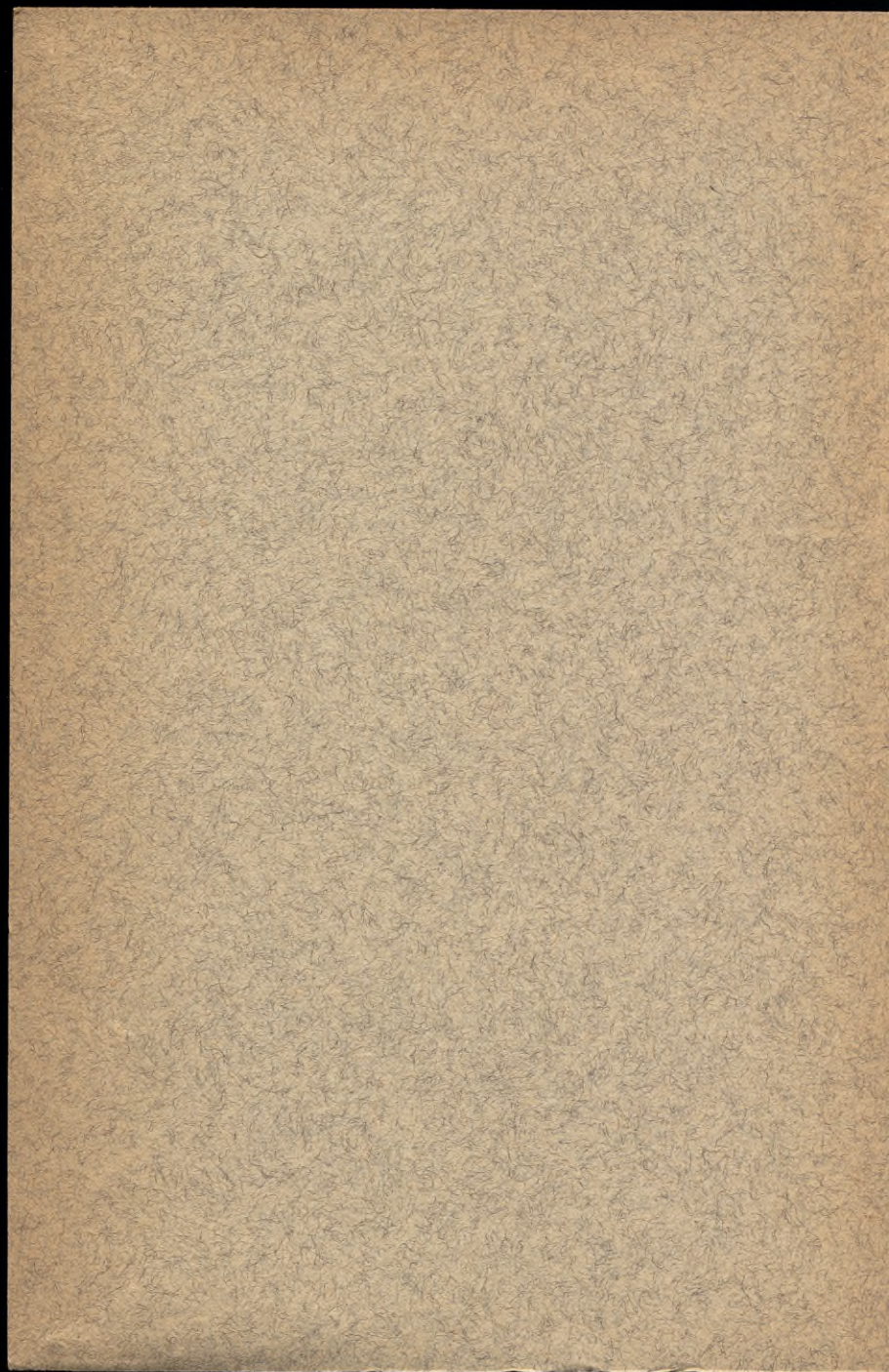
LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Litt.
50.

Lill.
Sv.

FRÅN SOLSKENS DAGAR

AF

ELLIS HJORTH.

STOCKHOLM

P. A. HULDBERGS FÖRLAGS-AKTIEBOLAG.

Книжка
Солтискиндар

10. 45 / 733

FRÅN SOLSKENSDAGAR

AF

ELLIS HJORTH
(E—TH).

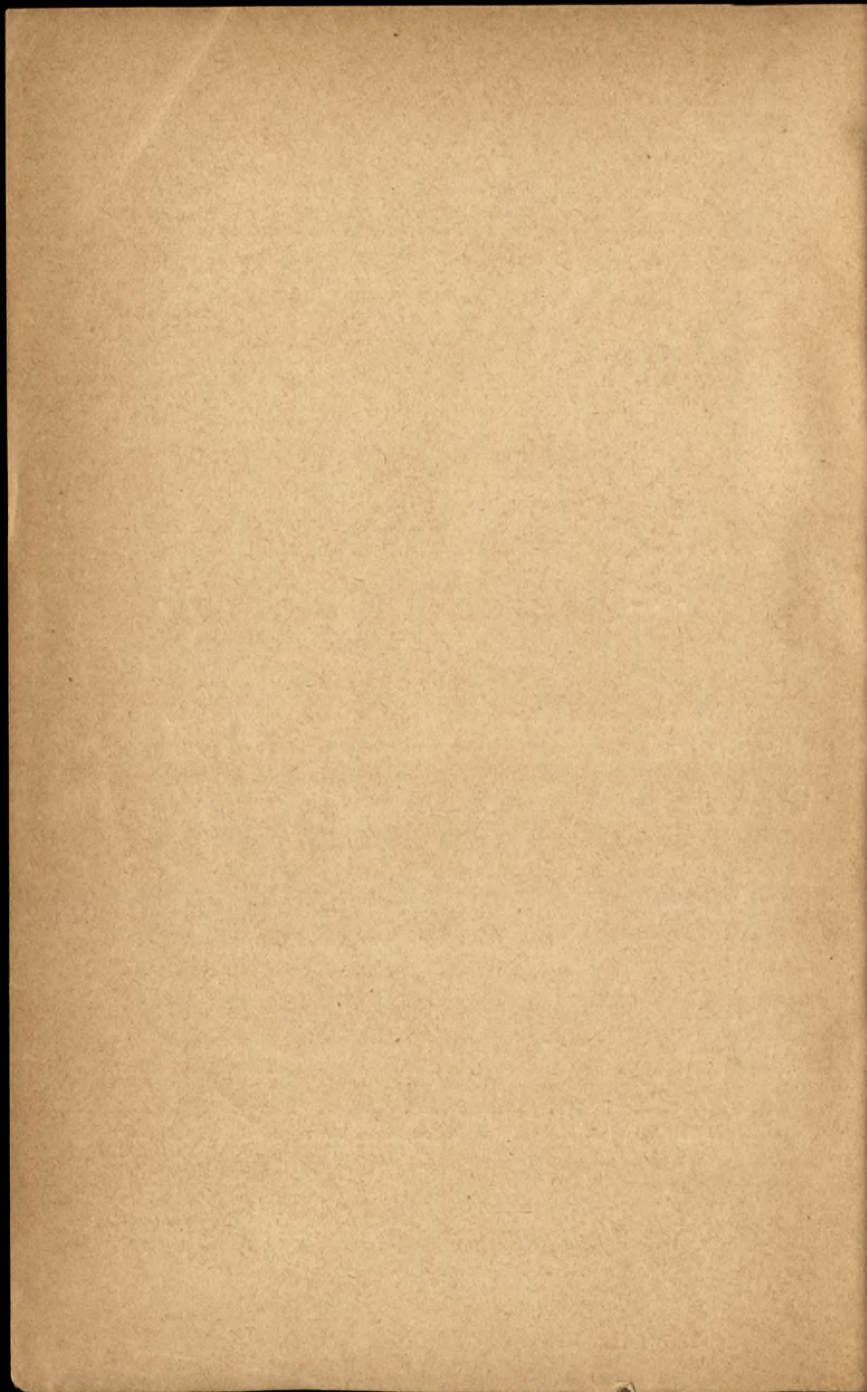
STOCKHOLM
P. A. HULDBERGS BOKFÖRLAGS-AKTIEBOLAG.

Norrköping 1891. M. W. Wallberg & C:o Boktryckeri.

Innehåll:

	Sid.
Flen 15 minuter	1.
Mina kommissioner	17.
Ja och nej	38.
Ringar-Olle	47.
Brutna vingar	54.
Klippor och hafstång	66.
Hevreka!	107.

Flen, femton minuter!

Det hade snöat hela den korta vinterdagen under mulen himmel och stark kyla. Snön låg jemn och hvit öfver skog och slättland och endast en och annan rökpelare, som steg upp mellan höjderna, utvisade hvar ett torp eller en bondgård var belägen. Mörkret hade för ett par timmar sedan inträdt, då den gälla, upprepade signalen från ett ankalkande lokomotiv hördes vidt omkring i den tysta ensliga trakten. Den gröna lyktan syntes höja och sänka sig på afstånd och det väntade tåget från Nyköping ankom ångande och pustande till stambanans station. Dörr efter dörr öppnades raskt och ropet af — Flen, femton minuter, — ljöd utefter banan. De få medföljande passagerarna stego ur kupéerna förande med sig sina mer eller mindre besvärliga reseffekter samt skyndade i den starka kylan så fort sig göra lät in i väntsalen.

Ur en af tredje klassens vagnar steg äfven en ensam ung flicka, bärande en nattsäck och en plädrem samt ledande en stor brun och hvit raphönshund. Med de båda collis i ena handen och kedjan i den

andra, skulle hon just stiga ned från kupéens höga fotsteg, då hunden, glad att åter slippa ut i friska luften, tog ett språng och med ett ryck slet sig lös från sin egarinna samt rusade fram längs banan just som ett lokomotiv i sakta fart närmade sig. I sin ångest och förskräckelse att se hunden öfverkörd, släppte den unga flickan handlöst sitt bagage och skyndade fram för att hejda honom.

I detta ögonblick framskymtade figuren af en man i halfdunklet. Uppfattande det farliga i hennes belägenhet, skyndade han fram och lyckades med en snabb rörelse, att med ena handen fatta tag i hundens kedja och med ett kraftigt ryck draga djuret till sig, under det han med den andra temligen omildt förde undan den unga flickan från banan i samma ögonblick lokomotivet långsamt gled fram deröfver. Han mumlade några ohörbara ord, hvarefter han lugnt tog upp de båda collis, som voro kastade på marken, gjorde ett tecken åt deras egarinna att följa sig samt gick med några långa steg öfver banan och inträdde i väntsalen, der han satte ifrån sig sin börda samt vände sig om för att se om den unga flickan följt honom. Alltsammans hade skett med sådan hastighet, att denna knappt hunnit uppfatta det farliga i sin belägenhet och det var först då hon kommit in i salen som hon började darra af rädsla, i det hon med en suck sjönk ned på den närmaste bänken.

Hennes räddare var en storväxt och kraftfull man, iklädd en väldig pels, från hvars höga uppslagna krage framstack ett par yfviga rödgula polisonger, det enda egentligt synbara af hans ansigte.

Ett ögonblick stod han stilla och betraktade den unga flickan framför sig.

Hon såg mycket ung ut, — tycktes knappast vara mer än ett barn, och hennes bleka, fina ansigte hade ett par stora, mörka ögon, som nu af den starka sinnesrörelsen sågo ännu större och mörkare ut. Hon var sorgklädd, och den svarta dräkten var mycket enkel. Klädningen var af något tunt, billigt tyg och det långa svarta sorgfloret var skrynkligt och illa medfaret, samt tycktes blott begagnas för att skyla hattens brister. Hon såg så barnslig, hjälplös och torftig ut, der hon satt helt tyst och blek i gasljuset bland alla dessa bullrande och brådskande menniskor, att hennes räddare omedvetet och helt villrådig stod qvar framför henne i stället för att blott med en bugning aflägsna sig.

Då hon fortfarande satt helt tyst och orörlig, sade han godmodigt:

"Ni blef rädd, tror jag. Nå inte underligt. — Det var väl, att jag fans till hands, annars hade det ej varit mycket qvar af er vid det här laget, min unga dam. Temligen oförnuftigt att resa med en stor hund och ej lemna den i hundkupén," fortsatte han i det han åter granskade hennes lilla tarfliga person och lät sina blickar stanna vid det bleka ansigtet, hvars fina rosenröda läppar ännu rördes af en nervös darrning. "Ni tycks vara bra ung och föga van att kunna reda er på egen hand," tillade han mer uppriktigt än artigt.

Blodet rusade upp till den unga flickans kinder och hennes blick var oväntadt fast, då hon slutligen såg upp och svarade:

"Jag är alls icke så ung som ni tycks tro. Nära

tjugo år, — men jag är ej van att resa ensam. Jag har aldrig gjort det förr, — och jag bar mig oförståndigt åt. Ni var mycket god, och — och jag är mycket tacksam — mycket.”

Hon tystnade och hennes blick fick ett skyggt och osäkert uttryck.

”Det är en vacker hund,” sade han endast för att säga något och med ett försök att draga hennes tankar från den öfverståndna faran. — ”Är den er?”

”Ja, — nej.” — Hon tystnade, rodnade och såg förvirrad ned på hunden vid sina fötter.

”Nå, det var inte min mening att vara nyfiken med afseende på *den* saken,” återtog herrn i pelsen i munter ton. ”Jag har ingen rättighet att veta något hvarken om er eller om er hund. Men jag såg likväl på er nattsäck, att ni är fröken Ida Reikert,” fortsatte han obesvärad, ”och mitt namn är Storm — Crispin Storm, — landtbrukare här i trakten. Jag måste till stationen i qväll för uträttandet af ett ärende af vigt, och jag kom just lagom att lotsa in er i väntsalen. Se så, nu vet ni, hvem ni har framför er.”

Vid ljudet af sitt eget namn ökades den unga flickans förvirring, och hon tycktes färdig att brista i gråt.

”Ni blef mera skrämmd än jag kunde tro. Vill ni ha ett glas vatten?”

”Nej, nej,” sade hon hastigt, ”det är ingenting. — Jag är så ovan att befinna mig ensam bland främmande, — och är kanske litet trött. Jag borde väl säga något om mig sjelf, då ni varit så god emot mig,” återtog hon med fastare röst. ”Jag skall resa till mina släktingar — jag och Tell. De ha lofvat

att taga oss båda så länge, — nu när vi ej hafva något hem. Jag får ej anse honom som min hund längre." Hon såg upp i sin räddares ansigte med ett så djupt allvar i sina ögon, att äfven hans röst blef allvarsammare, då han sade:

"Såå, — att det är er första resa på egen hand?"

"Ja." —

"Och ni skall komma till främmande menniskor?"

"Ja, jag känner icke mina släktingar. Då min mor dog, — och min fader nu är — är borta — så" . . .

"Så har ni ingen annan städs att taga vägen?"

"Nej."

"Och skall ni då blifva beroende af edra släktingar?"

"Jag skall arbeta," sade hon, i det hennes allvarliga blick fick en fasthet och en kraft som lät honom helt tyst betrakta henne en minut. "Och — och, jag hoppas de blifva goda mot mig," fortsatte hon.

"Det hoppas jag också," sade han långsamt. "Skall ni fortsätta resan i qväll?"

"Ja."

"Nå, — förmodar ni kommer fram utan vidare äfventyr," återtog hennes räddare i sin förra glada ton.

"Åh, — jag skall nog tänka mig bättre för hädanefter. Ni kan ej vara tillreds och rädda oss flera gånger, förmodar jag," sade hon med ett leende, som likt ett solsken spred sig öfver hennes unga ansigte.

"Nej, det kan jag inte, men kanske det kunde vara någonting, som jag *nu* kunde hjälpa er med. Är det ingenting?"

"Nej tack," sade hon i det hon med en trohjärtad blick såg upp till honom.

"Nå farväl då, och lycka till, fröken Reikert."

Han bugade sig lätt för henne och gick med raska steg ut på perrongen.

"En sådan liten hjälplös och nervös varelse," mumlade han för sig sjelf. "Helt olik våra vanliga unga damer, med deras säkra sätt och bestämda hållning. Kunde väl fadren vara den der Reikert, som gjort cession och försnillningar, — det vanliga eländet nu för tiden? Om så vore, kunde det något förklara hennes ovanliga skygghet, stackars barn. Hon har då haft ett rikt hem, kärlek och omvårdnad, och nu — modren död och fadren i fängelse. Hon sjelf utkastad i verlden som nådehjon hos en släktinge. — Gå frun tillhanda eller något dylikt. Det blir muntert för henne vill jag lofva. — Ville se hur hon tar sig ut med den saken. — Stackars liten, att börja lifvet i beroende och vanära. Hm, tycks ej ha särdeles stark rygg att taga mot sådana knuffar. — Hm, hvem vet likväl! Qvinnor kunna härda ut med mycket, som vi karlar ej kunna bära på vårt lillfinger. Hon såg dock allt för späd och bräcklig ut. — Går väl under som många andra. — Nå den saken angår då icke *mig*." Han drog upp pelskragen högre kring öronen, hvisslade ett par toner och försvann med raska steg i mörkret.

I väntsalen hade samlats åtskilligt med folk. Några cigarrökande herrar gingo fram och åter på golfvet. De voro tydligen landtbrukare i trakten och samspråkade lifligt om spannmålsprisen, årets skörd och den sista sockenstämman. Ett äldre gift par hade slagit sig ned helt nära kaminen. Herrn var helt och hållet fördjupad i läsningen af länstidningen under det frun helt lugnt hade insomnat, fullkomligt omedveten om den fara hvori hennes plymrydda

hatt befann sig, då den hårdt pressades mot den panelade väggen.

I salens bortersta del, midt emot, der den unga flickan tagit plats, hade ett ganska gladt sällskap slagit sig ned. Det bestod af några yngre herrar samt ett enda fruntimmer. De pratade och skrattade högt och obesväradt samt tycktes fullkomligt förbise att några andra än de sjelfva befunno sig i rummet.

Ida Reikert, ensam och väntande att tiden skulle gå, betraktade med barnsligt intresse den eleganta damen framför sig i hennes dyrbara sidenpelis och pelsbrämade mössa samt kunde ej annat än beundra hennes mörka lifliga ögon, muntra leende och hvita tänder, som glänste i gasskenet. Hela hennes företeelse var så glad och täck, det fans så mycket lif och friskhet hos henne, der hon vårdslöst lutade sig bakåt i soffhörnet och muntert samspråkade med sitt sällskap, och kontrasten framstod så skarpt mellan dem båda att en tung smärtsam suck helt ofrivilligt undslapp den unga flickans läppar.

Den ena af dessa båda unga qvinnor tycktes ju också ega öfverflöd på — hvad som kallas lifvets goda — lycka, rikedom, anseende och allt hvad som kan förljufva lifvet. Och den andra — ensam i världen, fattig och beroende samt kanske beröfvad sina dyrbaraste illusioner, med det oerfarna, känsliga sinnet brutet i sin barnsliga tro och tillit till den, som hon i kärlek och vördnad sett upp till, — och så, bärande på sina svaga skuldror den tunga bördan af skam och vanära genom lifvet.

Hon kunde ej hjälpa att tankarna kommo tunga och mörka som molnen på himlen. Beröfvad hem, kärlek och lycka tänkte hon på hvad som varit, och

blickade så framför sig och såg endast — mörker. Hon kunde ju nu legat stel och orörlig här inne, krossad till döds. Hvarför lefde hon väl? Ja, hvarför?

O nej, hon skulle icke dö! Hon skulle lefva, och lifvet skulle ej blifva så mörkt. Hon kände ungdomens outgrundliga lifskraft strömma genom sina ådror och värma sitt hjerta, och hon anade, ehuru dunkelt och outredt, att lifvet skulle hafva glädje qvar äfven för henne och att Den, som visat, att hon ännu skulle lefva i verlden, äfven hade en mening dermed. Hennes stora mörka ögon blickade upp med ett underbart skimmer af allvar och hopp, och det unga, ljufva ansigtet fick ett uttryck af renhet och lycka. Hennes tankar vandrade hän in i drömmarnas solljusa land och jordens sorg och mörker hade lemnat henne — för en stund.

De högljudda rösterna från det glada sällskapet derborta hördes tydligt tvärs öfver rummet, men den unga flickan uppfattade ej hvad de sade, fördjupad som hon var i sina egna tankar. Helt omedvetet ljödo orden i hennes öron, men hon lemnade ej någon uppmärksamhet deråt, förrän uttalandet af ett namn lät henne spritta till och följa samtalen med det ifrigaste intresse.

"Hur fann ni balen i går fru grefvinna," frågade den unga damens granne, en liten herre med pince-nez och ljusa mustacher.

"Rätt bra! Landshöfdingens fest var mer än vanligt lyckad, och mer talrikt besökt än förra året."

"Åh ja, der fans ju vackra toiletter och god föräring," sade en annan af herrarne i likgiltig ton.

"Nå, nu måste ni säga mig, hvad ni tyckte om baron Harms fästmö, mina herrar," sade grefvinnan

i det hon granskande betraktade de många knapparna i sin handske.

"Åhjo, — hon debuterade i går, — hennes drägt var charmant."

"Hennes toilett frågar jag ej efter," sade grefvinnan med en sjelfsvåldig skakning på hufvudet och en otålig rynkning på sina vackra ögonbryn. "Jag vill veta, hvad ni tyckte om henne sjelf."

"Ni fordrar för mycket. — Att begära ett omdöme om någon af ert eget kön. Ni riskerar att ej få veta sanningen," sade en af herrarna småleende. "Ni vet nog att få kunna täfla med er sjelf. Hvar ni visar er är *ni* festens drottning."

Grefvinnan rodnade och skrattade lätt vid den beundrande blick, som åtföljde orden.

"Hvad Edvin Harms fästmö angår, är det ju ett — mycket, — ett särdeles stadgadt fruntimmer, ville jag säga," sade en af herrarne. "Hon är särdeles allvarlig och —"

"Åhja, hon ser också äldre ut än hon är, — men mig föreföll hon ganska behaglig."

"Är hon verkligen ej så gammal som hon förefaller? Hon ser ut att kunna vara mor åt sin fästman. Ja, till och med mormor," mumlade den ljusa herrn med mustacherna.

"Hvad ni kunna vara elaka, mina herrar, att öfverdrifva så," sade grefvinnan skrattande. "Det är sant, hon är ju icke längre så ung — närmare trettio, — men vår glade vän behöfver en stadgad hustru. Det är ett mycket passande parti åtminstone för honom. Jag hoppas hans affärer nu skola rangeras."

"Hon lär ha bra med pengar disponibla, efter hvad man säger."

"Pengar och en fru, det är just hvad Edvin Harms behöfver. Han måste stadga sig. — Har allt varit litet öfverdådig och lefnadsglad, som hvar man vet."

"Kan det ej vara ett parti af tycke," sade grefvinnan.

"Det kan jag ej tänka mig från hans sida åtminstone. Jag förmodar pengarne här spela den afgörande rollen."

"Ja, naturligtvis, — när göra de ej det," sade herrn med ljusa mustacherna. För det första måste dåliga affärer repareras, och för det andra äro känslor allt för romantiska och gammalmodiga för vår praktiska tid."

"Åtminstone låtsar folk som de ej funnes till numera."

"Ja kanske är det så," sade grefvinnan. "Jag hoppas likväl att han måtte göra sin hustru lycklig med eller utan känslor. Men hvarför komma de ej? De skulle ju möta oss här för att följa med Stockholmståget."

"Ännu fattas några minuter. De ha två mil att resa från fröken D:s egendom, och väglaget kan ej vara godt. Det har kommit betydligt med snö. Men se här ha vi dem ju!"

Dörren öppnades och ett fruntimmer syntes på tröskeln. Hon var insvept i en vid pelskappa, hvars höga krage var uppdragen öfver öronen och endast visade ett par stora ljusblå ögon, som ligkiltigt blickade omkring sig i salen. Hon följdes af en herre med långa, mörka mustacher, ståtligt utseende och militärisk hållning. Den starka kylan hade ej förmått gifva hennes bleka kinder någon högre färg,

då deremot hans mörka ögon erhållit en glans och en friskhet, som de annars fullkomligt saknade. Damens stora kappa var aftagen tillika med åtskilliga andra plagg, hvilka lemnades till den väntande betjenten, och hon visade sig nu mera till sin fördel. Hon egde en vacker figur samt ett blekt, behagligt ehuru temligen intetsägande ansigte. Baronén förde fram sin fästmö till det väntande sällskapet, och sedan hälsningarne voro öfverståndna, satte sig de båda damerna bredvid hvarandra och den lifliga grefvinnan pratade och skrattade outröttligt, utan att hennes mera stela granne deltog deri med något annat än med en min eller ett leende.

"Nå, ni tänka stanna i Stockholm nu en tid," sade en af herrarne.

"Ja, min fästmö har åtskilligt att uträtta, -- det är en del saker, som behöfs vid en bosättning, som du vet," sade baron Edvin, hvars vackra, mörka ögon nu återfått sin vanliga något slöa blick.

"Ja visst ja, — och det är naturligtvis intressant att ombestyra, kan jag förstå."

"Ja naturligtvis."

"När tänker du gifta dig?"

"I vår skall brölloppet blifva. Vi tänka ta en tripp utomlands sedermera."

De båda herrarne blefvo här afbrutna af grefvinnans höjda röst, som hastigt utropade:

"Men se då, der borta — en så vacker hund!"

Samtalet upphörde ett ögonblick och sällskapets blickar rigtades på den unga flickan och hennes hund, som båda undergingo en hastig granskning af åtskilliga par ögon.

"De långhåriga raphönshundarna äro mycket i

min smak, — skada att de alldeles kommit ur modet,” fortsatte grefvinnan. ”Jag undrar hvem den tillhör?”

”Ren race,” sade herrn med ljusa mustacherna. ”Hvem den tillhör? Det tycks vara en tjensteande, en ganska tarflig ung person efter hvad det förefaller.”

Då de öfriga granskande betraktade hunden, som lugnt sof vid sin egarinnas fötter, vände äfven baron Edvin långsamt på hufvudet och såg likgiltigt på honom ett ögonblick, hvarefter han lät sina mörka ögon med ett visst vaknande intresse hvila på den unga flickans gestalt. Han kunde ej urskilja hennes ansigte, det befann sig i skuggan och var till hälften bortvändt. Han flyttade blicken åt ett annat håll för att strax derpå åter låta henne undergå en ny och noggrannare granskning. — Reste sig derefter långsamt, tog med handen öfver ögonen liksom för att återkalla deras förra likgiltiga uttryck, knäppte tankspriddt upp och igen knapparna i pelsen samt satte sig åter.

”Det är betydligt — varmt härinne,” mumlade han. ”Hvad tåget dröjer.”

Hundens egarinna hade å sin sida haft sin uppmärksamhet fästad på sällskapet, och ej ett ord af deras samtal hade undgått henne. Hennes ansigte undergick under samtalets gång en sällsam förvandling. Färgen kom och gick på hennes kinder, ögonen vidgade sig och läpparna öppnade och slöto sig, hvarefter ett stelt, främmande drag lade sig öfver hennes täcka ansigte och gjorde det hårdt och onaturligt. Det gick omkring i hennes hjerna. — Han, — han, som de talat om, — som hon såg framför sig, — nu efter så lång, lång tid, — som hon kände så väl,

— som hon lefvat för, som hon hoppats och trott på, och som varit det fulla, rika solljuset inom henne, hvilket sorgen och bekymrets skuggor ej kunnat fördunkla. Och nu, — det var för mycket att återse honom så. Det var något, som dog bort inom henne, — något af henne själf, som hon tyckte aldrig skulle återkomma. Hon kunde ej tänka, — hon kände endast ett underligt stort tomrum inom sig, — så mörkt och fasansfullt, att hon ryste.

Det susade för hennes öron, det upplysta rummet mörknade. Med förtviflans kraft motstod hon den underliga domning, som ville smyga sig öfver henne, och med en ångestfull qväfvande känsla lyckades hon vända sig åt ett annat håll.

Då sällskapets uppmärksamhet rigtades på henne, möttes endast deras granskande blickar af en svart kappa och en tjock ljus hårfläta.

Hon var så ung, — utan hem, kärlek och skydd i verlden och så dertill hjertats tysta, skärande sorg. Skulle hon duka under för striden inom sig, och i kampen genom en verld full af hård nödvändighet, vandrande fram genom lifvet bredvid kalla, likgiltiga hjertan och endast sträfvande dag efter dag för att vinna lifvets nödtorft? Och under allt detta blifva, liksom tusen och åter tusen före henne, gammal, försliten och slö till sinne och hjerta, förlora sig själf och låta sitt bästa jag förskingras af verldens mångfaldiga vindar.

Måhända skulle hon blifva en af dessa qvinnor, hvarom skalden talar, hvilka, likt vissa vattenväxter, endast under den korta blomningstiden komma upp till ytan och skåda ljuset för att derefter åter sjunka ned i djupet. Har hon redan haft sin korta blom-

ningstid? Har hon älskat och varit lycklig för att åter falla tillbaka i världens mörker och köld?

Eller skulle hon sträfva sig fram genom lifvets bekymmer och oro med bäfvande hjerta och svigtande mod, men dock kämpande sig fram genom sin ungdoms bittra sorg. Vandrande framåt lifvets långa stenlagda väg, — kanske med svaga, vacklande steg, men dock med högburet hufvud och blicken uppåt, fast seende fram till det höga och eviga målet.

Hvarthän skall hon gå? — Hvad skall det blifva af henne? Hon tycks vara så ensam och hjälplös på lifvets stora hvimlande station.

* * *

”Tåget till Stockholm, två minuter!”

Klockan ringde, dörren öppnades och en ström af kall luft rusade in i väntsalen. Den sofvande frun vaknade, reste sig med förvirrad min, gäspade, letade efter sina handskar, drog hatten tillrätta på hufvudet och samlade ihop sina reseffekter, under det hennes man hastigt stoppade den lästa tidningen i sin ficka. Med ena handen fattade han tag i den tyngsta af deras gemensamma tillhörigheter, en nattsäck, under det han med den andra tog paraplyn och hattfodralet, och med en betydelsefull nick åt sin fru, närmade sig dörren.

De promenerande herrarne stannade ett ögonblick, sågo på klockan, och en af dem mumlade hörbart: ”Ännu fem minuter till tåget norrut.” Och obekymrade om brådskan omkring dem, fortsatte de lugnt sin konversation angående de lämpligaste af våra nyaste artificiella gödningsämnen.

Sällskapet längst bort i salen reste sig bullrande.

Bugningar och afskedstagningar följde. De båda damerna gingo vid hvarandras sida mot dörren, och baron Edvin, som följde efter, kastade en lång dröjande blick på den unga flickans nedböjda hufvud, då han gick förbi hennes plats för att komma ut på perrongen.

"Ett rätt täckt utseende. Vacker profil," sade den ljuse herrn med mustacherna i låg ton, då han såg den andres granskande blick. "Märkte du det egendomliga uttrycket i hennes ögon?"

"Nej, — jag såg ej hennes ansigte tydligt. Det föreföll mig dock bekant. — Påminte dunkelt om någon. — Troligen har jag sett det någonstans," sade baronen tankfullt. — "Kanske också jag misstar mig, — man ser så många ansigten och träffar så mycket folk, att man ej kan minnas dem alla. Vackra flickor är dessutom godt om," tillade han vårdslöst. "Ah, damerna vänta!"

"Skynda er mina herrar, tåget går," ljöd grefvinnans röst från perrongen.

Baronen skyndade fram, hjälpte de båda damerna upp i kupén samt hoppade upp efter dem. Konduktörens snabba steg närmade sig, och dörren slogs igen.

Pipan ljud, lokomotivet släppte ut hela massor af hvit hväsande rök och tåget sattes långsamt i rörelse. Grefvinnans glada, täcka ansigte log och nickade genom kupéfönstret, baronen lyfte långsamt på mössan, och de kvarvarande herrarne svängde sina hufvudbonader.

Den unga flickan i väntsalen har lemnat sin plats. Obemärkt af alla, smyger hon under brådskan och bullret ut på perrongen. Det har upphört att snöa, kölden är bitande skarp, och mörkret djupt och ogenomträngligt. Tyst och hastigt skyndar den obetyd-

liga gestalten förbi lyktan med sitt flämtande sken, ett par stationskarlar och högar af resgoods, samt tränger sig fram mellan grupper af samtalande personer och stannar först, då hon hinner till perrongens slut, der hon står stilla ensam i mörkret.

Blåsten tar i hennes kappa och far hvinande omkring hennes bleka ansigte. Lokomotivet brusar snabbt förbi, lemnande en svans af gnistor efter sig, samt försvinner med ett hväsande ljud i fjerran.

Ett ögonblick står hon orörlig, sträcker derpå med en lidelsefull rörelse ut armarna efter det bortilande tåget, knäpper händerna hårdt öfver bröstet och hviskar ångestfullt med bleka skälfvande läppar: "Förlorad, — förlorad." Hon böjer ned hufvudet ett ögonblick — den späda gestalten tycks vackla och skakas af en häftig darrning.

Blåsten har ökats i häftighet. Iskall och bitande far han med ett hvinande tjut förbi henne, — mörkret sveper tätt och ogenomträngligt omkring henne — och en stjerna ser ned på henne genom de tunga jagande molnen.

Mina kommissioner.

Utdrag ur en stockholmsfrus dagbok.

Se så, nu var sista remmen tillspänd och nyckeln kringvriden i låset. Jag satte mig ned och såg med ett visst välbehag på de båda packade kofferterna vid mina fötter. Mina blickar foro derefter granskande kring rummet. Allting var rätt ordentligt, alla småsaker undansatta, möblerna öfvertäckta och en duk var noggrant fäst omkring kronan i förmaket, der Marie som bäst höll på med att krita fönstren. Ja, allt var som det borde och ingenting glömdt.

Det tycktes verkligen som den dag skulle randas, då jag kunde få lemna Stockholm på en liten tid — men så voro vi också nära midsommar.

Hela våren hade varit rätt mycket att styra med. Jag vill nu icke nämna tvätt och rengöring och sådant der — hvar och en, som endast har vanligt förstånd, vet att sådant måste vara. Men dessutom hade äfven förekommit en mängd andra göromål, ganska mångfaldiga och olikartade, som i sjelfva verket icke höra hit, hvarför det är bäst att utelemna

dem. Min gosse — jag har blott ett enda barn — skulle efter skolans slut företaga en sommarvandring med några kamrater. Den skulle räcka en tre veckors tid, — hela hans sommarferier, stackars gosse. Sedan måste han hem för att läsa privat den återstående tiden, ty han skulle upp i sjette klassen till höstterminen. Han hade fått ett par nya präktiga skor, hans strumpor voro stoppade och hans kläder genomsedda och knappar och band starkt fastsydda, så som endast ett ömt modershjerta kan åstadkomma det. Måtte han nu bara inte få skoskaf af de nya skodonen, — de voro skamlöst dyra, men det fick också skomakaren veta af. Nu äro dock både skorna och min gosse i väg, — måtte han komma ihåg, att den nya tvålbiten ligger i jackfickan, — pojkar äro så glömska.

Under det han är borta, skall jag begifva mig till en vän i skärgården. Inte för att jag föredrar landet, — jag är mycket fäst vid Stockholm och trifs der bra hela året om, — men de här veckorna skall det bli rätt treffligt att slippa sitta här i värmen alldeles ensam, — man behöfver skingra sig en gång om året, och det brukas ju i allmänhet. Dessutom har doktorn sagt, att jag behöfver byta om luft.

Glad att allting var så nära i ordning till afresan, satte jag mig en minut i soffan, som i förbigående sagdt var piskad och rikligen beströdd med malpulver; man måste vårda hvad man eger här i verlden. Jag har rätt snygga möbler, och jag skäms inte att säga, att de genom min skyddande hand bibehållit sig rätt bra, då man betänker, att det är tjugu år sedan de köptes.

Jag har för öfrigt en ganska trefflig liten våning

på Östermalm, rätt nätt möblerad, med matta i för-maket, och ehuru jag har en ganska medelmåttig inkomst efter min man, kan jag bestå mig med tre rätter om söndagarna och äfven hafva den anspråks-lösa lyxen af att hålla ett och annat litet kafferep för mina vänner, — med godt småbröd, hälst från hushållsskolan.

Nu ringde det på dörrklockan. Hvem kunde det vara? Och här som såg så stökigt ut, och Marie med krita på fingrarna — hon kunde naturligtvis inte gå och öppna. Jag lade af mig mitt förkläde, torkade helt hastigt af mina dammiga fingrar och gick att öppna tamburdörren.

Det var bara brefbäraren, och i nästa ögonblick höll jag ett bref i handen. Aningar ha alltid haft stor betydelse för mig, — jag tror på dem, säga hvad man vill, — för öfrigt har jag alls ingenting emot det öfvernaturliga; det ligger i tiden, att man skall ha en släng af spiritismen, som har sitt finger med litet hvarstädes. Nå, denna gången hvarken knackade det i väggarna eller jag förnam något annat ofog; endast att jag kände mig ganska obehagligt berörd, der jag stod med brefvet i handen.

Jag öppnade det, — det var från min syster, gift och bosatt i Vimmerby. Jag hade ännu åtskil-ligt att bestyra för min resa dagen derpå, och jag tänkte verkligen stoppa brefvet i fickan samt läsa det först då jag i lugn satt på ångbåten, ty det var på åtta sidor, och hon skrifver alltid så vanskapligt, att det fordras hela mitt systerliga tålmod för att kunna läsa det. Nå, jag slängde igenom det så der till hälften för att se om det var något särskildt, och jag hade hunnit till femte sidan, — då kom det!

Sedan hon beklagat att hennes resa till Stockholm ej blifvit af, som hon hade ämnat, fortsätter hon:

”Och som jag vet, min kära Fredrika, att du är ensam och har godt om tid innan du lemnar staden, hoppas jag att du uträttar litet smått åt mig, då jag ej är i tillfälle dertill.

Först och främst skall du efterhöra och bestämma om lämplig inackordering till hösten för min äldsta gosse, han skall upp för sina studier. — (Här funnos öfriga bestämmelser noggrant angifna.) — Äfven behöfva vi nytt tyg till förmaksmöbeln, du kommer nog ihåg tapeterna, laga att det stämmer med färgerna i dem. — Så tre klädningstyg åt jungfrurna till midsommar. Tre alnar tyg lika med medföljande profbitar. Det ena är köpt på Drottninggatan, det andra på Vesterlånggatan; jag har glömt numren på bodarna. En sommarkappa åt Lisen, ej öfverstigande 30 kronor. En lämplig lysningspresent, valet fritt, omkring 10 kr. Och nu kära syster, det viktigaste, — en mindre chaiselongue, klädd med blått. Du vet nog hvad jag sprang om den, då jag senast var i Stockholm. Jag kunde omöjligt få någon, som jag tyckte om, — hoppas du träffar på någon, — du vet hur jag vill hafva den. Och nu, till slut, vill Axel nödvändigt hafva två burkar af extra grön pomada — patenterad med liknande etikett som följer. Den skall konservera hårväxten på ett särdeles sätt och köpes Svartmangatan n:r 100. Allt detta med det snaraste. P. s. Du kan gärna också taga en bit af den der utmärkta polertvålen; den är bra att ha vid behof.”

Jag läste icke längre, brevet föll ned i mitt

knä, och jag stirrade helt tanklöst på mina packade kappsäckar.

"Hm, — litet smått, säger hon, — och med det snaraste," — mumlade jag nästan omedvetet.

Jag är ett fruntimmer, öfver femtio år och med ett ganska godt hull, och så skall jag uträtta kommissioner nu i värmen! Springa kring gatorna. Jag springa, — jag tycker jag ser det. — Men jag tog blicken från mitt kroppsliga obehag och fäste den på min resa och mina nedpackade kläder — hvad skulle jag göra?

Ett ögonblick föll jag på den tanken att svara, det jag omöjligt kunde uträtta dessa kommissioner, då jag var stadd på resande fot. Men jag slog bort denna tanke, då den föreföll mig ovärdig och kärlekslös. Af naturen är jag hjälpsam och uppoffrande, och då en stund gått om och jag fått samla mina upproriska känslor, satte jag mig in i mina nya förhållanden. Hon var ju min egen köttsliga syster, och jag skulle efter bästa förmåga söka göra hvad hon bad mig om. Hon skulle hafva chaiselonguen och pomadan och det andra med, — ja det skulle hon, så visst som jag heter Fredrika Wetterqvist.

Har jag en gång fattat ett beslut, så är jag också den, som sätter det i verket; men jag kände något oroligt inom mig, — jag måste ha ett utbrott, — jag kände, att jag måste meddela mig. Med en suck — som jag sökte kväfva med mitt förakt — reste jag mig från soffan. Jag antog min mest energiska hållning, tog brevet i handen och gick ut till Marie, i det jag sade:

"Du kan sluta fönstren, Marie, det är alltid bra

att ha det gjordt, men jag kommer *inte* att resa i morgon."

"Jaså," sade Marie lugnt, — "hvad är det nu som händt?"

"Jo, ser du, här är ett bref från min syster, som ber mig uträtta några små kommissioner, och det måste ske innan jag reser."

Jag talar alltid vänligt och upplysande vid mina tjenare.

"Så'nt tycker jag fruns syster kunde sköta om sjelf," sade Marie.

"Du talar inte vanvördigt om din matmors anhöriga, jag bara säger dig det, Marie," förmanade jag. "Nu kommer nog detta att fördröja min resa några dagar. Det är rätt mycket att gå om."

"Nå, så blir det väl inte mycket kvar af frun heller då, kan jag tro," svarade hon.

"Min själ har blifvit härdad i lifvets skola, Marie, — fast min kroppshydda är svag och bräcklig," sade jag allvarligt, "och jag vill alltid hjälpa, då jag förmår."

Jag kände mig något lättare om hjertat efter att ha uttalat dessa ord. Jag såg pligtens breda, tydliga fjät framför mig, och det var intet annat att göra än passa in mina egna skosulor deri och raskt klifva på.

Jag satte mig ned för att öfvertänka hvad först borde göras. Det var verkligen förenadt med stora obehag, och endast den kan fatta det, som vet hur man kan gå förgäfves efter den obetydligaste sak. Jag skulle naturligtvis göra mitt bästa, hon var ju min enda syster, — men det kom dock olägligt, — mina saker måste packas upp, till en del åtminstone.

— "Håll upp ditt hufvud, Fredrika; man måste fördraga lifvets obehag lika väl som dess sorger och se det ena som det andra stadigt i ögonen!" sade jag till mig sjelf.

Som jag sagt, jag hade beslutit att göra hvad jag kunde, och när jag en gång bestämt något, går jag också i grund dermed. Jag går då ur bod och i bod, tills jag fullkomligt har reda på pris och varor, öfvertänker så det lämpligaste, som jag derefter köper utan tvekan. Krafterna kunna svigta många gånger, men jag har gjort det bästa jag förmått, och jag känner mig nöjd.

Jag hade varit uppe i tid denna dag för att hinna med hvad som borde göras. Klockan var endast elfva på förmiddagen, och jag kunde således ännu hinna uträtta åtskilligt. Jag tvättade af mig dammet, packade upp min nya klädning, — den är svart med gula ränder, — tog upp min bästa hatt samt min spetsdolma och klädde mig väl och fördelaktigt, — det ger alltid mer anseende i bodarna.

Marie, den snälla flickan, räckte mig handskarna med en förmaning att icke trötta ut mig, och jag vandrade utför trappan med min systers bref i fickan.

Vid mina år skrider man ju fram i lifvet med mindre snabbhet än i ungdomen, och med alla mina bemödanden kunde jag ej komma ur min vanliga takt, så att jag gick verkligen framåt med mera värdighet än jag skulle önskat. Mina ben kunde ej hålla samma fart som mitt ungdomliga, kraftfulla sinne, hvilket hade god tid att öfvertänka i hvilken ordning kommissionerna skulle uträttas, under det jag långsamt tågade utför Sturegatan.

Inackorderingen var verkligen viktigast. Lyck-

ligtvis kände jag en fru som hade inackorderade skolgossar. Hon bodde just i min väg, och jag beslöt att gå upp för hennes fyra trappor och tala vid henne. Jag träffade henne, hon lofvade tänka på saken, och jag skulle få närmare svar om två dagar. Nå, början var ju ganska uppmuntrande. Nu måste jag till Drottninggatan och se på möbelyg och klädningar. Trogen min vana att se på varorna på så många ställen som möjligt, innan jag bestämmer mig, styrde jag vidare mina steg till Vesterlånggatan. Nå ja, klädningar till jungfrurna fick jag billigt och bra, — med profven var det svårare. Det ena var slutsåldt och det andra icke fullt lika. Skulle jag taga det eller skulle jag låta det vara? Jag tror icke att en af världens sju vise kunde ha svarat på den frågan. — Jag tog det.

Jag hade sprungit i hvar enda bod på Vesterlånggatan, och jag hade ärligt ransakat igenom hvarje bit tyg, som fans i butikerna. Bodherrarne måste ju göra tjänst för den lön de åtnjuta; men nog voro vi ömsesidigt rätt utmattade, när vi till sist togo farväl af hvarandra. Det var middag, värmen var betydlig, och jag kände mig verkligen trött. Jag gick in i ett tidningskontor och satte mig att hvila samt såg under tiden igenom Dagbladsannonserna för att möjligen kunna få reda på en chaiselongue för godt pris. Der funnos flere, både på söder, norr och Östermalm. Jag strök under dem som läto lämpligast och köpte bladet.

Det var tomt uti butiken, endast en halfstor pojke stod vid disken, jag hade druckit ett glas vatten och hvilat mig något, då jag fick en idé. Den kunde min sann bespara mig många steg! Och dertill så

lyckligt, att jag befann mig ensam med pojken — ingen annan behöfde bevittna hvad jag ämnade göra. Jag betraktade gossen, — det såg verkligen ut att vara en beskedlig yngling.

"Fins här telefon?" frågade jag.

"Ja, i det inre rummet."

"Kan jag få telefonera?"

"Jaha, var så god."

Jag må bekänna, att jag darrade något; jag hade nämligen aldrig förr försökt mig på den saken. Men det skulle nog gå. Jag tog upp brevet och sökte reda på adressen, der pomadan skulle finnas. Namn och adress mycket riktigt. Jag reste mig, men jag kände att min hållning saknade sin vanliga fasthet, då jag närmade mig det inre rummet.

"Kan du telefonera, min unge vän?" frågade jag ynglingen.

"Ja vars, — det är ingen konst," svarade han mycket allvarsamt. "Ring på bara!"

Jag närmade mig inrättningen. — Jag får verkligen säga, att jag nu i denna stund ej kan begripa, huru en förståndig kvinna som jag kunde befatta mig med sådant otyg.

Jag undrade inom mig, hur det skulle gå till. Jag såg ingen klocka.

"Kanske du vill ringa, min gosse?"

Ynglingen vefvade på någonting samt höll ett rör för örat.

Det surrade och skrädde i samma ögonblick, så att jag ännu i denna stund icke kan nog förundra mig öfver, att jag i det uttröttade tillstånd, hvori jag befann mig, bibehöll sansen.

"Hvarthän skall frun?"

"Hvarthän?" sade jag förvånad. "Ingenstädes ännu."

"Telefonnumret, vet jag," fortfor den beskedlige ynglingen.

"Det känner jag inte, men adressen är..."

"Har di telefon der då?"

Hur skulle jag veta det! Jag hade ju inte den ringaste bekantskap med pomadmenniskorna. Hur kunde jag veta, om *de* ha telefon!

"Det är allt så godt, att jag hjälper frun med det här helt och hållet, kan jag förstå," sade ynglingen med en viss öfverlägsen ton.

I vanliga fall skulle jag på inga vilkor tålt denna underordnade och förödmjukande ställning, men hvad skulle jag nu göra?

"Sök i den här boken efter namn och adress och säg mig numret, som står bredvid," sade pojken, och i detsamma sprang han ut i boden, ty någon inträdde der nu.

Nå, det lyckades mig verkligen efter en stunds letande, der stod adressen, — alldeles riktigt, och ett nummer bredvid. Jag kände mig helt upplifvad att ha lyckats och höll fingret stadigt derpå för att ej förlora det tills pojken kom igen.

"Nu skola vi ringa igen," sade ynglingen, och jag tyckte att han nu såg mera pigg och liflig ut än förut.

"Gör nu så här, och så tag den här och håll för örat."

Jag gjorde som han visade mig, och åter igen skrälde det till, så att jag verkligen kunnat falla baklänges, ty mina nerver voro så upprörda.

Vi voro båda tysta en stund.

"Hör frun något?"

"Nej."

"Ring om igen!"

"Nåå?"

"Jag hör ingenting," sade jag. Jag verkligen darrade invärtes.

"Hör frun ingenting alls?"

"Nej," sade jag förtviflad. Mitt hjerta klappade starkt. Jag hörde inte ett ljud.

Jag släppte tuben, som jag hållit för örat.

"Hvad är det jag skall höra?" frågade jag honom.

"Hallå, vet jag!"

Jag tyckte verkligen, att pojken såg oförsvarligt munter ut, då han sade detta, — och jag, — jag kände tydligt, att jag mätte mindre väl.

"Nå, jag skall hjälpa frun. Hvad är det för nummer?"

"Här står det," sade jag och pekade i boken.

Han ringde igen, — jag började nu bli mera van, men det skrälde ändå mycket. Han sade någonting och vände sig sedan till mig. "Nu äro vi framme," sade han.

"Framme?"

"Ja visst, frun kan språka hvad hon vill nu. Jag måste gå ut i boden."

Jag hörde tydligen ett halfkväfadt skratt bakom dörren, — den otäcka ungen, — men hvad får man inte fördraga för en syster, som man är pliktig sin uppoffrande kärlek!

"Det är bra," sade jag så imponerande som möjligt och höll åter röret vid örat.

"Kan jag få tala vid herr Holm," yttrade jag långsamt och tydligt.

Intet svar.

Det här går inte, tänkte jag inom mig, men...

Jag upprepade frågan i högre ton.

Fortfarande alldeles tyst.

"Hallå!" skrek jag, så högt jag förmådde. Det är ju ett ord, som mycket begagnas i sådana här fall.

"Ropa inte så högt," hördes pojken's röst från boden.

Det susade i mitt öra, — äntligen hörde jag något:

"Jaså, är det du, gamla kurre. Tack för sist på Pelikan!"

Jag studsade. Hvad var det här... på Pelikan...

"Jag är fru Wetterqvist," sade jag i låg, imponerande ton. "Fins det någon grön pomada?"

"Hvad var det, hedersbror?"

Nej, detta var för mycket, — det gick för långt.

"Wetterqvist är mitt namn," skrek jag — "ni är en ohyfsad drummel!"

"Hvad är det, hedersknyffel, — tag om'et!"

"Grön pomada," sade jag, så lugnt jag förmådde. "Fins det grön pomada?"

"Hvad skränar ni om? Det här är Kongl. Postverket," röt det i mitt öra med en kraft, som lät mig taga ett steg baklänges, och jag snarare föll än satte mig på stolen bakom mig.

Jag vill inte beskrifva mina känslor, men jag kände mig djupt förödmjukad.

"Hur gick det, frun?" sade ynglingen, i det han visade sig på tröskeln. Jag tyckte tonen lät spefull och att han betraktade mig mindre vördnadsfullt.

"Det gick inte alls," sade jag, och jag kände att jag uttalade orden osäkert.

"Se så, jag skall hjälpa frun. Det var väl orätt nummer, kan jag tro. Ja, visst ja, — låt mig se adressen, — se här är det rätta! Ska vi ta om'et igen?"

"Nej," sade jag beslutsamt. "Det går inte."

Jag betalade afgiften och gick. En gammal meniska som jag, — blifva behandlad på detta sätt. Väl att ingen annan än pojken såg mig i min förnedring. Han kunde då gärna få roa sig litet, — men jag tycker likväl att det var högst ogrannlaga af honom. Aldrig skall jag begagna telefon mer i mitt lif. Nej, aldrig! Jag kände mig ganska förkrossad i mitt stilla sinne, då jag åter stod på gatan, ovärdigt och nedrigt som jag blifvit behandlad. Hvems kunde den gemena rösten ha varit? Skulle den gemena personen någonsin finna det ovärdiga i sitt beteende? Troligen aldrig!

Klockan var nu sex, jag kände mig djupt skakad i mitt inre, och dertill var jag dugtigt hungrig. Jag beslöt därför att begifva mig hem. På Riddarhus-torget satte jag mig i spårvagnen, — en täckt sådan, — i mitt tycke äro de mycket trefligare: man känner sig mera ogenerad der än i de öppna. Jag satte mig längst in i hörnet och tog mig en god hvilostund, och mina själsförmögenheter voro så svaga, att jag domnade af. Jag måste emellertid hafva slumrat på det mest passande och minst uppseendeväckande sätt, ty jag blef icke störd på något obehörigt vis, utan vaknade först då konduktören för andra gången fordrade betalning. Det var andra turen jag gjorde på ringlinien! — Nå, det var ingen hjälp, — lite förargligt förstås, men jag förklarade att jag försummat stiga af. Jag kände mig dessutom nu förunderligt stärkt och hvilad.

Då jag ringde på dörren till mitt hem, var klockan öfver sju, och Marie utropade, i det hon öppnade:

"Kära hjertanes, så länge frun har varit. Jag blef riktigt ängslig. Här har middagen blifvit både varm och kall. Kommer frun att hålla i så här, så blir hon inte värd mer än en ruttan lutfisk till slut."

Marie begagnar ibland så starka uttryck, men hon menar intet ondt med dem. Det är så hennes sätt. Jag kände mig verkligen ganska klen. Motgångar och obehag hade jag ju förutsett, och jag sökte stålsätta mig mot hvarje anfall af modlöshet. Mat och hvila göra mycket, och nästa morgon skulle jag åter hafva fått krafter till att fortsätta mitt värf.

Med något stela ben, men med oförtrutet sinne, vandrade jag omkring hela den följande dagen, med min systers bref i fickan. Möbelyget var icke lätt att erhålla. Det skulle vara passande till tapeterna, — hon antog att jag skulle minnas deras tapeter!

Omöjligt! åtminstone i detta lifvet. Det påstås ju att hvad vi en gång sett eller erfarit skall finnas kvar inom oss, och att det endast fordras vissa betingelser för att vi skola minnas det. Jag vill verkligen fråga den menniskan, som sagt detta: *när* skall jag komma ihåg, hur tapeterna sågo ut i min systers förmak? Försök bara att svara mig på det, den som kan. Möbelyget skulle emellertid köpas, och som det inte var värdt att vänta på de der betingelserna, så beslöt jag att taga ett mellanljusst tyg i melerade färger. Det kunde passa till hvilka tapeter som helst.

Som oftast är händelsen, fick jag äfven nu gå i bod och ur bod, innan jag lyckades få hvad jag ansåg lämpligast.

Ändtligen hade jag bestämt mig för ett tyg, rätt

treffligt och passande, som jag tyckte. Äfven sommarkappan var köpt, men nog tror jag, att jag ristat mig en minnesruna i butikernas vid Vesterlånggatan och Drottninggatan annaler, en minnesruna som åtminstone ej skall utplånas så länge det här året räcker. Min djupa öfvertygelse är, att jag nog är ihågkommen ännu längre.

Återstod nu chaiselonguen, och den var det svåraste. Min syster hade ej sjelf funnit någon, som hon varit nöjd med, och hur skulle då jag kunna få någon, som föll henne i smaken. Men det var ej värdt att grubbla på den saken, jag fick göra mitt bästa. Jag trafvade i väg från söder till norr och så upp till Vasastaden. Jag såg små och stora, gamla och nya, men inga passade mig. Jag funderade starkt på en liten, nätt chaiselongue på söder, men den var bra dyr och dessutom klädd med grönt.

En annons återstod ännu, och efter den skulle jag gå dagen derpå.

Ännu hade jag ej hört något om inackorderingen. Jag funderade på dessa saker, då jag trött och dammig steg öfver tröskeln till mitt hem, der jag sjönk ned på en stol och en suck undslapp mig vid åsynen af mina kritade fönster och min till hälften uppäckade kappsäck.

"Gif mig ett glas vatten med litet vin i, Marie, det susar i mitt hufvud, -- jag mår ej rätt bra."

"Jo, det här var treffligt! Nu skall väl frun bli sängliggande sjuk, kan jag tro. Och det för det der brevets skull. Att gå och förderfva sig -- och för hvad se'n? -- För att fruns syster skall helt bekvämt få allt sitt uträttadt utan att sjelf röra vid det med ett finger. Det var nog inte angelägnare, än att det

kunnat vara tills de sjelfva kunde styra om det. Vid det här laget skulle frun njuta af den friska landtluften, för att inte tala om mig, som fått lof att resa hem, — en stackars tjenare får ju alltid lof att cederas. — Se så, lägg sig nu med detsamma! Frun är ju blek som ett lakan och skakar som ett asplöf.”

Jag kände mig ganska illamående. Marie hjälpte mig i säng, och då jag blundade, dansade chaiselonguer och sommarkappor, melerade möbeltyg, pomador i alla regnbågens färger och ljusstakarna, som jag köpt till lysningspresent, alltsammans i ett virrvarr, för mina ögon. Ändtligen somnade jag, men endast för att i drömmen fortsätta dagens mödosamma värf, och slutligen tyckte jag mig läsa ett bref från min syster, hvori hon tackar för det besvär jag haft samt säger att chaiselonguen var för låg och tyget för dåligt, möbeltyget passade alls icke till tapeterna, och ljusstakar hade fästmon fått tre par förut, — *det* kunde ju ingen rå för, fast det var förargligt att det också just skulle vara ljusstakar, — de hade också kunnat vara litet billigare. De andra sakerna voro alla bra, men, men, o. s. v., o. s. v.

Jag vaknade med en suck. Mina ben värkte ännu, men jag kände mig ändå något raskare. Fatta mod, Fredrika, sade jag till mig sjelf, — det återstår ej så mycket, — snart skall allt vara afskickadt, Marie och jag kunna begifva oss af, och våra samveten kunna vara lugna. — Jag vet med mig, att jag gjort hvad jag förmått, — så långt som mina svaga krafter räckt till, — ja, det vet jag. — Jag klädde mig alltså, men kände mig ej så stark som jag skulle önskat. Det skulle dock nog bli bättre,

bara jag kom ut i luften. Hvart skulle det för öfrigt gå, om man bara tänkte på sig sjelf här i verlden.

Den lilla nätta chaiselonguen på söder låg mig mycket i hågen, och jag hade nästan bestämt mig för att taga den, men det återstod ännu en annons, som jag icke gått efter. Det var på Regeringsgatan, och det kunde ju vara något särdeles, — pligten sade mig tydligt, att jag måste gå.

Det befans vara ett stort, elegant hus, en trappa upp. Jag ringde på, och i detsamma öppnades dörren och två, tre skolpojkar rusade helt oförsynt rätt på mig. En tanke föll mig genast in, — kanske de voro inackorderade, och det måste jag ha reda på. Jag fattar alltid tillfället i flygten. Då brukar det lyckas, — annars kan man min sann få lunka efter det dag efter dag och ej få tag i det. Men pojarna ramlade i väg utför trappan, och jag steg in i tamburen.

"Det är ju här man får..."

"Var god och stig in i förmaket, jag skall säga säga till," afbröt mig jungfrun brådskande, i det hon försvann, och jag befann mig ensam, helt villrådig hvart jag skulle vända mig. Hvar var förmaket? Jag öppnade en dörr, nej, *der* var det inte. Jag försökte en annan och steg in i ett stort, vackert rum. Jag var som alltid väl klädd i min gulrandiga nya, och jag kände mig värdigt kunna uppträda i hvilken salong som helst. Jag steg alltså fram och satte mig i en af de stora länstolarna och väntade. Kanske chaiselonguen stod här inne? Jag granskade möblerna, — mycket riktigt: längst fram i rummet stod en chaiselong. Som det troligen var den, som skulle säljas, var det så godt att taga tiden i akt, medan

jag väntade, och bese den. Jag steg därför upp och närmade mig samt höll just på med att som bäst undersöka stoppningen i ryggen, då dörren öppnades och en liten, äldre, gråhårig man inträdde, hållande ett papper i handen. Han stannade och betraktade mig.

Jag reste mig från min framlutade ställning, och närmande mig med en värdig och blygsam min, gjorde jag en talande gest mot möbeln och frågade:

"Det är ju den här, som är till salu?"

Den gamle herrn betraktade mig fortfarande och tycktes icke hafva hört mina ord. "Han hör illa, naturligtvis," tänkte jag, och jag gick dristigt fram mot honom och upprepade frågan med högre röst.

"Kan jag få se på chaiselonguen?"

Verkan af mina ord var så kraftig, att jag häpnade.

Den lille mannen steg hastigt baklänges och stirrade nästan vildt på mig. Det enda ord, han kunde framstamma, var: "chaiselonguen".

"Ja," återtog jag, i det jag närmade mig ännu ett steg och talade så högt jag förmådde, "kan jag få se på den?"

"Skrik då inte så fasligt! Jag har ingen chaiselong, som ni kan få se på."

"Hvarför narrar ni då folk att komma hit?" sade jag förargad.

"Se så, min fru, var nu förständig," sade den gamle herrn. "Ni kom ju hit för att få igen papperen till er pensionsansökan?"

"Pensionsansökan, — hvad för slag?" sade jag, i det jag i min ordning förfärad stirrade på honom. Karlen är galen, tänkte jag.

"Såå, har ni glömt det? Se här äro de, var nu lugn och gå genast hem och hvila er. Farväl, min fru, — sköt väl om er."

Han försvann och lemnade mig ensam.

Jag sjönk tungt ned på stolen bakom mig. Hade han alldeles förlorat förståndet, — eller hade jag? Ett ögonblick trodde jag verkligen att det var jag, hans ton var så lugn och öfvertygande, — det gick omkring i min arma hjärna, jag var alldeles förvirrad. Skulle jag verkligen ansträngt mig så, att jag ej visste hvad jag gjorde? Jag blickade tanklöst ned på papperet i mitt knä och läste: "Fru Lovisa Petterson, som lider af en obotlig, periodvis återkommande sinnesfrånvaro . . ."

Jag reste mig upp med min förra säkerhet. Stå på dina fötter, Fredrika, och se dig omkring med din vanliga fasthet, och blygs att du ett ögonblick kunnat glömma hvem du var! Karlens förstånd var ej mycket med, då han kunde tro att *jag* var Lovisa Petterson, och — sinnesfrånvaro — hm! När var det, som inte jag hade reda på mig? Svvara mig på den frågan!

Jag lemnade jungfrun papperen, sade att det var ett misstag och frågade så der i förbigående, om här fans inackorderade skolpojkar.

Hon såg förvånad på mig, svarade tvärt nej samt stängde dörren. Nå, det var väl intet ondt i att fråga; man gör hvad man kan. Det är emellertid ledsamt, att man skall vara utsatt för sådana obehagliga misstag, då man sjelf endast vänder sig till höger i stället för till venster i förstugan.

Jag vände mig nu till venster, och der inom den motsatta dörren fans chaiselonguen mycket riktigt.

Den var ej att tänka på, — icke det minsta lämplig, — jag får naturligtvis taga den på söder, den får klädas med blått rips, och de få skicka af den, — så är jag ifrån den saken.

Jag vill icke uppräknas alla de lidanden jag med mina trötta fötter vidare genomgick. Alla de steg, jag gått förgäfves på heta gatstenar och i branta trappor, alla svårigheter, obehag och förtretligheter, som mött mig, — de äro hvarken mer eller mindre än dem hvarje annan rättskaffens människa skulle hafva erfarit i mitt ställe, och min mening är visst icke att beklaga mig; men jag frågar: skulle inte mycket obehag och många besvärligheter kunna besparas oss på vår gröna jord, om något sådant som kommissioner icke funnes till? De äro ofta tanklöst och otydligt skrifna och kunna i de flesta fall undvikas. Hvarför skola vi då belasta våra medmänniskor med bördor, som ofta blifva dem allt för tunga, ja, rent af kunna trycka dem till jorden, då vi binda fast dem med vänskapens eller släktskapens oslitliga band? Men allting är nog icke som det bör vara här i verlden, nej, långt derifrån, och aldrig lär det väl bli bättre, så länge vi vandra denna jordestråten, — det är min mening.

Vare emellertid nog sagdt, att min systers kommissioner blefvo uträttade, — äfven pomadan och polertvälen. En del saker måste skickas hem, Marie skaffade en låda och vi packade omsorgsfullt ned dem, hvarefter ett stadsbud fick bära dem till järnvägen. En annan del skickades direkt från bodarna. Det blef uträttadt alltsammans förutom inackoreringen, som icke lyckades. Det var också väl tidigt att efterhöra, då den ej behöfdes förr än till hösten.

Pojken får väl bo hos mig så länge, tills jag hinner skaffa honom något annat. Det är alls icke trefligt att hafva en främmande pojke i sitt hus, i synnerhet om man har en egen son, — det har sina sidor, men hvad skulle jag göra, det fans ej annan råd.

Och jag sjelf då? Jag låg der med svullna, värkande ben, sömnlös och utmattad. Doktorn sade, att det icke var något annat än öfveransträngning och att jag endast fordrade hvila. Marie vårdade mig, den snälla flickan, och ingen kan förtänka henne, om hon stundom såg litet mulen och tvär ut. Hennes hemresa blef försenad och hennes lediga tid betydligt inskränkt. Jag sjelf låg inne öfver de vackra, varma sommardagarna och ännu några dagar till, och dock reste jag så snart det var mig möjligt. Min sommarvistelse blef emellertid inskränkt till halfva tiden af hvad ämnadt var. Ett godt beslut har jag dock fattat, och med min fasta karaktär hoppas jag äfven kunna hålla det. *Jag kommer icke att besvära folk med kommissioner.*

Ja eller Nej!

Hvad det regnade! Icke sommarens vanliga uppfriskande regn, med himlens klara vatten glittrande på gräs och buskar, utan tätt och ihållande kom det från en himmel utan moln. Allt var en grå ogenomtränglig massa, utan hopp om ljus och sol.

Den unga flickan derinne vid fönstret reste sig upp, såg ut på de ihärdigt fallande regndropparna, sträckte på sig och suckade, ungdomens korta, otåliga suck. Hon lade tillsammans boken framför sig, som aldrig blifvit läst, tog fram ett bref ur sin klädningsficka, och satte sig åter. Det var så tyst i rummet, regnets plaskande och en flugas envisa surrande, voro de enda ljud som hördes. Brevet var helt kort, endast på första sidan, och åter och åter omläste hon det. Rodnaden steg och föll på hennes kinder, hon suckade åter, stoppade ned brevet och reste sig hastigt och otåligt. Nu vände hon sig beslutsamt mot dörren; — hon måste ut, det var så varmt och tyst der inne — hvad gjorde det, att det regnade!

Se så, nu voro galoscher och regnkappa på och kapuschongen dragen öfver hufvudet, nu stod hon på trappan. Åh, hvad det regnade! Det gjorde ju ingenting, hon längtade endast ut, bort, långt bort i skogen! Skulle hon besöka gamla Anna i Blomtorp? Det var så länge sedan hon varit der. Det var väl långt, men det var ju bra, — hon behöfde motion. Dessutom — hon skulle gå fort, och eftermiddagen räckte nog till.

Hon ropade på de båda hundarne, som lata och sofvande trängdes i kojnan. De sträckte på sig, tittade på henne och tycktes tämligen ovilliga att begifva sig ut i regnet, men reste slutligen på sig, och uppmuntrande hvarandra med ett gladt skall sprungo de förut.

Dragande djupt efter andan, började hon raskt gå framåt på den mjuka, barriga skogsstigen. Grenarne hängde tunga och våta, och regnet fortfor att falla tätt och stridt. Det unga rosiga ansigtet såg så ovanligt allvarsamt ut, och hon tycktes knappt märka de floder af vatten, som öste ned från grenarne öfver henne, eller de båda hundarne, som allt emellanåt ströko sina våta nosar mot henne, för att påminna om sin tillvaro.

Hon gick helt omedvetet allt hastigare och hastigare framåt, tills hon slutligen helt anfådd stannade, och tycktes besinna hvar hon befann sig.

Hon hade ännu en bit kvar till torpet, men det var icke sent, hon kunde gerna hvila sig en stund. Hon klappade Hej på hans våta hufvud, och så — åter kommo tankarna. O! hvad detta var ledsamt, — hvarför skulle han skrifva på detta sätt, — det plågade henne så mycket — hvad skulle hon göra?

Och åter och åter stod det der brefvet framför henne, och hur han så enkelt och allvarligt frågar, om hon vill blifva hans hustru? — Hans hustru! Hvarför skulle han fråga detta? — Hon var ju så ung ännu, — hon ville icke gifta sig, — och ändå, han var ju så god och bra; de hade sagt henne, att hon ej kunde få en bättre man. — Men hon höll ej af honom på *det* sättet, och det kunde ej vara rätt att då gifta sig; och så, — det var något annat, som skilde dem åt, som hon aldrig kunde förlika sig med. Han ville ej höra talas om något, som höjde sig öfver denna världen; han trodde ej mer än hvad han såg, och — — nej, nej, hon kunde icke blifva hans hustru. Och ändå, *om* det just var meningen, att hon skulle visa honom vägen till något bättre, om *detta* vore hennes uppgift i lifvet, — och så denna outhärdliga oro och ängslan, denna lust att gråta, skulle det betyda, att hon höll honom kär fast hon ej förstod det sjelf.

Hvad skulle hon göra? Alla dessa dagar, hvad hon hade funderat, och hvarje kväll hade hon lemnat saken åt den, som styr för oss alla, och så åter tagit upp den sjelf. Hon ville så gerna göra det rätta — o, hvad detta plågade henne!

Hon lutade sin heta kind mot den mossiga våta bergväggen bakom sig, och den ena tåren efter den andra rullade ned på hennes knäppta händer.

Hon måste besluta sig denna kväll, — hon *måste* skrifva ett svar. Hvad skulle hon säga? Hennes närmaste, hvad de skulle glädjas, om hon tog honom. Hennes framtid vore betryggad, hon skulle få ett rikt och präktigt hem. Nej, hon skulle icke, — det som var mer än lifvet för henne, det förstod han ej, det var ett mörkt tal för honom. Hon böjde ned huf-

vudet i sina händer och satt så stilla, som om hon hade somnat.

Regnet hade upphört. Hundarne hade lagt sig ned i mossan, och en och annan liten genomvåt fogel kröp fram från sitt tillfälliga skydd, ruskade sina våta fjädrar och framstötte ett litet gladt kvitter.

Äntligen reste hon sig upp, skakade vattnet af sin kappa, smålog åt hundarne och fortsatte sin promenad.

Der syntes torpet mellan granarne. Dörren var stängd, kanske alla voro borta? Nej, der syns ju mor Annas hufvud bredvid den blommande geranien i fönstret. Den unga flickan tog ett hopp öfver vattenpölen vid farstubron och stod nu på trappan, just som mor Anna öppnade dörren framför henne.

"Käraste fröken Eva, är ni ute i ett sådant väder," utropade hon, i det hon slog ihop händerna af förvåning. "Hur kommer detta till?"

"Åh, jag ville få hälsa på er, mor Anna, och prata en stund. Det blef så långsamt att sitta inne hela långa eftermiddagen," sade den unga flickan, i det hon satte sig, efter det mor Anna försigtigtvis farit öfver stolen med förklädessnibben.

Hvad det kändes lugnt och godt derinne! Allting var så fint och prydligt. Det doftade af det hackade enriset på golfvet, och några björkkvistar och gula ringblommor stodo i ett glas på bordet, hvars hvita duk var ren och fin, söndagen till ära.

"Hur är det," sade mor Anna, i det hon såg in i det allvarliga ansigtet bredvid sig. "Är ni riktigt glad, fröken?"

"Man kan ej alltid vara *lika* glad, mor Anna," sade den unga flickan, i det den varma färgen på

hennes kinder blef ännu högre, "men det är just ingenting! Hvar har ni farsgubben i dag?"

"Han är på födelsedagskaffe hos Anders i Tåpan, men jag stannade hemma."

"Är fader Lars' fot något bättre nu, den var riktigt svår sist jag var här?"

"Ah, den blir minsann aldrig bättre, men han vinglar sig fram ändå. Det är för min skull han plågas med den, stackarn, och ändå var det för länge, länge sedan det skedde."

"Hur hände det, mor Anna?"

"Hm, det var innan vi gifte oss. Har jag inte talat om det?" sade mor Anna, förvånad öfver sin försummelse. "Jo, ser ni fröken Eva, då Lars och jag voro unga, så må ni veta att vi höllo så hjertinnerligt af hvarandra, — ja, jag ville försakat allting i verlden för att få blifva hans hustru."

"Höll ni verkligen af fader Lars så mycket?" sade den unga flickan, i det hon i inbillningen såg framför sig den skäggige, linkande gubben, med näsan full af snus.

"Ja, det må ni tro jag gjorde," sade mor Anna enkelt, i det hon strök sig med afviga handen öfver ögonen, — "och han höll också mig lika kär. Men, som det ofta är här i verlden, går det ej så lätt att få hvarandra. Far min ville ej, att vi skulle gifta oss. Lars var för fattig förstås, och jag skulle hafva mig en förmögen man. Det var svåra tider, må ni tro, fröken. — Han som var all min glädje, mitt lif och min lust, — honom blef jag förbjuden att vara tillsammans med. Dagarne gingo, och vi talade ej ett ord med hvarandra, men Gud styr det så underligt för oss ibland. Det blef eldsvåda i vår gård en

natt, och största delen af hvad vi egde och hade brann upp. Lars var med bland dem, som hjälpte till vid släckningen, och ni må tro, fröken, att han vågade sitt lif mer än en gång den natten. Olyckan var dock framme. Han var uppe på taket för att bättre söka släcka elden; en bjelke, som han stod på, rasade ned, — och — jag trodde han var död! O, fröken, om ni visste hvad det vill säga att hålla af en menniska mer än sitt eget lif, — då kunde ni förstå hvad jag kände, när jag såg honom störta ned bland de brinnande bjelkarna." — Mor Anna var tyst en stund och drog djupt efter andan, vid minnet af denna syn som för henne varit så fasansfull. "Nå, han kom till sans, och så småningom blef han återställd, men hans fot — den blef förstörd för alltid. En tid derefter blefvo vi gifta. Far kunde ej säga något, då han såg hvad Lars hade uträttat den kvällen. Och gubben min var lycklig; — efter hvad han sade, bar han med glädje sin krossade fot, då han fått mig i stället."

"Hade ni gift er med fader Lars, om ni ej hållit af honom så mycket som ni gjorde?" frågade den unga flickan tvekande.

"Det har jag aldrig tänkt på," sade mor Anna fundersamt. "Men innan jag kände Lars, friade rika hemmanssonen i Näshult till mig, och nog var han en fin och vacker gosse, och far min ville ändtligen att jag skulle taga honom, och alla andra tyckte jag hade förlorat förståndet då jag ej gjorde det. Men det kunde jag inte, fröken Eva. — Jag kunde ej hålla honom kär, och det måste man göra med den man gifter sig med, — annars blir det bara elände af," sade mor Anna allvarligt.

"Och har ni aldrig ånkrat ert giftermål, mor Anna?"

"Ånkrat, nej då! Nog har det sett krångligt ut många gånger och mycken ledsamhet har det varit emellanåt," sade hon och suckade; "men det har alltid styrt rätt igen. Gud vet nog, hvilka svårigheter han lägger på oss, och han ger oss också kraft att bära dem. Och så, ser ni, käraste fröken, tager han bort så mycket, bara vi hafva tålmod. Han hjälper *alltid*. Och genom allt som varit, är dock min gubbe alltid lika kär för mig."

"Hvar äro barnen i dag," afbröt Eva för att dölja hvad hon kände vid mor Annas trohjärtade ord.

"Åh, de äro med farsgubben, förstås. Som jag sagt, det är så krångligt ibland i världen," fortfor hon långsamt. "Barnen växa till, och det blir så många viljor i stugan. Då är det godt att få vara ensam en stund med den här," fortsatte hon, pekande på den gamla bibeln framför sig. "Det blir *alltid* bra då, — på ena eller andra viset, — bara man har litet tålmod och kan släppa af sina egna funderingar."

Ja, så var det, vara stilla, hafva tålmod och lemna sina egna tankar, — Eva kände det nu. Var det icke ord för henne, och visste hon ej hvarifrån de kommo? Det ljusnade derinom henne och hon kände att det nu skulle blifva bra igen. Hur kunde hon någonsin tvifla på hjälp i allt — allt!

Hennes hjerta svällde och läpparne darrade och det dröjde en stund innan hon kunde följa med hvad mor Anna vidare sade.

Nu hörde hon åter på, och den gamla pratade om alla dagens små händelser, som inträffat sedan de

råkats sist. Om hur det gått med Bellas kalv, som haft ondt i benet, och de sista kycklingarna, om barnens skolgång och mycket annat, intressant endast för dessa båda. Mor Anna hade så mycket att berätta.

Och de märkte ej hur den tjocka, regniga luften skingrat sig och de ljumma dimmorna delat sig i fantastiska former mellan träden. Först då Hip och Hej skrapade på dörren, skildes de båda. Den unga slog sina mjuka armar om mor Annas hals och kysste hennes skrynkliga kind och den gamla stod kvar en stund i dörren och såg efter henne der hon försvann på stigen mellan granarnas hängande grenar.

Den gamla kvinnans tankar vände tillbaka till forna tider, då Eva som barn suttit på hennes knä, och då hon vyssjat henne till sömns vid hennes barnliga sorger. Hon suckade och vände tillbaka till rummet, och en obestämd aning kom öfver henne, att något felades hennes forna skötebarn. "Gud signe barnet," mumlade hon i det hon stängde dörren. "Hon blir dock alltid ett barn för mig."

Stegen, som vandrade fram mellan vattenpölarne på den våta skogsstigen, voro nu betydligt lättare än förut, och det unga ansigtet hade förlorat det der oroliga, tankfulla uttrycket, som der alls icke tycktes vara på sin plats. Det kändes nu så märkvärdigt lugnt inom henne. All hennes förra ångestfulla oro var borta. Och foglarne kvittrade muntert sin kvällsvisa i grantopparne, trastens melankoliska lock hördes på afstånd och en ljum, doftande ånga steg upp från mossan och blåbärsriset.

Tidigt följande morgon, då solen åter sken klar och strålande, hördes lätta steg trippa fram öfver den

nykrattade gården, just då mjölkbudet gjorde sig i ordning till stadsresan.

Postväskan öppnades och ett bref lades ned deri. — Och sedan, på modrens frågande blick, svarade den förra barnsliga rösten stilla och allvarligt: "Mamma, jag *vet* nu, att jag skall stanna hos eder."

Ringare-Olle.

Socknens odåga eller Stollen, som han gemenligen kallades — hvarifrån kom han? Man visste det icke, och han visste det troligen icke sjelf.

Liten till växten, snedbent och linkande hade han uppenbarat sig på trakten, drifvande omkring än här och än der, ständigt lika trasig och hungrig, oaktadt aflagda kläder och ett och annat mål mat i prestgården. Så försvann han på en tid för att åter visa sig, och slutligen kom han för att stanna och icke mer lemna trakten.

Med sin ömsom slöa, ömsom listiga blick var han en stackars fåne, som blef föremål för gäckeri och skratt af bygdens pojkar.

Söndagseftermiddagarna, då han vanligen satt uppkrupen på stenmuren kring kyrkogården, samlades en hop tanklös ungdom kring honom, som hade sitt nöje af att reta och plåga Stollen, tills denne slutligen, utstötande ett slags vildt indiantjut, rusade bort, åtföljd af sina yra plågoandar.

Som detta icke var något lämpligt förhållande,

och man dessutom icke ville hafva någon "utsocknes" att försörja, tog pastorn honom i förhör och försökte med goda ord förmå honom att draga dit, hvarifrån han kommit. Olle, som han sade sig heta, såg på den godmodige, gamle prosten med sina små, ljus-skygga, listiga blickar, grinade mot honom på det mest belåtna sätt i verlden och var fullkomligt af samma åsigt som "vördig prosten", men — stannade kvar. Han visade sig i detta fall besitta en envishet, som trotsade så väl pojkarnes gäckeri som prostens öfvertalningsförmåga, och så småningom vande man sig vid honom, — han blef ett nödvändigt ondt, som man tåligt måste dragas med.

Olle ströfvade fortfarande omkring, men han hade tagit sitt egentliga tillhåll i ett gammalt foderskjul helt nära fattigstugan. Utanför på fattigstugbacken kunde man se honom ligga utsträckt i solgasset, sofvande och mediterande, tillsammans med klockarens gris, som utan fråga föreföll vara den mest lifaktiga och intelligenta af dem båda. Man försökte visserligen skaffa honom arbete, och han togs till hjälp vid tröskningen och potatisplockningen på hösten och vid sädesbergningen under den brådaste skördetiden; men alla sådana försök strandade fullkomligt mot hans alldeles öfvervinnerliga lättja. Han lofvade med det allvarligaste sjelfförtroende, att han skulle arbeta för två, — och knappt hade han börjat, förrän han försvann på det mest hemlighetsfulla sätt. Efter en stunds letande kunde han då påträffas insomnad på en dikesren. Alla öfvertalningar voro fåfänga, — han kunde ej förmås att fortsätta arbetet. Inom denna till kropp och själ klen utrustade varelse fans likväl ett ovanligt mått af högmod och fåfänga, och ingen-

ting i verlden kunde förringa den höga tanke, Stollen hade om sig sjelf.

Då hans ställning blef mera fast i socknen, var det ett särdeles nöje för honom att på namns- och födelsedagar vandra omkring för att tidigt i dagryningen väcka det utvalda föremålet med några klena skrällar från ett gammalt rostigt gevär, som han lånat af klockarns Anders. Denna gratulations-salut, som endast tillkom några utvalda, mera framstående personer, — vanligen tjänstfolket på herregårdarna i trakten — skaffade honom naturligtvis åtskillig traktering. När han då kände sig mätt, kunde han med den trovärdigaste min berättade de mest vidunderliga historier för sina förvånade åhörare, och bedyrade på det allvarligaste sanningen häraf. Han föreföll vara fullkomligt otillräknelig härför, då sanning eller icke sanning tycktes vara alldeles liktydigt för honom.

Olle gick aldrig omkring för att tigga; han endast kom på besök för att höra "hur det stod till" och tog ganska nedlåtande emot den mat som bjöds honom. Någon gång fick han en femtioöring och denna förvandlades så fort det lät sig göra till ett stycke fläsk eller — hvad han särdeles älskade — en korf, och dessa läckerheter slukades då på en gång utan ringaste tanke på morgondagen. Någon gång inträffade den lyckan, att man riskerade lemna ett bref eller bud med honom på hans ströftåg, och det kunde verkligen hända att han uträttade uppdraget, hvilket då vanligen inbringade honom några öre.

Det föreföll som om Olle icke skulle kunna uträtta egentligen någonting här i verlden, förutom att ligga sig sjelf och andra till last, och man hade öf-

vergifvit allt hopp om att kunna använda honom till något nyttigt. Men äfven denna vanlottade varelse skulle dock vara duglig till något.

En dag kom icke kyrkvaktaren, som skulle ringa till gudstjensten, — det fans ingen hjälp — Olle måste ringa. Från denna stund var det som om de gamla kyrkklockorna blifvit förvandlade. De tycktes hafva fått lif, — de dånade och brusade, sjöngo och klagade, så att kyrkfolket stannade och hörde derpå i tyst undran; så hade det aldrig låtit förr. Från den dagen skulle ingen annan än "Stollen" ringa.

Hvad icke vänliga förmanande ord kunnat åstadkomma i denna töckniga och förvirrade själ, det tycktes rösten af klockorna verkat; ty från denna tid syntes en förändring hos Olle. Hade väl den der gnistan, som ligger så djupt hos hvarje menniska, — hade den väl blifvit väckt till lif? Dunkelt och flämtande, — men dock ett lif till något bättre.

Ringare-Olle, som han numera kallades, var lika lat, ovillig och osann, lika slö och omöjlig att bringa något godt som någonsin förr, men sin syssla som ringare försummade han aldrig. För hvarje gång han skulle gå till klockstapeln gjorde han äfven ett bemödande att göra sig snygg. Han tvättade ansigte och händer i sån ute på backen och lånade till stor förvåning en kam i fattigstugan. Äfven hade han fått en ingifvelse att gå i kyrkan, och han försummade numera aldrig gudstjensten. Längst ned vid dörren kunde man se honom sitta rak och ordentlig med de stora grofva händerna hopknäppta framför sig. I denna ställning sof han lugnt och orubbligt, från det ögonblick han satte sig till gudstjenstens slut, då kyrkvaktarn väckte honom och ringningen skulle

börja. Att befinna sig i kyrkan var hufvudsak för honom, och ingenting kunde rubba hans öfvertygelse att sofva var fullt lika bra som att vara vaken. Och som han knappt förstod ett ord af predikan, kan man ej heller undra öfver hans åsigt om saken.

Under vintern hade han sitt tillhåll i fattigstugan och satt vanligen uppkrupen i den stora spiseln tillsammans med katten, samt tycktes i likhet med denne vara fullkomligt oberörd af de kifvande och gnällande rösterna der inne. Tack vare gummornas hjälp föredde numera hans yttre människa en och annan lapp på de mest anmärkningsvärda hålen i hans beklädnad; men sjelfva mor Greta som var mera välvilligt stämd mot honom — hon hade sjelf haft en odugling till son — tröttnade slutligen, då han hade en särdeles förmåga att smutsa ned och rifva sönder sig. På senare tiden hade dock Olle blifvit mera stilla och vandrade ej omkring så mycket som förr, samt var mera slö och tyst än någonsin. Han låg hela dagarna och sof i skjulet, och det tycktes endast vara en slags instinkt, som sade honom tiden, då han skulle ringa. Vid dessa tillfällen voro hans ögon klara och allvarliga, och han såg så förståndig ut som trots någon.

Det var en lördagskväll. Olle hade varit sjuk en längre tid, och största delen af veckan hade han legat. Klockan var nu sex — nu måste han ringa helgemål. Han var mycket tyst och svarade ej på mor Gretas fråga, hur det var med honom. Hon gned af en fläck på hans tröja, gaf honom litet varm mjölk att dricka, — det var så kyligt på höstkvällen. Se så, — nu var han färdig, — och efter en välvillig och uppmantrande knuff i ryggen gick han ut genom dörren.

Det var så tyst och ödsligt der ute. Solen sken

klart och höstligt öfver den lilla landskyrkan med sin spetsiga spira och sina grå murar, och kastade långa, sneda skuggor öfver kyrkogårdens mossiga stenmur och gula lönnar.

Den tarfliga lutande gestalten der uppe på backen gick långsamt utför, ned till klockstapeln, och nu hördes det första väldiga klockslaget i den stilla höstkvällen. Allt högre brusade klockorna, allt högtidligare och renare ljudet genom den klara luften; det var ett egendomligt klagande och susande, som om de manat och varnat, kallat och bedit. Och slutligen — den ena långa tonen efter den andra förklingade långsamt. Än nära, än längre bort, — och så — allt svagare och svagare för att sluta i en döende suck bort i fjerran.

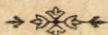
Det var sent och mörkt på kvällen. "Hvar kan Olle vara," mumlade mor Greta, der hon stod i dörren med en ljusbit mellan fingrarna och försökte se ut i mörkret. "Hu! så kusligt och kallt det är, jag tror det blir frost i natt. Olle, stackare, måste in i värmen! Kanske han är i skjulet."

Der var han också. Han låg hopkrupen i en vrå, bredvid litet halm sedan fjolåret.

"Jag är sjuk, sjuk" — mumlade han; "vet I, mor, det är just ingenting, som duger af mig, — det har klockorna alltid sagt, — alltid. Jag ville inte tro dem, — men då hörde jag det om och om igen, — och jag känner nu att de hade rätt. Och mycket annat sade de, — *dem* förstod jag så väl. Ingenting som duger — ingenting *nu*. Men det skall blifva annorlunda, sade de. Och ändå ville jag så gärna höra dem nu, — nu." Han var tyst en stund och andades tungt. "Mor Greta, I kan gärna få korfven, — han

ligger här, jag har ingenting annat i världen, — nej ingenting, I har alltid varit snäll emot mig, — ser I, mor." Han var åter igen tyst. "Klockorna," mumlade han — "klockorna;" han rörde med händerna oroligt fram och åter. Tyst, — en underlig klarhet för öfver hans ansigte, — hvad var det? Ett långsamt högtidligt ljud hördes, och så ett — och så ännu ett. *Så* hade ännu ingen ringt.

Och blåsten, som rört dem, för hvinande och prasslande genom kyrkogårdens gulnade löf och svepte med ett hviskande ljud fram genom skjulets öppna dörr och öfver Stollens bleka, liflösa drag.

Brutna vingar.

Allegori.

Bet var kallt på qvällen, och fröken i pappers-handeln gned sina frusna händer emot hvarandra och sade, i det hon vände sig till en person på andra sidan disken:

"Konstverk äro så svårsålda. Er tafla har nu stått här i fönstret en månads tid, — när den inte gick åt till julen så, —"

"Var god och gif mig den."

"Hvilken af dem är det, — jag mins inte riktigt. Jaså, den till höger med väderqvarnen på. Se här, var så god!"

"Jag tackar."

Butikdörren öppnades och den sist talande stod på gatan. Det var mörkt derute, och blåsten for hvinande om gathörnet. Gaslågan fladdrade till der ofvanför och lyste ned på en ung man, med ett blekt allvarligt utseende. Han stod stilla ett ögonblick, knäppte derefter upp ytterrocken samt stack derinom en liten oljefärgstafla utan ram, tryckte bättre ned hatten på hufvudet, stack händerna i rockfickorna och började gå nedåt Götgatan till Slussen.

Det var en ovanligt kall och blåsig vinterqväll, och de få vandrare, som befunno sig ute, skyndade hvar och en att komma under tak. Den unge mannen gick äfven framåt med snabba steg. Han var en af dessa unga artister, som ömsom kopierade äldre och yngre mästare på Nationalmuseum, ömsom nedlade ett aktningvärdt arbete, för att frambringa något sjelfständigt på större eller mindre dukar. Med ett ord han egnade träget hela sin tid åt konsten.

"Såå, att taflan icke såldes," mumlade han i det han vandrade framåt i kölden. "Nå ja, det var ju ej af de mera ansedda fönstren. Några konstälskare gå väl sällan här upp på söder får man antaga, — skall försöka på mera besökta trakter. Borde verkligen resa och se någonting. — En målare måste studera lifvet och människorna, — ja visst ja, så säga de alla. — Men detta kan väl ej gifva det äkta konstnärskapet? Kan det väl ersätta talang och snille, — der detta ej fins förut." Det flög ett bittert drag af svårmod öfver hans ansigte. — "Och jag, — har jag något af detta? Det fins stunder, då jag känner, att jag förnedrar konsten att måla så som jag gör. Och de andra, — de måla, — ja somliga med skicklighet, med talang, — men der är något otillfredsställande, — något, jag vet ej hvad, — något som ej borde vara. Och dock ställes dessa arbeten högt af dem, hvilkas ord hafva betydelse, och hvilkas egen konstnärliga begåfning sättes utom allt tvifvel.

Så godt att öfverge detta kludderi och slå in på något annat! Ja hvarför icke! Nej, nej det är omöjligt." Han suckade och en känsla af bitter missbillenhet och tomhet kom öfver honom.

Han hade nu hunnit till en af de trånga half-

mörka gränderna i staden. Det var tomt på folk förutom en och annan ruskig uppenbarelse, som vandrade fram utmed husväggarna, men den unga artisten gaf ej akt härpå, han tänkte en hop tankar, som ej voro nya. De kommo åter och åter, han kände dem väl, dessa dystra skuggor, som gled oöfver hans sinne, med en ångestfull ovisshet och läto honom med ett osäkert famlande söka efter klarhet och sanning, som dock aldrig vans. Han vandrade framåt med hastiga steg, då han plötsligt hejdades i det hans fot stötte emot ett mjukt föremål på gatstenarna. Troende det vara en hund, som här tagit sin hviloplats, ämnade han lugnt klifva deröfver, då han stannade vid det tydliga ljudet af ett barns klagande snyftning.

Han böjde sig ned för att bättre kunna undersöka det mörka föremålet vid sina fötter. Det tycktes endast bestå af ett bylte kläder, — men snyftningarna blefvo allt högljuddare och hans händer fattade om ett lefvande mjukt föremål. Det var verkligen ett barn, liggande hopkrupet på gatan. Han bar fram det till närmaste gaslykta, hvars flämtande låga belyste en liten trasig pojke. Kläderna voro sönderrifna och fläckiga och det bleka, magra ansigtet var vanställt af gråt och smuts. Han snyftade fortfarande häftigt och ihållande samt gned sina ögon med ett par små smutsiga, blåfrusna händer.

"Se så var tyst nu, — jag skall hjälpa dig hem din lilla stackare," sade målaren vänligt och satte på honom hans affallna mössa. "Så, gråt nu inte mer."

"O han är så elak, — så elak," snyftade gossen, — "han har slagit mig, — nu igen, — se här, och här," — och han förde handen upp till hufvudet, der några bloddroppar sipprade fram i det ljusa håret,

och visade på det afskafda skinnet på sin arm. "Om ni visste hvad han är elak, — men vänta, — han skall nog få igen det," mumlade han, — "han skall nog få igen det en dag."

"Det var rätt, — var du bara modig och gif honom lika godt igen," sade målarn leende åt den lille trashankens utmanande min. "Hvem var det, som slog dig? Var det en stor pojke?"

"Ja, han rår på mig numera, — han slår mig och behandlar mig illa, så fort vi träffas."

"Kom nu skola vi gå, det är kallt att stå stilla. Hvar bor du din lilla parfvel?"

Gossens tårar hade upphört att rinna, men han svarade ingenting.

"Jag bryr mig inte om, att det gör ondt," fortsatte han, — "men ni kan ej tro hvad han är elak — han gör så mycket illa, — om bara människorna förstode hvad han gör mycket ondt."

"Tänk nu inte vidare på honom, utan säg mig hvar du bor," sade målaren, "jag måste skynda mig."

"Bor, — jag bor ingenstäds!"

"Du har väl ett hem?"

"Nej, jag har intet hem."

"Hvar kommer du då ifrån?"

"Jag kan inte hjälpa det," sade gossen allvarligt, — jag har intet hem. — Jag har varit litet hvar som helst, — och jag måste vara litet öfverallt."

"Nå, hvart skall du då taga vägen nu i kylan och mörkret?"

"Jag vet inte," sade gossen buttert. — "Människorna äro ej snälla emot mig."

"Det är väl bäst, du kommer med mig," sade hans följeslagare vänligt. "Vill du det?"

"Ja, — jag vet inte, — jag kan gå med ett stycke åtminstone. — Ni vill nog ej hafva mig hos er," tänker jag.

"Hvarför tror du det?" Artisten smålog åt den allvarliga tonen i hans röst.

"Åh, som jag nyss sade, människorna nu för tiden bry sig ej om mig, — annat var det förr i världen."

"Förr i världen," målaren såg ned på den lilla va-
relsen vid sin sida.

"Jaha, förr i världen," återtog gossen. "Det var andra tider då, — men det är ej värdt jag säger något, — ni förstår mig ej, — ingen förstår mig numera, — och ni bara skrattar åt mig liksom alla andra."

"Hur gammal är du då, min lilla vän?"

"Hur gammal? — Ja det kan jag inte riktigt säga. Jag har lefvat i världen mycket länge," sade gossen i det han blickade upp i sin följeslagares ansigte med ett så allvarligt och egendomligt uttryck i sina stora ögon, att artisten kände sig helt förvirrad och var tyst en stund.

"Du kan väl ej vara så gammal, — en sju, åtta år eller hur?"

"Jag är många hundra år," sade gossen. "Jag föddes bland människorna på samma gång som civilisationen och bildningen och — —"

"Hvad pratar du för skräp," afbröt målaren förtretad. "Gå på nu litet raskare."

"Var det inte det jag sade. Ni tror mig ej, — och förstår mig inte. Så göra de alla, — och ändå var det långa tider, jag var så lycklig. Alla älskade mig och ärade mig, — hvart jag kom, var jag välkommen, — människorna förstodo mig, — o, det var

härliga tider!" Den lilla trasiga gestalten tycktes växa, hans ögon strålade, och han släppte sin ledsagares hand. — "Hos de förnämna och rika var jag firad och omhuldad som den förnämsta gästen, — hos skalden och konstnären hade jag mitt hem. — Ja alla gladdes åt mig och älskade mig, jag var människornas bortskämda älskling, — ni skulle bara sett mig då. *Han*, ni vet nog, — fick ej visa sitt fula ansigte, — han tittade nog fram ibland, — men då afskydde människorna honom. Han hade ingen framgång, — han smög omkring, men han vågade ej visa sig. Han rådde ej på mig den tiden. Ja — det kom äfven andra tider, kulna och mörka nog, och det var alltid hans skull. Vi hafva alltid varit motståndare, vi kunna ej vara annat. Nu är det hans tid att hafva framgång hos människorna, — och hvar han träffar mig, förödmjukar han mig, och jagar bort mig, — jag måste fly för honom, men vänta, — min tid skall åter komma, och då skall jag herrska, — jag. — —" Han mumlade några ord som hans följeslagare ej hörde.

"Hvem är du då," sade denne, halft road, halft förvirrad af gossens prat.

"Vill ni verkligen veta hvem jag är," sade gossen sakta och långsamt. "Hvem jag är. — Jag är den, som gifver människan goda, rena tankar och lär henne att kläda dem i den skönaste form. Det är jag, som visar för skalden hans ädlaste drömmar och gifver honom hans bästa ingifvelser. Det är jag, som hviskar i musikerns öra hans största skapelser, hans ljufvaste tongrepp. Det är jag, som ingjuter hos målaren och bildhuggaren deras högsta och renaste idéer, för att sedan visa dem den rätta formen och färgen. Det är

slutligen äfven jag, som ger den sanna och sublimes inspirationen åt sångens och skådespelets konstnärskap. Med ett ord, det är jag, som gör konsten till konst i dess högsta och renaste betydelse."

De båda vandrarna voro tysta en stund. De hade nu hunnit öfver Norrbro och Gustaf Adolfs torg, samt ställde sina steg snedt öfver Kungsträdgården.

"Hvem är då *han*, — din motståndare," sade målaren sakta.

"Vi skola ständigt kämpa i världen. Han har nu intagit människornas sinnen, och som han är lika listig som elak, förvänder han deras smak, och deras känsla och blick för det sköna och ädla. Han blandar sig i mina angelägenheter — och kallar *sitt* verk för konstnärsskap. Han förvirrar människornas sinnen, — han låter dem kalla det fula skönt, det falska och orimliga sant, — det grofva, simpla och dåliga för det enda rätta. Han skyr ej att taga en annans namn, att låtsa vara den han alls icke är. Han kallar sig — Realism. Se bara omkring er, och ni skall få se honom öfverallt, — se der bara i det der fönstret. Dessa bilder i fajans och lera, dessa nakna figurer i de mest orimliga ställningar, — dessa kvinnliga bilder, hvars hela klädnad bestå af en muff eller hatt. Det är han, som skapat detta. Och se här, i det der upplysta bokhandelsfönstret, låt oss stanna ett ögonblick. Ni skall här få se hans verk. Först hafva vi denna 'duktiga duk' hållen i ljusgrönt, hvars jemna yta endast afbrytes af en mörk fläck der uppe vid kanten af ramen. Det är en ko, som betar i gröngräset och vänder bakdelen åt åskådaren, bredvid hänger kläder till torkning. Och den der taflan bredvid, — der masken tycks hafva härjat träden,

och den der, — de båda dryckeskämparna vid glaset, med den moderna blyglansen öfver sina pussiga ansigten. Och här, dessa duellerande halfnakna kvinnor. Kan man se något mera vidrigt fult? Och detta kallas *skön konst*. Hvar äro de rena, vackra tankarna? Hvar det sanna och ädla i utförandet?

Och vidare, — här, dessa böcker, våra dagars moderna mest lästa litteratur. Hurudan är den? Ja ni känner den nog. Hvar finnas de ädla, snillrika idéerna, hvar inspirationen, och hvar fins språkets upphöjdhed och skönhet? Detta är dock våra dagars *skönlitteratur*. Man kallar vår diktning realistisk. Men att företrädesvis framställa det låga och fula i tanke och ord, form och färg, det är *ej* realism och kan aldrig blifva det hur mycket människorna än tala derom. Alltsammans är ju *hans* verk. Och en annan tid kommer och de skola se, hur de blifvit bedragna, och dessa dagars konstverk skola blott förvaras som ett egendomligt kuriosum.”

Han tystnade ett ögonblick. ”Ni endast ler åt mig och förstår mig ej. Jag kunde nog tro det. Jag är förskjuten och hemlös, människorna känna mig ej,” mumlade han sorgset.

”Men om så vore som ni säger, hur kan ni då lefva på jorden?”

”Jag kan icke dö,” sade gossen allvarligt. ”Och jag har ännu dem, som älska mig och förstå mig. Jag får värma mig vid deras härd, jag får hviska i deras öra och leda deras pensel och penna. Men de äro så få, de flesta förstå ej deras verk och mängden förbiser dem och känner dem ej.” Han suckade och tystnade.

De gingo framåt en stund. Den unga målaren

var tyst. Han tycktes upphört att förvåna sig öfver sin sällsamma följeslagare. Plötsligt stannade gossen:

"Här skiljas våra vägar," sade han. "Kanske se vi hvarandra åter, kanske ej. Det beror ej på mig. Farväl!"

"Vänta då," sade artisten, uppvaknande ur sina tankar. "Säg mig då, hvem du är och hvad du heter, du besynnerliga barn."

"Icke nu." Och de stora ögonen sågo upp i hans följeslagares ansigte, hvarvid en underbar darning genomfor denne. "Icke nu. Du känner mig ju. Då kan du väl också gissa mitt namn."

Den unge mannen vände sig häftigt om. För-gäfvdes, — den lilla trasiga gestalten fans icke mer vid hans sida. Kölden hade endast tilltagit och blåsten for hvinande omkring honom, då han vände sina steg mot hemmet.

* * *

Artisterna hade målat flitigt hela den korta vinterdagen. Några kamrater hade varit uppe hos honom dagen förut för att bedömma den nästan färdiga målningen. De hade sett den, klandrat litet här, rättat litet der, men i det hela hade de gillat den och låtit undslippa sig uttryck, som vittnade om ganska goda tankar om hans förmåga. Taflan var en "genre", den bästa han målat, — ämnet var bra och tidsenligt, ett knästycke i kroppsstorlek föreställande ett frukosterrande par vid ett välförsedt bord. Från damens spetsiga hårfrisyr till champagnebuteljen och hummern var allt "i stil". Den rätta "friluftsdagen" låg öfver det hela, och de unga artisterna hade verkligen fått erkänna, att det var en "väl hållen och dugtigt må-

lad duk". Åtskilliga små ändringar borde vidtagas, t. ex. glansen på damens klädning, samt hennes händer, som borde vara något magrare, äfvensom några skuggor, hvilka här och der skulle bort, att totalintrycket måtte blifva ljusare.

Hela förmiddagen hade han träget arbetat på dessa förändringar. Det var nu slut på dagern och den gråaktiga vinterskymningen smög in i ateliern och lade sina djupa skuggor öfver staffliet med den fullbordade taflan, — mindre, påbörjade dukar, skizzer och utkast uppställda mot väggen, — några tombuteljer i en vrå tillsammans med annat gammalt skräp, — och öfver den unge artisten sjelf med sina penslar och färger, der han står framför taflan, ännu i skymningen gifvande den ett sista penseldrag. Han hvisslade en munter melodi, kastade bort penseln — drog fram en gammal ländstol borta från vrån och satte sig.

Hvisslingen upphörde och en känsla af välbehag vid minnet af sina kamraters gillande omdöme öfver hans arbete, smög sig öfver honom, der han satt och betraktade sitt verk, — och det var ju verkligen icke så illa. Vissa detaljer studerade han med riktig förtjusning. Det var ju en verklig njutning att se den der skarpa linien på damens ansigte, och det der öfvermodiga njutningslystna draget kring hennes mun. Det var ju rätt bra återgifvet, — han måste erkänna det. Och kycklingbenet på tallriken sedan, — han kände sig riktigt hungrig, då han betraktade det.

Det var sant, han skulle ju gå och äta middag. Han måste dock hvila sig en stund först. Han steg upp, tog ett skynke och kastade öfver taflan, samt satte sig åter. På nytt genomgick han sina vänners

kritik, så noggrant han kunde minnas. Hastigt spratt han till vid ljudet af sina egna läppar, som omedvetet hviskade:

"Ädelt till tanke, skönt till form."

Och en hel ström af tvifvel och föreställningar fattade hans sinne. Den gamla gnagande ovissheten, oron och afsmaken för sin målning, — ja all nyare målning, — fick åter makt med honom. Djerfva, upproriska tankar mot det tidsenliga, mot maneret, mot alla antagna åsikter, mot det så mycket omtalade "friska och ursprungliga" i dessa dagars konst. Konst, — o, hvad han i detta ögonblick kände för en trånande längtan efter den verkliga sanna, ursprungliga konsten i all hennes renhet och skönhet, — idealet framsprunget från dess gudomliga källa.

"Hvar fins det? Skall jag då aldrig hinna dit? Lifvet och anden i konsten, hvar finnas de?" mumlade artisten sakta och ångestfullt.

"Här," hviskade en röst sakta i hans öra. "Har du glömt de ord, jag redan sagt dig? Den sanna konsten, det är *jag*. Men, — min tid är icke nu."

Målaren vände hastigt på hufvudet och såg sin lilla bekantskap från gatan stående bredvid sig.

"Jag upprepar det åter," fortsatte gossen sorgset. "Jag kan icke verka nu, min ovän, — han, som tagit mitt namn, som bräckt och smutsat mina vingar, — han har också bedarat människornas sinnen. De tro honom, men icke mig. En gång skola de dock taga mot mig med glädje."

"Men när," sade artisten ifrigt.

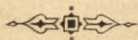
"Jag vet ej, — det beror ej på mig."

"Men, hvem är du då egentligen?"

"Jag har många namn i verlden," sade gossen

allvarligt, i det den underbara blicken i hans ögon liksom sjönk ned i artistens hjerta. "Somliga kalla mig *Snille*, andra *Fantasi* och *Inspiration*. Men," fortsatte han, i det ett skimmer spred sig öfver hans drag, — "jag skall säga, hvem jag verkligen är. *Jag är skickad af Gud*. Jag är ett af hans ötaliga sändebud på jorden. Jag är en fläkt af Hans anda för att människorna äfven i konsten skola se Honom. Det, som kommer från Gud är en del af Honom, och är gudomligt liksom Han, därför kan jag ej förlora mina vingar, därför kan jag aldrig dö."

Glansen af ett par strålande ögon skimrade för artistens syn. En bäfvan genomför honom och en suck smög öfver hans darrande läppar. Han var lämnad ensam med mörkret och tystnaden.

Bland klippor och hafstång.

I.

Det är höst. Halländska kusten ligger grå och otydlig i morgongryningen. Dess kala, klippiga stränder afteckna sig dunkelt mot en töcknig himmel, hvars mörka färgton liknar de rullande böljornas, som långsamt skölja upp öfver den grunda hafsstranden.

Det har knappt begynt dagas än. Hafvet ligger rörligt och oändligt; ödsligt och flackt sträcker det sig så långt ögat når, för att slutligen smälta tillsammans med den kulna mörka hösthimmeln. Ej ett segel eller farkost står att upptäcka på detta gråa, enformiga vatten; bölja efter bölja svallar fram utan hinder, med ett sakta, entonigt ljud, likt en hoppöst längtande sång om hvila och stillhet, — om en ro som aldrig vinnes.

Der långt i fjärran visar sig nu en mörk otydlig punkt, kanske blott en simmande ejder eller hufvudet af en säl. Det mörka föremålet försvinner, det visar sig åter, för att ånyo efter några sekunder döljas bland vågorna; alltjämt kommer det dock närmare den steniga, obebodda kusten. Det synes nu tydligare,

det är en farkost, — en båt, liten och bräcklig. Hvarifrån kommer den väl på detta ödsliga och dystra haf? Slungad framåt i halfmörkret tyckes den vara utan mål, så väl som utan utgångspunkt; ty så långt man ser i vester, fins ej en strand eller ett fartyg på den vidsträckta ytan af Kattegat.

Långsamt och oafbrutet sträfvar den framåt. Mannen som rör den tager kraftiga tag med årorna; sakta och säkert kommer den närmare och närmare. Man ser den nu tydligt. Den roende tyckes villrådig, hvar han bör landa, ty han hvilar på årorna allt emellanåt för att vända sig om och betrakta den steniga långgrunda stranden. Han tager nu ett sista långt årtag, som för båten med ett skrapande ljud in mellan stenarna; han lägger upp årorna, klifver ur båten och drager den med ett kraftigt tag upp på land, der den ligger i skydd för blåsten och dold mellan stenarna.

Rodden måste hafva varit lång och ansträngande, ty mannen drar ett djupt andetag och torkar sitt svettiga upphettade ansigte med en stor, mångbrokig näsduk. Derefter tar han upp ur båten ett knyte och en butelj, tar korken ur den senare, dricker några klunkar och smackar med läpparna till tecken af välbehag.

Sättande sig ned på en af stenarna vid stranden, stryker han med handen långsamt utmed sitt ena ben, gör en grimas och mumlar något liknande en ed, tager fram en liten nött och blank mässingsdosa och för en bit tuggtobak mellan läpparna. Flyttande sig högre upp på stenen, lägger han sina stora hårbenvuxna händer framför sig, under det hans ansigte antager ett allt mer tankspridt och förströdt uttryck.

Man har nu godt tillfälle att granska hans person. Han är snyggt klädd, åtskilligt i hans drägt vittnar till och med om ett svagt försök till elegans. Hans korta sjömanskavaj är tydligen ny och af ett tjockt präktigt tyg; omkring halsen framsticker en skjortkrage af tämligen medelmåttig hvithet, men sammanhållen af en guldknapp. På hufvudet bär han en toppig filthatt, något bakåtskjuten, visande ett rundt, pussigt anlete, med små, gråa lurande ögon, hvilka för tillfället ihärdigt och tankfullt tyckas skåda ned på ett par stora, platta fötter, iklädda nya resårskor.

Det har dagats något; en ensam fiskmås har redan gjort ett par slag utmed stranden och upphäfver nu ett kort, skarpt skri. Mannen spritter till ur sin orörliga ställning, blickar upp med ett på en gång skyggt och forskande uttryck, och lyssnar uppmärksamt ett par sekunder. Då allt förblir tyst och endast skvalpet från vågorna höres, knäpper han upp kavajen, — hvarvid en grann mörkblå sidenhalsduk blir synlig, hopfäst med en prålig guldnål, — framtager en silfverklocka, som ligger lös i västfickan, ser på den och mumlar halfhögt: "Bara fem; ännu god tid." Han tager så upp knytet, som ligger bredvid honom, lossar långsamt knuten och letar fram bland åtskilliga olikartade föremål en gammal mässingskam och en spegelbit med papper klistradt på baksidan. Derpå tager han af sig hatten, ser på den ett ögonblick, i det han varsamt stryker den med rockärmen och ställer den bredvid sig, hvarefter han allvarligt och uppmärksamt beskådar sitt ansigte i spegeln. Hans granskning räcker tämligen länge; han för kammen ett par tag genom sitt raka, svarta hår, hvilket är tvärklippt i nacken, kammar ned det i pannan

öfver ett långt smalt ärr, likt en eldröd strimma, uppe vid hårfästet, och nickar slutligen åt sig sjelf med ett belåtet grin, som visar en rad gula, flata tänder, mellan hvilka tobaken fastnat.

Hans toilett tyckes nu vara slutad. Han samlar sina saker i knytet, som bland annat äfven innehåller en ostkant samt ett stycke af en limpå; han lyfter upp en bräda i båtens botten, lägger ned knytet och tager i stället upp en grof och stark käpp, samt sätter derefter på sig hatten med en stadig tryckning.

Ett ögonblick står han stilla och blickar uppmärksamt omkring sig på de låga, nakna klipporna, på hafvet, som grått och oroligt ligger framför honom, och himlen, som tung och mörk hänger öfver denna flacka, ödsliga bit af jorden.

Mannen tyckes belåten med sin hastiga rekognoscering och känner troligen förut till trakten; ty han styr nu sina steg utan tvekan eller villrådighet utmed stranden till venster om sig. Hans gestalt är kort och tjock; han haltar något och stöder sig på kappen emellanåt.

Allt längre och längre vandrar han bort på den kulna höstmorgonen, fram öfver de flata klipphälarna och lösa stenarna, af hvilka stranden består — framåt tills han försvinner i fjärran, der klipporna, hafvet och himlen endast bilda ett enda grått oredigt töcken.

* * *

Ungefär en fjerdingväg norr om staden Varberg ligger en liten stuga utmed stranden af Kattegat. Man vet just ingen anledning, hvarför den blifvit bygd här, långt från allt menskligt granskap, omgif-

ven af kala klippor, icke egande ett träd eller en buske till skydd för stormen, med det stora ödsliga hafvet framför sig. Kojan är grå och obetydlig och tyckes, på afstånd sedd, endast vara en del af det stora stenblock, utmed hvilket den är bygd. Detta stenblock utgör dess enda skydd mot de vestliga stormarna, hvilka här ohejdadt rusa fram och låta vågorna skölja upp mot kojans dörr och stänka hvitt, fradgande skum på de små blyinfattade rutorna.

Några famnar derifrån går berghällen ut på den långgrunda hafsbottnen och bildar likasom en smal, spetsig hamnarm, hvars höjd öfver vattenytan ej är större än att, då vinden ligger på, vågorna skölja deröfver och vid stormväder bilda en präktig glänsande hvalfbåge.

På yttersta spetsen af denna låga bergkam ligger ett stort klippblock likasom vårdslöst ditkastadt af någon väldig hand och hvilket minsta våg tyckes kunna rubba från sitt osäkra läge, men som likväl i århundraden tillbaka trotsat alla årstiders stormar.

Det är dagen efter sedan den främmande mannen landstigit. Luften är tung och mulen, men mild och uppfylld med den starka lukten af hafstång och saltvatten. En och annan långsam våg sköljer upp på stranden och lämnar för hvarje gång hvita fradgande toppar af skum efter sig mellan stenarna.

På klippblocket ute på bergarmen sitter en varrelse uppkrupen. Det är ett barn, en flicka. Hon sitter i en af de trapplika fördjupningarna, som oregebundet och långt emellan föra upp till toppen af stenen. Hennes bara fötter hänga ned utan stöd och händerna ligga korslagda i hennes knä. Den mörka yllekjorteln är knäppt ofvanpå linnen, och den stora

rutiga bomullshalsduken, som varit hopfäst öfver bröstet, har lossnat och halkat ned på ryggen; hennes raka, linhvita hår hänger löst kring ett ansigte, hvars fina drag och ovala form göra henne till en liten täck varelse. Hon sitter orörlig; hennes ögonlock äro slutna och hennes läppar halföppna, och af den slappa ställningen synes det som om hon sof. Hon tyckes vara fullkomligt omedveten om det långsamma antoniga skvalpet af vågorna der nedanföer och skriket af fiskmåsarne, som i vidare och trängre kretsar flyga omkring klippan.

Hastigt hördes en stark och klar röst genom den lugna höstluften: "Greta, kom hit!"

Ett gällt skall besvarade tillropet, och en liten hund med upprättstående öron och styft hår, hvilken legat dold bakom den sofvande flickan, rusade upp och sprang med raska hopp utföer stenen ned på bergarmen och försvann framåt stugan. Flickan spratt till vid ljudet af sitt namn, öppnade ett par drömmande och frånvarande ögon, gäspade, tog den lösa halsduken i handen och följde hunden, i det hon van och säker satte foten på urhålkningarna i klippan, och var med några raska språng utföer höjden.

"Hvar håller du dig undan, Greta? Aldrig fins du, då du behöfs."

"Åh, morfar, banna mig inte; här är jag nu. Hvad skall jag göra?"

"Du satt väl derute på stenen igen, kan jag tro?"

"Ja, det är så roligt der uppe i höjden. Jag tycker så mycket om det; de hvitglänsande fiskmåsarne äro så vackra och roliga att se på."

"Du var så länge borta: — en dag skall jag väl

få taga rätt på dig derute i vågorna. Det är ett farligt ställe; det går lätt att halka i vattnet."

"Halka? Åh nej, det är inte farligt," sade Greta, i det hon skrattade muntert; "men nu var det så, att det hände sig, att — jag somnade. Jag kunde inte hjälpa't."

"Hm, hm, det går aldrig väl. Tag Tom in med; se så!"

Den lille hunden hade följt tätt bredvid de båda talande. Han tycktes fullkomligt väl förstå sin rättighet att delta i samtalet, och framstötte allt emellanåt några små frågande gnällningar samt sprang tätt på Gretas fötter för att gifva tillkänna sin närvaro.

Gubben Thorbjörnson var en reslig, kraftfull gammal man om sjuttio år, med nästan hvitt hår och ett ansigte som blifvit skrofligt och brunt af sol och saltvatten.

Det rum, i hvilket gubben och flickan inträdde, var stugans enda, — tämligen stort och lågt. Timmerstockarne i tak och väggar voro obetäckta, och springorna fullstoppade med torkad hafstång; golfvet var täckt med gammal not hvarpå gubben arbetat, och i taket hängde tvänne rader bröd trädde på stänger. En hylla med några koppar och fat, en säng och två trästolar utgjorde hela den tarfliga möbleringen. På en spik i fönstret hängde en almanna och en sax, och i en trälåda utan lock låg ett trådnystan tillsammans med litet tobak och några sockerbitar.

Gubben böjde sitt hufvud, då han gick genom den låga dörröppningen. Inkommen satte han sig tyst ned och tog upp sitt afbrutna arbete.

"Hvad var det jag skulle göra?" sade flickan, i det hon fäste halsduken omkring sig.

"Hm, — jo, det var sant, — jag tappade mina glasögon här i oredan. Du, som har goda ögon, kan nog hitta dem. — Jag ser allt sämre och sämre, och lagar noten dåligt. Inte får jag mycket för det hål-
ler; det är dock bättre än intet. Då man blir gammal, går det ej så lätt att förtjena sitt bröd. Det ser mörkt ut till vintern för oss," sade den gamle i det han suckade.

"Här äro glasögonen. Ack, morfar, var inte led-
sen; det skall nog blifva bättre. Om vi bara hade en annan båt, vår gamla håller ju knappt i hop. Vi skulle då kunna hyra ut den under sommaren, det vore nog många, som ville ha den; men som den nu ser ut, kan man ej tänka på den saken. — Och så skulle vi allt kunna behöfva det litet olika i åtskilligt annat också," fortsatte flickan dröjande.

Gretas tankar fingo icke vidare uttryck i ord. Hon tyckte, att en ny tröja åt morfar allt skulle vara präktigt att hafva, en sådan der grå, raggig, tjock en, med blanka knappar i, som hon sett i bodfönstret i staden.

"Åh ja, en annan båt vore nog bra att ha," svarade gubben; "den gamla är mycket lappad och uppmurknad, och hålen efter spikarna äro ej lätta att täppa till. Hon går väl till botten en vacker dag."

"Morfar, har det alltid varit så här fattigt? Var det ej bättre förr?" frågade Greta, i det hon begrundande såg sig omkring i det torftiga rummet.

"Åh, visst var det bättre förr, barnet mitt. Jag förtjente bra med pengar på de stora sill- och ma-

krillfiskena; vi voro en hel mängd raska karlar, som gåfvo oss ut vid höstetiden, stora båtlag och praktiga båtar. Det var ett lif, må du tro. Nog foro vi illa, och det duktigt ändå, de kalla mörka höstnätterna, och svårt och tungt arbete var det; men god förtjenst var det också, och var man sparsam, kunde man lefva derpå hela året. Hustru min var också en rar meniska, utan henne skulle det ej hafva gått; hon förtjente bra med tvätt och sådant, så länge badgästerna voro kvar. Nu är jag gammal och grå, och duger ingenting till; men hittills har det ej felats oss en bit mat när vi hungrat," sade gubben med likasom ett leende i ögonvrån; "man får vara nöjd, Greta, med hvad som är."

"Det var ju en stor familj att sörja för, morfar?"

"Ja, ja — och dock gick det så bra den tiden; men jag var ung då. Och nu, nu äro de alla döda och borta," sade gubben med en suck; "men det skall väl så vara, det skall väl så vara."

"Hur kan det komma sig, morfar, att jag älskar hafvet så mycket. Jag tycker mig icke kunna lefva, om jag ej finge se det och vara det nära. Och dock blef ju min far död der ute i vågorna," sade Greta tankfullt. "Säg mig något om mina föräldrar."

"Jag har ju berättat dig om dem; de äro båda döda."

"Min mor var ju ditt enda barn?"

"Min enda dotter, ja! Hon hade flere bröder."

"Du höll väl mycket af henne?"

"Ja, hon var min hela glädje; hon dog strax du blef född."

"Och min far, var han död förut?"

"Nej, han drunknade sedan... Se så, hjälp mig

med garnet, det har trasslat sig," sade gubben afbrytande.

"Jag har bara er två att hålla af," fortsatte flickan, "dig och Tom. "Se, hur han vänder på öronen och tyckes förstå hvad vi tala om; han ser så klipsk ut, der han sitter," fortsatte hon skrattande. — "Men nu måste jag gå."

"Hvart då, Greta?"

"Åh, jag glömde ju tala om, att det der herskapet i staden, som varit så goda mot oss i sommar, bedt mig komma och hjälpa dem ett par dagar; de tänka resa sin väg nu."

"Då är det bäst att du går genast, annars hinner du ej fram innan mörkret," sade gubben. "Strandvägen är så enslig och mörk nu i höstkvällningen."

"Det gör då alls ingenting; den vägen har jag sprungit många gånger, då det varit rätt mörkt," sade flickan. "Hvad skulle hända mig, det kan jag ej förstå? Jag har ju hafvet bredvid mig hela tiden," sade hon, "och det pratar och hviskar vid mig så många roliga ting, att vägen aldrig blir lång att gå. — Men jag skall gifva mig af nu. De ville, jag skulle komma till natten, så att jag kunde vara uppe i tid i morgon och vara dem till hjälp."

Flickan reste sig upp och tog på sig en kofta, som hängde på väggen, slätade sitt hår och knöt till halsduken under hakan, tog fram en gammal korg från skrubben och gick fram till den gamle.

"Greta du, jag vet inte hur jag är till mods i kväll; det känns så underligt," sade lotsen, i det han lade sin hand på barnets hufvud, och såg allvarligt på henne. "Det måtte väl ej hända något ledsamt; du kommer ju tillbaka så fort du kan?"

Flickan smög sig intill den gamle ett ögonblick och smekte hans hand mellan sina båda. "Jag kommer kanske redan i morgon kväll," sade hon gladt. "Tom får blifva hemma, det blir så ensamt här annars för dig, morfar."

Hon nickade gladt i dörren, sade några afvisande ord åt hunden, som ville tränga sig förbi henne, och försvann.

Gubben satt stilla några minuter; derpå reste han sig skyndsamt och öppnade dörren.

"Greta, glöm inte att gå till mor Anna och ta hem sillen, som hon lofvade oss; vi ska' betala den sedan. Och påminn henne också om giktsalvan, hon skulle skaffa."

Flickan stannade och nickade, till tecken att hon hört gubbens ord, och fortsatte derefter sin gång med lätta steg på den nötta stigen öfver berghällarna, som förde till staden.

Lotsen såg efter henne en stund, lockade derpå hunden, som uppmärksamt åsett sin matmors alla rörelser och som nu med en suck af resignation följde in med i stugan, kröp ihop på en hög gammal not och somnade.

Det var redan skumt i det låga rummet, men gubben satt ännu kvar, knytande på noten; hunden sof i samma ställning som förut.

Med mörkrets inbrott hade den mulna luften öfvergått i regn, och stora droppar slog mot rutorna. Det enformiga ljudet här af afbröts endast af en och annan svag vindstöt, som långsamt dog bort för att om en stund följas af en ny. Mörkret hade ökats, så att den gamle lotsen lade bort sitt arbete och gick ut på den flata stenhällen utanför kojans dörr, satte han-

den öfver ögonen och blickade forskande bort mot horisonten. De tunga, mörka molnen hade höjt sig något och en lång, röd strimma syntes utmed hafstytan.

"Det blir storm," mumlade han, såg ännu en gång forskande ut öfver hafvet och gick åter in i stugan. Han stängde dörren med klinkan — dess enda lås — samlade tillsammans något ljung och torr hafstång, samt gjorde eld i den öppna, låga spiseln. Lågan flammade upp; dess klara sken belyste det torftiga rummet och lotsens nedböjda ansigte med dess färade, allvarliga drag, der han, fortsättande sitt arbete, allt emellanåt kastade torr ljung på elden.

Regnet och blåsten ha tilltagit der utanför. Hunden har vaknat och sitter framför elden, kastande uppmärksamma blickar omkring sig, och vändande sina spetsiga och styfva öron på ett oroligt och ifrigt sätt. Han ser med sina runda kloka ögon på sin husbonde och derefter bort till dörren och hans beteende säger så tydligt som ord: "Här kommer någon."

Gubben ger icke akt på hundens uppförande. Först då ett skrapande ljud höres från fönstret och ett sakta varnande morrande från hunden väcker hans uppmärksamhet, ser han lugnt upp och lyssnar. Allt är dock åter tyst, och Tom har på befallning tvekanke intagit sin gamla sofplats, ehuru hans ögon stadigt och envist äro fästa på rutan.

Den gamles vana öra har emellertid bedragit honom; det är icke endast regnet och blåsten som höres. Figuren af en karl smyger fram i mörkret rundt omkring stugan, och hans spikade klackar ge ett svagt ljud mot stenarna. Han tittar ett ögonblick in genom rutan med en hastig och forskande blick, går

några steg framåt, vänder derpå åter om för att för andra gången långsamt och grundligt granska rummet der innanför. Han ser tydligt gubbens orörliga gestalt, hunden, och hvarje sak i den torftiga kammaren, upplyst som den är af det flammande eldskeket. Hans ögon betrakta envist rummets mörkare hörn, och det är först efter en tämligen lång stund, han närmar sig stugans dörr. Han stannar och lyssnar än ett ögonblick. Då allt är tyst derinne, letar hans hand i mörkret efter klinkan och öppnar dörren i samma ögonblick som hundens ökade morrande öfvergått till ett gällt skällande.

"Tig, hundracka! Ropa hunden tillbaka, fader Thorbjörnson, annars knäcker jag skallen på honom," sade den inträdande rått, i det han gaf hunden en spark, som lät denne gnällande krypa under sängen. "Det var rasande ruskigt väder, ni består er med här på trakten; det skvalar vatten som ur ett såll," fortsatte den inträdande, klef fram till elden och ruskade på sig, hvarvid små bäckar af vatten bildade sig omkring honom. "Är ni ensam här i rucklet?"

"Hvem är ni, och hvad för ni för ett språk?" sade gubben, i det han lugnt betraktade den främmande; "jag vet mig aldrig sett er förr."

"Se så, fram med det — är ni ensam, eller fins någon mer i stugan, gamle gubbbilur?" sade mannen, i det han med ett slags vänskapligt grin räckte ut handen.

"Ni ser väl, att jag är ensam."

"Nå, det var bra... hm, ja så, att ni inte känner igen mig," återtog mannen långsamt; "se då på mig litet bättre. Men, det är sant, det är länge sedan vi sågo hvarandra, och jag har blifvit mig tämligen olik

sedan den tiden, kan jag förstå. — Sää, att ni inte känner igen mig, gamle far; men ni skall kanske göra det, om ni föreställer er att det här håret är ljust i stället för svart, skägget är borta, och jag gör så här," fortsatte han, i det han strök bort håret från pannan så att ett rödt ärr blef synligt. "Hä, jag vill slå vad om en kagge gin, att jag nu är er mera bekant; hvaba, gamle sjögast, vi äro ju gamla vänner eller hur?"

Mannen skrattade på ett tyst, obehagligt sätt, samt lade sin håriga och fräkniga hand på ett förtroligt och oförskämtdt sätt på den andres axel. "Brr — det var ett hundväder; jag är våt som en dränkt katt."

Han drog af sig sin korta kavaj, slängde den tillika med hatten bort i sängen, drog fram rummets enda stol till elden och satte sig. Derefter sträckte han ut sina våta ben och såg in i elden med en viss lugn förnöjelse i sina små illpariga ögon.

II.

Den gamle mannen hade rest sig upp och betraktade sin gäst med en allt mer stigande förvåning. Han granskade honom från hufvud till fot, och en min af bestörtning och fasa visade sig på hans ansigte.

"Skulle ni... skulle ni... nej, det är omöjligt," mumlade han; "ni *kan inte* vara Märten Boson!"

"Joo, det slår allt in det, just på pricken; så hette jag allt förr i verlden. Jag kunde nog tro att ni inte glömt mig, fast ni trodde mig ligga på hafs-

botten. Jo, jo, gamle lufver, det slår slint ibland, ha, ha, ha! Nej, det går inte så lätt att bli af med mig; lifhanken hänger nog i mig."

"Ni drunknade då inte den der natten? Och nu efter så många år... hvar kommer ni ifrån?"

"Nej, som ni ser så drunknade jag verkligen inte," afbröt mannen med ett bredt grin, i det han uppmärksamt betraktade gubben. "Men innan vi vidare talas vid, så säg mig, hvar — hvar är min..."

"Er flicka, menar ni?"

"Ja, just så. Hon lefver väl, eller..."

"Hon lefver."

"Hm," — han drog djupt efter andan, — "är hon då inte hos er?"

"Jo, men hon är borta för närvarande. — Herren vare lof!" mumlade lotsen, i det han drog sin stol längre från elden.

"Såå... att ni inte kände igen mig, gamle hedersgubbe; det var då för kuriöst. Jo, jo, så går det!" Mannen höll båda händerna knäppta öfver magen och skrattade åter, som om han funnit denna sak särdeles munter. — "Ni tycker väl att jag är litet lifvad; men här är också så skönt att sitta och moja sig framför elden; jag börjar redan att torka litet. Jo, jo, — den der natten, ni mins den nog, — den gjorde mig halt, och jag simmar inte så bra nu mer, må ni tro. Och håret och skägget? frågar ni. Jo, det var så, ser ni, att en så'n der slipad kanalje, som fins hundratals af der ute i Amerika — lika fullt som här fins flugor, — gaf mig någon smörja att smeta på; och den färgen har aldrig gått ur sedan. Inte har jag haft besvär med att stubba af det håller se'n

dess; och summan är, att ingen kan numera känna igen mig här hemma."

"Hur vågar ni visa er här på trakten, Mårten Boson?" sade gubben allvarligt och tyktes icke hafva hört den andres prat. "Hur vågar ni komma hit..., här... der ni blifvit anklagad för mord och dömd till straffarbete på lifstiden; hur vågar ni? Hvad har ni här att göra, ni som..."

"Tyst, tyst då, fader Thorbjörnson, hvad pratar ni för smörja? Det var just värdt att nämna den gamla struntan. Se'n dess ha ju många solar gått ned, och jag sjelf är inte mer den samme som förr. Jag har haft många namn, men heter nu Johnson, skall ni veta, — är bosatt och stadgad karl, — har egen jord och gård. Således tala vi inte ett ord mer om den snön, som föll i fjol. Det var allt ett litet misstag af rättvisan, då hon dömde mig; det kom jag se'n att tänka på. Men det som gått må vara glömdt. Jag är inte den, som är långsint och rifver i gamla oförrätter. Det här gamla landet ligger ändå bra mycket efter sin tid."

"Det är då icke här i Sverige, ni är bosatt?"

"Nej, nej; det skulle aldrig gå här hemma. Amerika är bättre upp. Der hör det till sällsyntheterna, att man dömmar en stackare för 'mord', — fy, det är ett otäckt ord, — för att man råkar knacka ihjäl en fähund, som inte är värd att gå på vår gröna jord. Brr, en så'n rättvisa man har i Sverige," sade mannen i det han spottade in i elden. "Jag känner, att jag kunde bli arg, då jag tänker på det. — Såå, att ni bor kvar i det här gamla rucklet; det såg redan för femton år sedan ut, som om det kunde ramla öfver hufvudet på en... Nå, nu ska ni säga mig något om

flickan; hurudan är hon? Jag, jag" — han harklade sig och var tyst ett ögonblick, hvarefter han, återtagande sin råa ton, fortsatte: "Se så, öppna näbben på er — och var inte stum som en död fisk, ni gamle kurre."

"Ni är en dålig karl, Mårten Boson," sade gubben slutligen. "Jag kände er som en ung sälle, dragande landet omkring, — en så kallad 'lös person', som begått åtskilliga småknep och dåligheter. Ni kom hit på trakten; ni fick min dotter att vilja bli er hustru — jag fattar inte hur det var möjligt; men kvinnfolk äro besynnerliga och envisa. Jag kunde aldrig förstå hvad hon kunde finna hos er, som gjorde att hon öfvergaf hus och hem för att följa er, — er, som..."

"Säg nu inga dumheter igen! Er dotter kände mig bättre; hon hade god smak, det är tydligt och klart," — sade mannen i det han makligt trädde händerna i byxfickorna, sträckte ut sina ben och förnöjd betraktade sina fötter. "Fruentimmer hafva alltid tyckt mig vara en vacker karl, både i gamla och nya verlden, och jag har ingen anledning att tvifla på det, efter alla bevis jag haft på den saken."

"Jag mins henne som vore det i går," afbröt den gamle, likasom talande för sig sjelf, "hon var en så snäll flicka, så förständig och flitig. Hon trodde, hon skulle kunna göra er till en bra och hederlig karl. Men allt det der är förbi nu; hon är död, — och det är godt som det är. Hon kunde inte bära sorg och skam. För hennes skull, — jag förstod inte bättre då, — hjälpte jag er att fly från fästningen. Ja, ni mins nog den mörka och stormiga natten; ni hade lyckats undkomma vakten, och innan någon fick reda på er flykt, skaffade jag er en båt, och hjälpte er af."

"Nå ja, det der slår allt in. Men hvarför trodde ni mig vara död?"

"Jag såg båten slungas bort af vågorna. Er kamrats lik och spillrorna af båten påträffades; jag trodde då, att äfven ni hade förgåtts. Alla i trakten ansågo er som död."

"Ja, jag mins nog den natten," sade mannen, i det hans röst blef hes och otydlig. "Jag flydde, som ni säger, och det är sant att ni hjälpte mig i väg. — Just det här rummet har jag aldrig kunnat glömma. Det var mörkt; endast en och annan månstrimma, som molnen släppte fram emellanåt, gjorde att jag kunde se ett litet bylte der i sängen. Ni sade, att det var mitt barn, — min lilla flicka; jag lutade mig öfver henne ett ögonblick, och sedan... sedan skyndade jag bort." — Han satte handen för ögonen en minut, hvarefter han återtog med sin förra sorglösa öfvermodiga ton: "Skräp i allt så'nt der!... En duk-tig storm var det den natten. Men nu får ni lof att säga något om flickkräket. Hvar fins hon?"

"I staden för tillfället. Hon bor här hos mig, hon vet ej af någon annan far."

"Godt, när kommer hon hem?"

"Ej förr än i morgon, eller dagen derpå."

"Jaså," sade mannen långsamt, i det något liknande en suck undslapp honom. "Jag förstår inte, hur det kommer sig, men jag känner mig inte så glad åt att få se henne. Jag reste ändå hit för det," återtog han, likasom förundrad öfver någon outredd känsla inom honom. "Men jag skall väl berätta er litet om, hur jag hankat mig fram sedan ni såg mig sist."

Han teg en stund, i det han med foten sparkade till en glödande ljunskvist, som höll på att falla ut.

"Den natten, ja, — se'n dess har det allt gått både upp och ned för mig, och jag har vinglat mig fram så godt jag kunnat. Då ni hjälpte mig i väg, mins jag just ingenting förutom hafvet, som svallade omkring, och stormen som tjöt och väsnades kring öronen på oss. Det gick på tok, och jag vet ingenting vidare, än att jag vaknade till lifs igen, i en af kojorna i ett fiskläge. Mitt ben var afknäckt, och en duktig knuff måtte jag fått i hufvudet, ty jag hade ett hål så stort som min näfve. — Som ni mins hade jag bytt ut fångdrägten mot edra kläder, och därför togo mig alla för en fiskare, som råkat i sjönöd. De hade sitt att sköta, och brydde sig föga om hvem jag var. De voro fattiga fiskare och kunde just ingenting göra för mig. Beskedligt folk, — de läto mig ligga i fred och gáfvo mig hvad jag nödtorftigt behöfde. Nå ja, — benet läktes ihop på mig, fast det kom snedt, förstås. Skallen blef också hel så småningom, och så snart det blef mig möjligt, gaf jag mig i väg. — Hur det var, blef jag tagen med på en engelsk skuta. Inte var jag just skapt till det yrket, — hade aldrig gjort annat än drifvit på landbacken, och tidtals sålt så'nt der krafns och skräp, som folk tycker om. Men allting *går* här i verlden, och trots mitt halta ben blef jag en beckbyxa så god som mången ann'. Inte för det var min rätta plats; nej, långt derifrån! Jag har alltid tyckt, att när man fått geni, ser ni, skall man också laga att det kommer fram; men nu i brist på annat fick jag vara nöjd som det var.

Jag skall göra en lång historia kort. Med god

vind styrde vi till England, och som jag tyckte det ej kunde skada att komma ännu längre bort, begaf jag mig af till Amerika, der jag stannade qvar. Det är väl nu en tretton år jag varit borta, eller så der omkring, och på den tiden kan det vipa både upp och ned för en här i verlden. Som ni kanske mins, var jag ingen rädd stackare, — inte för att jag vill skryta, det är inte min sak, — men man rår ej för hur man är skapt.

I början, då jag kom fram till det nya landet, stod jag mig inte så illa. Jag var hamnbärare i Filadelfia; det gick rätt bra på ärligt vis, men det varade inte länge. Vi voro en afton ett muntert lag på en krog, och det hände sig inte bättre, än att i fyllan och villan kommo vi i lufven på hvarandra. Det blef allmänt slagsmål; knifvarna kommo fram, och jag råkade i häftigheten gifva en af kamraterna ett för djupt hugg. Jag gaf mig i väg och fick sedan höra att han dött, den ynkryggen — bara för att skaffa mig förtret, förstås. Nå ja, det der var förargligt; men hur det nu gick till, mins jag icke, — allt nog jag kom undan. Inte voro de väl så ifriga att få tag i mig heller. Jag gaf mig ifrån trakten; trött var jag också att gå och knoga om dagarna på ärligt sätt; jag hade just aldrig tyckt om att arbeta. Sedan sällade jag mig till några muntra gossar och förde ett tämligen vildt lif; men de buro sig dumt åt, förstås: ett och annat litet knep blef upptäckt, och för att sätta stopp på vidare spaningar beslöto vi att skingras. Det var på det hela skada; vi voro en vald samling, glada och fiffiga kurrar allesammans; vi trifdes bra ihop, aldrig tecken till gurgel oss emellan.

Nu kom en tid, då jag dref omkring på egen hand och drog mig fram än med ett än med annat. Råkade ut för ett qvinnfolk och gifte mig. Hon tyckte om mig, naturligtvis; men då jag ville begifva mig till andra trakter, så var det hon som sade stopp, hon ville inte lemna mig på några vilkor. Aldrig har jag hört maken till menniska att kunna gräla. I häftigheten slog jag till henne litet, — ja, kanske det var litet för hårdt, ty näsan knäcktes på henne. Nå ja, hon mådde lika bra för det; hon hade just aldrig haft någon näsa att skryta med. Och jag var glad att vara ifrån den affären.

Nå ja, en tid derefter träffade jag åter ihop med mina gamla kamrater. Det var rasande dåligt för oss den tiden; vi voro riktiga trashankar allesammans. Så fingo vi höra en god nyhet, som vi ej ville låta gå oss förbi.

En fet boskapshandlare från Ohio, med pungen full af blanka dollars, reste hem från en större marknad, der äfven vi befunno oss. Det är dagsens sanning, att vi ville icke göra karlen något för när, — nej, inte det bittersta grand; vi ville inte röra ett hår på hans kala hjessa; det var bara hans pengar vi ville hafva. Nå, ja, människorna ha besynnerliga begrepp här i verlden; det är nu en gång så. Kan ni tänka er, den dumme karlen ville inte gifva oss slantarna. Följden blef, att mannen blef funnen dagen derpå inkastad i ett busksnår, skjuten i benet med en revolver. Han kom sig, så det var ingen fara med den saken; men hans pengar voro borta. En tid derefter blefvo kamraterna gripna, och som rättvisan också hade andra saker otaladt med dem blefvo de hängda. Jag och en till kommo undan och

smögo oss bort en qväll. I förbifarten kommo vi att få se våra gamla vänner. Det såg ynkligt ut, der de hängde dinglande med benen till allmänt spektakel. Usch, det var ruskigt!

Sedan den tiden beslöt jag att blifva ordentlig karl, fick mitt hår så här nedsotadt och försökte förtjena min utkomst på hvad folk kallar "ärligt vis". Det var just ingen lifvad tid. Den gamla hågen satt i mig; men jag höll i ändå. Jag var frukthandlare, bärare och skoputsare; en tid gjorde jag patenterad guttaperka och kokte fransk senap. Brr, — det var ynkligt.

Nå, för att hoppa öfver en del, till slut gjorde jag en tämligen god förtjenst. Det annonserades efter en person, som ville följa med en luftballong af nyuppfunnen konstruktion. Nå ja, risken var ju endast min; jag kunde ju försöka. Ingen annan anmälde sig. Jag fick en rund summa och vågade försöket. Den gången trodde jag allt, att det skulle vara slut med denna här jordevandringen; men till min egen stora förundran, och mot allas förmodan, kom jag helt lyckligt ned på fötterna igen. — Nå, jag ser att ni är trött; jag skall nu strax sluta. Jag måste bara tala om hur jag fick min hustru."

"Är ni gift?"

"Jag har varit. Vänta, skall ni få höra. En afton — jag var då i Boston — råkade jag att spela. En inpiskad bof tog mina pengar på falska tärningar. Nå, naturligtvis duellerade vi, och jag sköt honom ett vackert skott genom hjertat, allt i laga ordning med jury och vittnen och allt sådant der. — Uff, stoppa in litet mera bränsle; här är ju mörkt som i en säck.

Se så, — hvar var jag nu? Jo, ... nå, han var gift, — karlen, menar jag. Enkan grät och skrek, och det kräket ville processa. Likasom det kunde väcka upp manstrunten hennes, — han hade dessutom aldrig gjort annat än slagit henne. De kvinnfolken äro underliga; ... det var ingen annan råd, ... jag måste gifta mig med henne. Hon blef tyst och hyggelig nog. Det var verkligen en bra qvinna, och jag ångrade mig aldrig. Hon hade rätt mycket af denna verdens goda, bland annat en farm bort i vestern. Jag bosatte mig der, blef stadig karl och tog enkan med mig; det var en präktig gård, stora åkrar och fet boskap. Nå, för att sluta en gång, — jag hade ej varit gift så särdeles länge, förr än hustrun for till väders, — hon dog, menar jag — och det var verklig skada på qvinnan. Hon hade till största delen skött gården; det gick inte bra sedan. Jag beslöt att sälja den, och fick så en ganska god, rund summa för den."

"Hur kom ni att tänka på att resa hem?"

"Jag hade allt emellanåt tänkt på det här gamla landet, och jag tyckte det skulle vara roligt att se det än en gång. Så ock — ja, jag menar, att det då också kunde passa att taga reda på min ... min flicka," sade mannen likasom litet tvekande. "Jag har tänkt, att hon kunde följa med mig tillbaka, nu sedan jag eger något och är stadig karl."

"Det kan väl aldrig vara er mening att taga barnet ifrån mig," sade gubben med låg, osäker röst; "hon är det enda i verlden för mig, hon är all min glädje."

"Ni är fattig, hon är bara en börda för er; jag

har godt om pengar numera, — hon är ju mitt barn dessutom, och hon skall följa mig.”

”Tycker ni er vara en passande far för henne? Hurudant skall hennes lif blifva, utsatt för frestelser af alla slag?”

”Reta mig inte, gubbe,” sade den andre, i det han häftigt rusade upp från sin plats. ”Sannerligen, om ni ej håller inne med ert dumma prat, kniper jag till strupen på er.”

”Tyst, — se så, — lugna er; ni kan gerna spara er häftighet. Jag säger er än en gång, tänk er för, innan ni tager Greta till er. Tänk på ert långa skuldbelastade lif, se med öppna ögon, hurudan ni verkligen är; ni skall då också se och förstå, att ni ej passar för henne. Ni kan ej hafva någon känsla för henne, och hon vet ej att ni ännu finnes till. Låt henne vara, Mårten Boson,” fortsatte gubben, i det hans röst lät nästan bedjande; ”var barmhertig och låt henne stanna här. Drag henne icke in i verdens lustar och brott. Hon är så barn ännu.”

Den tilltalades ansigte förvreds ett ögonblick af stridiga känslor, och ådrorna på hans panna blefvo tjocka och uppsvällda; derpå svängde han sig om på klacken och utstötte ett kort, hårdt skratt, i det han sade: ”Så’na dumheter ni pratar; jag vet inte hvad det kom åt mig, att jag blef förargad på er, gamle gubbfilur. Tror ni, jag fäster mig vid hvad ni pjollar om passa och inte passa. Ett barn skall väl passa för sin far, skulle jag tro, och dermed punkt. Hon skall följa med mig; ni förstår ju hur jag menar, eller hvad? Jag skall göra henne till en rik dam, hon skall få allt hvad hennes hjerta önskar. Men hör nu ett, gamlefar, *ett* som ni skall lägga på sinnet: säg

henne ingenting om mig ännu; jag skall sjelf tala vid henne, och säga hvarför jag är hitkommen."

Mannens röst var låg och nästan hotande då han talade, och hans sätt och åtbörder så häftiga, att hunden, som under de båda människors samtal sakta morrande legat under sängen, nu tyckte det vara tid att ingripa i händelsernas gång. Han rusade fram, glömsk af sin förra tillrättavisning, och högg sig med sina hvita, skarpa tänder fast i den främmandes ben.

"Se så, se så, Tom," sade gubben häftigt, i det han grep tag i hunden och stälde sig sjelf framför, i samma ögonblick som den uppretade mannens käpp höjdes för att slå till.

"Slå inte," sade den gamle, "det är barnets hund; hon håller af honom."

"Hvad angår det mig? Skall ni skaffa er ett dylikt ilsket kräk? Nästa gång han kommer mig nära, slår jag in skallen på honom, så visst som jag står här."

Hans röst var dock icke så hotande som orden, och han såg ned på hunden med ett visst vaknande intresse. "Håller hon af hunden?" fortsatte han. "Jag vill gifva henne flera, så många hon vill ha, och allt annat som kan fås för pengar. Hon skall blifva en finfin dam; hör ni det, gamlefar. Se så, jag är trött, har icke sofvit på två nätter. Väck mig, då Greta kommit hem."

Han vände sig buttert om, mumlade en ed mellan tänderna och kastade sig på sängen.

Rummet är uppfyllt med ångorna från den främmandes våta kläder. Brasan i spiseln är utbrunnen. En och annan uppflydd låga belyser med ett hastigt sken den lutande gubbgestalten, som med sitt

fårade och bekymrade ansigte stirrar in i glöden. Vid hans fötter synes hundens raggiga pels. Toms vaksamma ögon blicka alltjämt mot sängen, der de otydliga konturerna af den främmande mannen kunna urskiljas. Den sista flamman har nu slocknat, och de glödande qvistarna sprida endast ett svagt rödt skimmer öfver föremålen i stugan. Tystnaden derinne afbrytes endast af gästens hårda snarkningar.

Blåsten har tilltagit och vinden för med större häftighet det strömmande regnet mot rutorna. Icke en stjerna kan upptäckas på himmelen, der väldiga molnmassor jagas framåt i mörkret, fulla af regn och oväder.

III.

Klockan är sex andra dagens eftermiddag. Lotsens dotterdotter har återkommit från staden. Regnet har nästan upphört, endast blåsten fortfar med häftighet. Hon har ordnat i stugan med ett och annat, städat undan och satt tillrätta hvad som kommit i oordning, och detta gör hon med en vigt och ett husmoderligt allvar, som endast barn i torftiga omständigheter lägga i dagen; de äro, redan som barn, gamla i de dagliga praktiska sysslorna. Hon har nu diskat de få kopparna, och sopat samman askan och kolen i spiseln nätt och ordentligt, allt under det hon småpratar ömsom med Tom, ömsom med den gamle fiskaren. Nu har hon slutat, hon tvättar sina händer i bleckmättet borta vid dörren, och knyter ett annat förkläde framför sig.

Hon sätter sig ned bredvid den gamle, som tyst

och allvarlig arbetar med noten. Hon börjar nu först att riktigt tala om, hur hon tillbragt den korta tid hon varit borta. Hon berättar huru snällt herskapet varit mot henne, hur hon fått en hel krona och dessutom mat med sig hem, hur ledsamt det var, att de skulle resa, hur fint de hade det, och mycket, mycket mer. Och mor Anna sedan, — af henne hade hon fått både sillen och giktsalvan, och hur snällt det varit af henne, att icke taga betalt af dem *nu*. Greta hade tyckt det vara så roligt att få visa gamlefar den odelade blanka kronan; hon skulle nog längre fram betala mor Anna. Och så pratade hon, som endast barn kunna prata, och märkte ej att hennes ord knappt blefvo hörda. — Hunden hade under tiden krupit upp i hennes knä och lugnt insomnat vid hennes sakta smekningar.

Då det likväl dröjde allt för länge, och hon ej fick något svar eller tecken till att hennes ord blefvo hörda, såg hon upp i lotsens ansigte och utbrast: "Så trött du ser ut, gamlefar! Du arbetar alldeles för flitigt med den der trasiga noten. Låt den vara en stund, jag skall hjälpa till sedan. Kanske icke morfar kunnat sofva för gikten? Säg, hvad är det? — du ser ju icke på mig en gång."

"Barn," mumlade gubben tankspridd, i det han strök hennes ljusa, fina hår, "fick du salvan?"

"Se så der, skall jag nu börja berätta om igen," sade Greta, under det hon glädt skrattade; "jag talade ju nyss om det."

"Jaha, ja — det var sant det; du fick ju den, eller hur? Jag mins det nu."

"Ja visst! Herskapet voro allt oroliga för vädret. Nå ja, för dem, som ej äro vana dervid, blåser det

rätt bra. Jag tror det har blifvit värre nu på en stund. Men morfar är bestämdt icke frisk," återtog flickan, "du är dig så olik. Har det händt någonting?"

"Åh nej, inte just! Jag sof ej i natt," sade han, i det han kastade en hastig blick bortåt rummet, der den nedböjda gestalten af hans gäst nu var synlig. Han satt på sängkanten, med handen öfver ögonen. Flickan följde riktningen af hans blick, och hennes ansigte mulnade, då hon upptäckte den främmande.

"Jaså, nu vet jag," sade hon; "det är han derborta, som oroat dig på något sätt. Hvem är han, gamlefar?"

"Tyst, tala inte om honom, barn."

"Säg, hvem han är och hvad han vill här?"

"Han är främmande på orten och ville hafva herberge i detta svåra väder."

"Han måtte varit bra trött, som sofvit sedan i går och inte vaknat förr än för en stund sedan. Stackare, så han ser ut," mumlade hon saktare, "så trött — och inte ser han glad ut heller."

Mårten Bosson höll sin stora håriga hand för ansigtet och satt så stilla och orörlig som om han somnat. Men icke ett ord eller en rörelse af de båda der framme vid fönstret undgick hans uppmärksamhet.

"Hvarför är han så tyst? Jag har ej hört honom tala ett ord sedan jag kom hem," sade Greta sakta.

"Jag vet inte, kanske han somnat."

"Nej, jag såg honom nyss taga bort handen från ögonen; han bara såg på oss. Morfar, du hör ej hvad jag säger; hvad är det som gör dig så bekymrad?"

Flickans stora barnsliga ögon sågo allvarligt upp i gubbens ansigte, under det hon talade. Men han endast runkade på hufvudet, i det han sade: "Gud styr det nog till rätta igen, barn. Det börjar redan skymma. Jag måste gå ut och se om båten är säkert bunden — det tycks likna sig till storm."

Gubben, flickan och hunden gingo tillsammans ut ur stugan. Blåsten hade tilltagit betydligt; den hven ohejdadt fram öfver den kala stranden, och vågorna rullade allt högre och högre mot stugans dörr, så att dånet derute nästan förtog ljudet af gubbens röst, då han sade: "Stå qvar här, Greta, eller gå strax in i stugan igen, medan jag bara går ned och fäster båten."

Gubben gick långsamt framåt, och Greta stod qvar, hållande sig tätt utmed kojans vägg för att kunna stå upprätt trots blåstens våldsamhet. Hon njöt af vågornas dån och åsynen af den väldiga, brusande vattenmassan framför sig.

Nu var båten långt uppdragen på land och fäst vid pålen; gubben kom tillbaka, våt af de salta vågorna.

Den tarfliga qvällsmaten var framtagen. Bröd och sill, samt mjölk i en kruka stod på bordet. Den gamle bjöd sin gäst att deltaga i måltiden, men denne endast runkade afvisande på hufvudet och mumlade några otydliga ord. Med ett kort: "lemna mig i fred!" vände han derpå hufvudet åt andra sidan.

De båda andra sade intet mer. Måltiden var tyst och snart slutad. Greta ordnade för natten och tog derefter som vanligt fram den gamla bibeln ur lådan, lade den framför sig på bordet och började med klar barnslig röst läsa för de båda derinne — den ene med

lutadt hufvud och knäppta händer, den andre sittande orörlig i samma ställning och, som det föreföll, omedveten om hvad som tilldrog sig omkring honom.

Hvad försiggick väl inom denna skuldbelastade själ? *Ett* hade blifvit honom klart. Minnet af hans lilla barn — ”det der byltet”, som han lutat sig öfver den fasansfulla qvällen för länge sedan, — detta minne, som följt honom alla dessa år, *det* hade varit det bleka ljuset i hans mörka själ. Och nu då han såg henne igen, såg det barnsliga ansigtet och de klara ögonen, hur skulle *han* kunna våga att komma *henne* nära. Nej, nej, aldrig! Hon skulle aldrig få veta, att han fans till; han förstod nu, att de passade ej för hvarandra. Och denna röst, som så barnafromt och allvarligt läste lifvets ord, — hvilka talade om helighet och rättfärdighet, om den tillkommande domen, men också att *nu* var nåd och frälsning att finna: — hans hjerta skälfde, när han hörde sitt barn läsa; hans samvete slog honom. Det susade för hans öron, och hans hufvud var förvirradt, han kunde ej längre tänka, ej urskilja någonting.

Läsningen hade för länge sedan upphört; den korta aftonbönen var gjord och det var tyst i stugan. Så väl den gamle mannens som hans barnbarns lugna andetag tillkännagaf att de sofvo, trots ovädret derute, som allt emellanåt skakade stugans bräckliga väggar.

Stormen hven och dånade, och vågorna brusade och kastade sitt hvita skum på de små fönsterrutorna denna natt. Der inne vred sig en varelse fram och åter på sitt hårda läger. Hvad försiggick väl inom honom? Någonting mörkt, förfärligt väcktes till kamp der inne, och ovädrets dån och vågens brus

läto för hans öron som en klockringning öfver honom sjelf.

Kamp inom och utom! Och dock genom storm och mörker — ett barns låga, klara röst åter och åter, — så stilla och allvarligt, om dom och om nåd. Men — han mindes ej orden.

* * *

Åter kom en ny morgon. Stormen hade saktat något, men vågorna tycktes resa sig än högre och slungades dånande och fräsande upp på stranden. Den främmande mannen hade lemnat stugan och satt nu på en af de stora stenarna der ute, blickande ut öfver det stormiga hafvet framför sig. Han såg och såg, men den stirrande uttryckslösa blicken tycktes icke uppfatta någonting.

Nu öppnades stugans dörr, och gubben Thorbjörnson syntes på tröskeln. Han gick framåt några steg, och då han fick se sin gäst närmade han sig till honom.

De båda männen voro tysta. Slutligen tog den främmande några steg framåt, tvekande och likasom förlägen, samt började tala lågt och osammanhängande.

"Hm... ni hade allt rätt; jag passar inte för henne. Ni skall inte vara förtretad — ville ha henne igen, förstår ni; men det går inte... nej, det går inte. — Hm... jag vill blifva annorlunda! — Tror ni inte jag vill?" frammumlade han häftigt. "Hon behöfver inte veta något,... ni begriper ju? Hm... kan jag... jag menar, kan jag inte göra *något* för henne? Någonting, säg?" Det låg nästan något ödmjukt och bedjande i hans ton och sätt. "Brr..."

se der kommer hon! Säg ingenting — ingenting, hör ni!"

"Morfar, är Tom här ute?"

"Nej, min flicka!"

"Har morfar ej sett honom? Han är inte derinne," sade Greta ångestfullt.

"Han ligger väl under sängen."

"Nej, jag har sökt öfver allt. Han har inte varit inne i natt; vi glömde honom kvar ute i går i stormen," ropade flickan, i det hon i bitter sorg satte sig ned på tröskeln. "Hur kunde jag glömma honom? Hvar kan han vara? O, Tom, Tom!" — och stora tårar runno utför hennes kinder.

Båda letade — under sängen samt i alla hörn och skrubbar i stugan. Toms namn ropades med de mest smekande tonfall, men ingenstades stod Tom att upptäcka. Hunden var och förblef borta. Det fans icke annat att tro, än att en våg tagit honom med sig och fört honom bort i hafvet.

Gretas hufvud sjönk ned mot hennes bröst, och med barnets ohejdade sorg grät hon som om hennes hjerta velat brista.

Den främmande stod ett stycke ifrån och betraktade det gråtande barnet. Derefter såg han ut öfver hafvet och tycktes med blicken undersöka hvarje skrymsla bland stenarna utmed stranden. Han funderade en stund och gick derefter fram till gubben.

"Hör nu, fader Thorbjörnson, fins det intet ställe der ute på klipparmen, der hundkräket kunde smita sig in, der han kunde hålla sig kvar, och der vågorna ej kunna nå honom?"

"Jag tror knappt," sade gubben eftertänksamt.

"Han är nog van att gå ut på bergarmen i blåst,

men i denna storm kan han ej hafva vågat sig ut. Han var alltid rädd att gå ensam dit."

"Hm ... hm, det är dock den enda möjligheten, att han kunde vara der ute och ej vågar sig fram."

"Om så är, hvilket icke är troligt, står han ej till att rädda."

"Jag skall se efter, ifall han kan vara der," sade Mårten Bosson långsamt.

"Omöjligt i detta väder. Dessutom — har han kommit dit, så ha nog vågorna redan fört bort honom."

"Låna mig båten."

"Är ni vansinnig, Bosson? Det är omöjligt, säger jag; båten skulle inom ett ögonblick vara sönderslagen mot klippan. Ingen människa med lifvet kärt kan våga försöket."

"Bah, ... när var jag rädd?" sade mannen med sin förra sjelfkära ton. "Jag har varit ute för värre än detta. Låna mig båten, gubbe, säger jag. Jag skall försöka. Det är ju en möjlighet, att hundkräket krupit in i något hål der ute, der han förmått hålla sig kvar."

"Båten är gammal och dålig; den håller ej ett årtag i detta väder," sade gubben med bestämd ton.

"Gör detsamma då, ... min egen båt ligger ett stycke härifrån. Får jag tag i hundstackarn, så ... hm, hm ... så säg henne ingenting om mig. Brr ... jag vet inte hur det är med mig; det känns så konstigt." Han såg bort till den gråtande flickan ett ögonblick, mumlade ett hastigt och otydligt farväl och vände sig bort.

Han gick långsamt framåt. Släpande på det ena benet haltade han fram öfver de flata klipphällarna,

icke hörande de varnande ord, som Thorbjörnson ropade efter honom. Nu kom han till en högre berg-platå; han vände sig om och såg ett ögonblick dröjande tillbaka på den grå, torftiga stugan, på de båda gestalterna der framför, på de nakna klipporna och det svallande hafvet. Han lutade sig trött mot kåpen och stirrade ned framför sig.

Hvad tänkte han på? Hvad försiggick väl inom honom? Såg han väl framför sig sitt gråtande barn, och ville han våga sitt lif för att hennes tårar skulle torkas och hennes ögon och läppar åter skulle le? Eller hvad rörde sig väl inom detta skuldbelastade hjerta, hvilka himmelska gnistor bröto nu fram genom dunklet och förvirringen i denna mörka själ? Ångrade han... och längtade han kanske till något bättre... efter förlåtelse och frid? Höjdes måhända ett förtvifladt rop om hjälp, ett rop, som ingen förstod, ingen hörde och ingen besvarade... nej, ingen i hela vida världen, mer än *en allena*.

Ett stönande ljud, liknande en snyftning bröt fram från hans bröst. Derefter rätade han upp sig, vände sig om och gick med raskare steg fram utmed stranden. Vågorna slog upp med ett fräsande dån, och det hvita skummet stänkte honom i ansigtet; men han fäste ingen uppmärksamhet dervid. Han såg endast ett barns allvarliga ansigte lutadt öfver den gamla boken, och hörde endast ljudet af hennes röst och de ord hon läste. *Han mindes dem nu* — åter och åter hörde han dem i sina öron.

* * *

Ett barns sorg, — vi fästa oss så litet dervid... den går så fort öfver, och leendet skiner fram genom

tårarna. Och dock är barndomens sorg, under det den varar, lika djup och långt mera bitter än under kommande år. För det naturliga, barnsliga sinnet är smärtan något så ofattligt; den känns så fasansfull och outhärdlig. Barnet kan ej förstå *hvarför* smärtan skall finnas till, och kan ej tänka sig hvad som ligger der bakom; det kan endast lida, utan förmåga af något annat.

Greta var ett ovanligt känsligt barn, och hon kände nu en så lidelsefull, förtviflad sorg öfver förlusten af sin trogne vän och lekkamrat, att hon ej kunde taga emot den tröst, som den gamle försökte gifva. Och han kunde ej heller mycket säga; något hopp om att återfinna hunden fans ju icke.

Den långa, stormiga dagen gick, under tröstlösa tårar, och natten kom. Det var mörkt och tyst derinne. Utmattad af sorg och tårar, hade Greta somnat, emellanåt ännu krampaktigt snyftande i sömnen. Det var hennes första egentliga sorg i lifvet, och den följde henne äfven i drömmen. Gubben kunde ej sofva; han låg och tänkte på gamla tider, på sitt barn, sin enda älskade flicka, på alla de strider som varit och alla de bedröfvelser han hunnit genomgå under sin korta lefnad, — allt för denne mans skull, — denne dålige, brottslige man. O, hur mycken sorg den mannen hade åstadkommit inom den torftiga kojan, och det var dock icke nog med det som varit. Efter långa år skulle han åter visa sig, för att ånyo föra bekymmer med sig. Han skulle nog komma tillbaka, han skulle nog taga Greta med sig! Dock nej... han hade ju sjelf sagt, att han ej passade för henne. Kanske... *kanske* han verkligen menade hvad han sade. — Och kunde han verkligen vilja söka ef-

ter hunden? Var det verkligen hans allvar att han ville våga sitt lif för sitt barns käraste leksak? Nej, nej, den mannen var känd se'n gammalt. Denna egennyttiga, låga och dåliga själ kunde ej hafva någon bättre tanke eller ädel afsigt. Och den gamle mannen vred sig sömnlös fram och åter, i det en känsla af bitterhet mot den döda dottrens make allt mer fick makt med honom.

Stormen utstötte allt emellanåt ett rytande dån, som kraftigt skakade den bräckliga stugan; och gubbens tankar gingo fram och åter — mellan förr och nu, osammanhängande och afbrutet, som vindens tjut derutanför. Tänk, om Märten Bosson dock skulle ha talat sanning, om det verkligen varit hans mening att begifva sig ut på sjön i detta väder, om... Gud hjelpe honom! muhlade den gamle; måtte han komma med lifvet ifrån det. Hvar månede han vara nu, just nu? Gubben ryste och bad en bön för den arme mannens själ. Han stirrade ut genom de små blyinfattade fönsterrutorna, och lyssnade. Det tycktes hafva lugnat något; allt emellanåt slog en lång dyning upp mot stranden med ett fräsande ljud för att efterföljas af en stunds dof tystnad, och så kom åter det gamla välkända ljudet af vågorna.

Ändtligen började det dagas. Gubben smög sig tyst och varsamt upp för att ej väcka sin sofvande älskling. Ett ögonblick stod han och betraktade henne. Hon sof nu lugnt och stilla; endast en suck och en smärtsam ryckning på ögonbrynen tydde på, att hon ännu i sömnen ej helt hade sluppit sin sorg. Gubben öppnade sakta klinkan på dörren och gick ut på klipphällen. Stormen var nästan öfver; endast en och annan dof suck hördes ännu, som tycktes

komma allt längre och längre bort ifrån, och som dog bort innan den hunnit fram till stranden. Gubben såg ut i den gråbleka morgonskymningen öfver det mörka hafvet med sina långa, gråsvarta, rullande vågor, hvilkas hvita, trasiga kammar åter och åter kastade sitt hvita skum långt upp på skäret. Himlen var mörk och enformig i sin jämna färgton. Ett par fiskmåsar hade åter vågat sig fram samt flögo med klagande skri några slag utmed stranden. Allt emellanåt sänkte de sig ned på vågorna för att liksom på lek slungas fram och tillbaka, och derefter höjde de sig åter för att med ett gällt, skärande ljud, jagande hvarandra, försvinna utåt hafvet.

Gubben följde med blicken måsarnas flygt, och han såg af dessa och andra tecken, endast tydliga för hans erfarna ögon, att ovädret nu var slut och att sol och lugn åter skulle våga sig fram. Han betraktade klippan der borta. Kunde Tom verkligen hafva varit der? Och hans tankar föllo åter på hans ovälkomna gäst. Hade denne väl varit så dåraktigt oförståndig att begifva sig ut på hafvet under sådant väder, som det varit dagen förut? Att våga sitt lif för en så fullkomligt hopplös sak... ja, rakt omöjlig... att söka hunden derute på klippblocket, der brottsjöarna ännu slog öfver med väldig kraft. Märten Bosson var ej så dåraktig, han aktade nog sitt lif mer än så.

Men hvad var detta? Gubben vände på hufvudet och lyssnade. Ljudet upprepades, — ett lågt, klagande tjut. Kunde det vara hunden, eller hvad var det? Ljudet af den fräsande dyningen som slog upp mot stranden var det enda, som kunde förnimmas. —

Nu var det åter tyst. Ett sakta, klagande tjut höres. Det är Tom; men hvar är han?

Gubben skyndade framåt och stod nu nere vid stranden. Der bortifrån kom ljudet, från ett spetsigt, otillgängligt skär, som låg ett stycke från stranden. Båten låg på land, full af vatten. Gubben tvekade dock ej, han började med ifver att ösa den, men det var ett besvärligt stycke arbete och svettperlorna på hans panna visade att det var ansträngande nog vid hans ålder. Nu var det dock gjordt, och han sköt ut båten från stranden. En god stund förgick dock, innan han kunde nyttja årorna. Den ena vågen efter den andra förde båten upp på den grunda stranden, och den skrala farkosten tycktes illa bestå detta hårda behandlingssätt. Äntligen hade det lyckats att få båten ut i sjön, men då ett par årtag fört den framåt, slungade vågen den tillbaka, och det tycktes nästan omöjligt att komma framåt. Nu nalkades han dock klippan allt mer, och emellanåt hördes hundens allt svagare och mera klagande tjut.

Gubben blickade forskande uppåt klippans skrofliga branter; han kunde ej urskilja mycket i den skumma halfdagern och förde båten på andra sidan, der sjön var lugnare. Här växte mellan remnorna en snedvriden och knotig enbuske, klippans enda växtlighet, och der bredvid upptäckte den gamle mannen ett mörkt oredigt föremål, — det var den förlorade hunden.

Med årans tillhjälp kunde han klättra upp för bergets steniga och branta sida, och der fann han Tom — *hårt fastbunden vid enbusken.*

Gubben lossade knuten och befriade hunden. Med ett svagt gnällande kröp han genomvåt och

utmattad intill sin befriare. De voro nu båda i båten, och den lilla hunden låg stilla på botten, sakta jämrande sig.

Efter några ögonblicks rodd voro de båda i land. Gubben betraktade det skynke med hvilket hunden blifvit bunden, och han kände väl igen det. Det var en grann, mångbrokig näsduk med namnet Washington tryckt med stora bokstäfver i kanten. Han hade sett den i Mårten Bossons hand. Den var söndersliten i ena kanten, och ett par mörka blodfläckar syntes på den.

Hvar var väl främlingen? Männe han blifvit räddad, och redan var långt borta, — eller hade vågorna krossat hans båt mot skäret?

Gubbens fårade ansigte fick ett mer och mer allvarligt uttryck, och han kastade en lång, forskande blick utåt hafvet. Hvar hade han funnit hunden, och hur hade denne kommit på klippan?

Än en gång kastade han en lång, dröjande och frågande blick bort — långt i fjärran. Suckande vek han långsamt och omsorgsfullt ihop den trasiga, nedblodade duken och stoppade den innanför sin stickade tröja.

Han vände sig hastigt om vid ett jublande glädjeskri från kojans halföppna dörr. Der inne sutto hunden och flickan, tätt tryckta intill hvarandra. Greta talade halfsagda obegripliga ord, afbrutna af riktiga rop af glädje, som omedvetet trängde öfver hennes läppar. Tom hade fått vatten och åt på ett stycke bröd. Han såg på sin matmor med lidande ögon och framstötte allt emellanåt klagande läten, hvilka ökades i den mån han kände sig bättre och ju mer Greta beklagade och tröstade honom.

Hon torkade hans genomvåta, raggiga pels med en torr trasa och svepte omsorgsfullt in honom i sängtäcket, satte sig sedan bredvid sängen, småsjungande i sin barnsliga förtjusning och sin oförmåga att vara tyst, och betraktade med glädjestrålande ögon hans lilla svarta nospets, som stack fram ur omhöljet.

* * *

Luften är klar och mild efter ovädret och uppfylld af den skarpa lukten af tång och saltvatten. På den rena, blå himlen lyser solen klar och strålande ned öfver hafvet med dess låga, klippiga stränder, — öfver de kala skären med deras egendomliga rika färgskiftningar, skuggor och ljuseffekter, föränderliga som ljuset i en skimrande daggdroppe. Solen skiner på de mörka, glittrande vågorna, som långsamt och regelbundet svalla upp mot den steniga stranden, på några sälar som ligga uppkrupna på yttersta skäret, på krabborna som varsamt röra sig bland stenarna, och på fiskmåsarnes hvita vingspetsar, hvilka sakta höja och sänka sig öfver vattnet. Den lyser på tärnorna och hafstrutarna, då de upphäfvande sina egendomliga läten kretsas kring klipporna, och den skiner skarpt och klart ned på ett mörkt oredigt föremål, inklämdt mellan stenarna vid stranden...

Denna otydliga, mörka massa är omslingrad af hafstång och genomdränkt af saltvatten. Det är liket af en karl. Hufvudet hänger nedåt, och solen stirrar skarpt och bekymmerslöst ned i det runda, pussiga ansigtet, hvars hemska fulhet mildras af det lugna, nästan vemodsfulla uttrycket deri. Ett ärr lyser skarpt och blodrött på hans panna, och de grofva,

stora händerna hänga slappt ned öfver de hvassa stenarna.

Några krabor ha fastnat i hans hår, och alger och hafstång ha kringlindat hela hans kropp.

Solen stiger högre på himmelen. Hela skaror af kråkor och kajor hafva samlat sig på berghällarna, framstötande sina olycksbådande läten, och de närma sig nu mer och mer. Tvekande dröja de på de närmaste skären, skriken blifva allt skarpare och gällare, och nu flyga de i allt trängre och trängre kretsar kring den brottslige och dömde mannens lik.

Hevreka!

Hett af vårt lands vackraste landskap ligger ett gammalt herresäte beläget invid en af traktens många små insjöar och omgifvet af väldiga skogar, vilda och otillgängliga och tydligen ännu helt och hållet oberörda af våra tiders starkt utvecklade vinstbegär.

Det är en vacker gammal herregård. Hufvudbyggnadens svarta, brutna tak, hvita, rappade murar och höga, smala fönster gaf det ett solidt och gammaldags utseende. På husets framsida låg den stora finsandade gården med dess gräsrundel, hvars korta täta matta liknade sammet, och på hvars midt en fontän lät sina plaskande vattenstrålar nedfalla öfver en rikedom af stora vajande ormbunksblad och ljusgula välluktande liljor med långa vasslika blad, — hvilka gruppvis voro planterade mellan gamla mossiga stenar.

På ömse sidor om gårdsplanen sträckte sig tvenne alléer af gamla ståtliga lindar, hvilkas långa, nedhängande grenar bildade skuggiga hvalf dit solstrålarna icke förmådde intränga. En grupp lärkträd

voro planterade i fonden, och deras ljusa, fina grenar aftecknade sig skarpt mot den mörka bakgrunden och längre bort sträckte sig parken med slingrande gånggar, buskager och grönskande torfbänkar. På husets baksida sluttade marken ned mot sjön, och här fans terrass efter terrass, omgifna af täta gran- och ligustrumshäckar, inom hvilkas gröna ramar prydliga blomgrupper växte och frodades. Några trappsteg af sten ledde ned till sjön, hvilkens långgrunda, finsandade strand var bevuxen med al och hassel, och der de höga skogbevuxna höjderna på andra sidan kastade mörka skuggor långt ut öfver vattnets blanka yta.

Det fans ingenting romantiskt, vildt eller ödsligt hos detta ställe, och det skilde sig icke synnerligt från andra gamla gods från våra farmödrars tid. Men man erfor en angenäm känsla af att vandra på de krattade gångarna, der icke ett visset löf eller en torr kvist fans liggande, och man dröjde med välbehag vid anblicken af denna rosengård, der hvarje buske var omhägnad af en vårdande hand, och der hvarje obetydligt blomsterstånd var uppbundet med prydlig noggranhet.

Det var tyst och stilla på förmiddagen. Icke ett ljud af steg eller röster hördes och stället tycktes vara öfvergifvet, ehuru det var under sommarens vackraste tid i början af Juli. Svalorna gjorde en och annan hvinande sväng omkring gårdsplanen för att med den egendomliga snabbhet, som utmärker dem, försvinna i sina bon under takåsen. Och några sädesärlor och bofinkar hoppade omkring i det korta gräset och badade lugnt i fontänens plaskande vatten utan fruktan att blifva störda.

Så folktomt och öfvergifvet stället än föreföll,

var det dock bebodt af egaren. Excellensen grefve D. var för några dagar sedan kommen till sitt vanliga sommarhem, der hans familj hade vistats allt sedan första delen af sommaren. Grefven sjelf, strängt upptagen som han varit, dels af sina åligganden vid hofvet, dels af sina öfriga högtbetrodde tjenster, hade hitintills icke blifvit förunnad någon hvila från sina många allmänna bestyr.

Han befann sig nu i ett af rummen åt sjösidan. Fönstret stod öppet och den ljumma, friska luften blandad med doften från jasmin och kaprifolium strömmade in i det stora, dunkla rummet. Det var enkelt möbleradt med gammaldags tämligen nötta skinnstolar och väggarna täckta med böcker, vapen samt några porträtt af familjens förfäder, gubbar med pudrade lockperuker, sminkade kinder och svärtade ögonbryn. Men tidens hand hade med stränghet farit fram öfver de värdiga herrarna, ty färgen var torkad, sprucken och bitvis bortfallen och bilderna voro mörka af ålder och dam.

Det stora bordet vid fönstret med sina talrika lådor och fack var betäckt med bref, papper och några kringspridda tidningar, och gestalten, som satt lutad deröfver var flitigt sysselsatt att genomse och granska åtskilliga papper. Den starka resliga figuren tycktes vara närmare sjuttio år. Hufvudet var betäckt med gråsprängdt, kortklippt hår och de skarpt markerade dragen samt den stora något böjda näsan gaf ansigtet ett aristokratiskt utseende. Det djupa vecket mellan de tätt sittande ögonbrynen gjorde likväl blicken skarp, och uttrycket i det magra, fårade ansigtet var utmärkande genom ett drag af strängt allvar. Det behöfdes likväl endast den minsta

yttre tillfällighet för att förmildra detta uttryck, och det fans stunder, då blicken i de mörka ögonen påminde om ett barns, i hela dess djupa, milda renhet. Hans smala, hvita händer med de något långa, välformade fingrarna voro karaktäristiska och öfverraskade genom sin kvinliga vekhet samt öfverensstämde på intet sätt med ansigtets manliga kraft.

Grefve D. var en ädling med gamla anor och icke, som så ofta inträffar, detta endast till namnet. Det fans ingenting hos honom af denna vekliga slapphet och förfall i sedligt och intellektuelt hänseende, som utmärka så många ättlingar af våra stora namn. Något äkta svenskt, ärligt och trofast i hans karaktär förenad med sinnets ädelhet, gjorde honom till en verklig adelsman i detta ords bästa bemärkelse. Gåfvän af att bära ett ädelt namn, gaf honom icke endast en berättigad känsla af stolthet häröfver, utan också ett djupt medvetande af det ansvar och de förpligtelser som ålåg honom att förvalta detta hans förfäders namn så, att icke en fläck eller skugga skulle genom honom falla deröfver. Och detta tycktes äfven så väl i hans offentliga som enskilda lif varit en sträfvan, som haft framgång, då illviljan och förtälet fåfängt sökt en svag punkt i denna mans så väl enskilda som offentliga lif.

En viss medfödd blick och förmåga att begagna gynnsamma omständigheter, förenad med ett klart godt förstånd samt stor arbetsduglighet hade gifvit honom en af honom sjelf oväntad framgång i världen. Hvad som äfven i hög grad bidragit härtill var hans vinnande personlighet. Han egde något enkelt och flärdfritt samt på samma gång behagligt och tilldragande i sitt väsen, som var oemotståndligt intagande,

och hans politiska motståndare voro mot sin vilja mera mottagliga för hans klara bevisföring efter ett personligt sammanträffande med honom än de varit innan ett sådant egt rum.

Hans bana hade äfven varit sällsynt framgångsrik. Från ung officer hade han så småningom stigit från den ena framstående platsen till den andra samt utmärkt sig såsom politisk skriftställare, kraftig talare vid riksdagens debatter samt en af representationsförändringens varmaste förkämpar. Äfven som diplomat och minister vid utrikes hof hade han vunnit en mängd utmärkelser och under allt detta egde han den ovanliga förmågan att bibehålla — jemförelsevis för en man i hans ställning — enkla vanor, och ett regelbundet lefnadssätt. Hans varma patriotism och oegennyttiga sträfvanen för det goda och ädla i alla riktningar, gjorde honom förtjent af den största aktning, så väl i det offentliga som i det enskilda lifvet. Han hade nu grånat i sitt lands tjänst, alltid troget fasthållande sin öfvertygelse oberoende af hvad detta kostat honom och ehuru han ännu egde oförminskad arbetskraft, stod han nu vid slutet af sin bana och var besluten att lemna en plats, som borde lemnas till en yngre och kraftigare förmåga.

Hvad hans husliga lif beträffar, hade alltid ett godt förhållande rådt mellan honom och han hustru, och om han ej gift sig af kärlek, hade han dock aldrig glömt aktningen och vänskapen för sina barns mor, oakadt sympatien dem emellan var ringa eller ingen. Det var ett af dessa mångfaldiga giftermål, der hon gaf sin rikedom, och han ett gammalt namn. Ett godt och passande parti i verldens ögon och lyckligare än hvad man under sådana förhållanden kunde

vänta. Den kraftfulla gestalten fram vid fönstret var helt och hållet fördjupad i sina göromål. Posten hade nyss blifvit inburen och några bref, som lågo framför honom på bordet voro lästa och åter undanlagda. Han tog nu upp det ena papperet efter det andra, för att strax åter lägga det ifrån sig. Det djupa vecket mellan ögonbrynen blef ännu djupare, och han mumlade några ord helt tyst mellan sina tjocka, gråhvita mustacher. Han sökte allt ifrigare och ifrigare, hvarje bref och papperslapp på det stora bordet hade han hållit mellan sina smala, hvita fingrar, för att åter hastigt kasta det ifrån sig.

Han steg upp och gick ett par slag öfver golfvet och såg ut genom fönstret med en tankspridd min. Gick derpå fram till en gammaldags chiffonier, som stod på motsatta väggen samt öppnade klaffen och började draga ut låda efter låda samt genomsöka innehållet. Der funnos gamla bref och pappersbundtar, några nycklar, gamla obrukbara ordensband, åtskilliga skrufvar och lås samt en söndrig tobakspung. Gammalt skräp af åtskilligt slag blandadt med utspild tobak, som spred en stark doft omkring sig. Grefven fortfor att leta bland alla dessa olika effekter sammanfösta utan ordning om hvarandra. Det återstod endast ett par af lådfacken att genomse, då han drog ut nästa låda. Den var nästan tom, endast en bundt bref hopknuten med ett snöre låg der, samt derunder ett föremål inveckladt i ett papper. Han tog upp det, höll det ett ögonblick i handen och en egendomlig glans syntes i hans ögon. Långsamt vecklade han upp papperet och såg på dess innehåll. Det var en gammaldags medaljong af blankt guld i form af ett hjerta. Han öppnade den och inuti låg en mörk

slät hårlock, och han upprepade halfhögt årtal och dato, som voro graverade derunder. En stund stod han stilla med medaljongen i sin hand och betraktade den med en lång, tankfull blick. Var det väl en länge sedan förfluten ungdomstid, som åter stod framför honom? Ja, — han suckade vid minnet af den korta, lyckliga tid, då han blifvit egare af den gamla klenoden. Ett halft sekel hade gått sedan dess och likväl, — en underlig stickande smärta genombäfvade honom vid minnet af den, han älskat och förlorat för alltid.

Det var likväl blott ett ögonblick, — han var nu åter den gamle mannen med de skingrade tankarna ånyo fästade vid stundens sysselsättning. Han lade sakta det lilla guldhjertat åter tillbaka på sin plats och drog ut nästa låda. Här bland bref och gamla räkningar fattade hans hand det sökta papperet. Han såg igenom det och vände tillbaka till sin plats vid fönstret.

"Bra, att få tag på räkningen, — nu skall han få se att pengarna äro betalda, — komma och krångla i onödan! Jag undrar hvar Svenson kan vara!"

Han samlade tillsammans några bref och papper på bordet samt sköt ned dem i bordslådan. Rätade derefter upp sin något böjda gestalt och drog ett djupt andetag samt ringde häftigt.

"Säg till, att jag får tala vid Svenson."

"Ursäkta herr grefve, men Svenson är uppe vid sågen och har ännu ej kommit tillbaka."

I den gamle tjenarens ton och sätt var, oakadt den personliga olikheten dem emellan, något som påminte om hans husbonde, då han yttrade dessa ord. Det var också helt naturligt, att han under den mång-

åriga samvaron med sin herre, omedvetet fått en viss yttre likhet med honom. Han hade sedan sin ungdom tjenat hos grefven och ansågs så väl af sig sjelf som af alla andra som husets och familjens tillhörighet för all framtid.

"Såå," sade grefven. "Det är väl bäst att jag går framåt sågen till. — Gif mig den grå rooken. Hörde du när grefvinnan väntas tillbaka? Jaså, klockan sex. Vi äta middag litet senare än vanligt således. Skulle hon vara hemma innan jag återkommer, så säg, att jag gått med Svenson för att se på fällningen vid nyodlingen."

Han tog emot den grofva ekkäppen, hvilken han alltid begagnade vid sina skogspromenader och som den gamle betjenten räckte honom, samt gick med långsamma steg öfver gårdsplanen, i det han kastade en flyktig blick af välbehag på den vackra välordnade parken och den härliga natur, som omgaf honom. Statsman, som han var, hade hans tid varit upptagen af tankar och göromål vidt skilda från landtlifvets behag och sysselsättningar, och det hade varit med en känsla af längtan efter frihet och lugn som han lemnat sina embetsgöromål, för att få njuta af ett enkelt stilla lif och egna sig åt sin mest älskadé sysselsättning, landtbruk.

Han hade erhållit egendomen genom sitt giftermål, och år efter år, hade han lagt ned stora summor på förbättringar så väl på jordbruket som på sågen och alltjämt fans något nytt att förbättra och ändra, som tog hans pengar och hans intresse i anspråk. Den äldre generationen af gårdens folk hade med få undantag när varit mer än fyrtio år på egendomen, och deras barn och barnbarn hade vuxit upp för att

ersätta de gamlas plats. Förhållandet mellan husbonde och tjenare var godt. De underhafvande behandlades med denna patriarkaliska myndighet, som sällan framkallar någon opposition, då husbondens verkliga välvilja och intresse för sina underhafvande ligger i denna myndighet. Dock på senare tider hade likväl en viss sjelfrådighet från de underordnades sida börjat visa sig, som måhända kunde behöft en något starkare disciplin, — men på gamla dagar ser man icke saker fullt lika som i ungdomen, och herr grefven öfversåg med ett och annat, som han icke gjort förr. — Måhända tänkande på egna ofullkomligheter och derunder blifvande mer öfverseende med andras.

Sågen, der Svenson borde befinna sig, låg en god fjerdingväg från gården. Bäckens, som med ett stilla, sorlande ljud föll ut i sjön strax utom parken, var uppe i skogen djup och strid samt bildade der ett ganska starkt fall. Det var en vild målerisk plats uppe på höjden, och den gamla rödgrå byggningen bildade en vacker tafel, omgifven af väldiga, mörka furor och med det hvita forsande vattnet vid sina fötter.

Upplag af bräder och stockar, samt högar af sågspån omgaf byggningen och lukten af kåda och trä blandades med den friska doften af granbarret. Der stod Svenson mycket riktigt, en medelålders man af ett godt och kraftigt utseende. Några andra karlar stodo äfven utanför på backen, och man höll med ifver på med att laga ett af hjulen, som gått sönder. Bruset af vattnet förtog ljudet af stegen, och grefven stod alldeles invid dem, innan de märkte hans ankomst.

"Ah, se herr grefven," sade Svenson, som ifrig och varm tagit del i arbetet, i det han lyfte på mösan, och de öfriga arbetarne vände sig äfven om och hälsade vördnadsfullt vid anblicken af den resliga gestalten i den välkända grå rocken.

"Sågen har måst stoppa, -- bara en obetydlighet -- snart i ordning igen. Önskar grefven gå in och se på hjulet?"

"Nej, -- det är detsamma! Jag tänkte få dig med till nyodlingen."

"Jaa, -- som herr grefven befäller, -- men Johan, främste man här vid sågen har fått ledigt i dag och är borta."

"Jaså, -- du måste stanna här kan jag förstå -- eller hur?"

"Jag borde allt se till att de komma sig i ordning igen, -- men --"

"Nå ja, det är nog bäst det. -- Vi få gå i morgon i stället. Hålla de på med arbetet derborta?"

"Ja fällningen är börjad. Kan jag få tala några ord vid grefven?"

Inspektorn försvann ett ögonblick innanför dörren, sade några ord till karlarna och tog på sig rocken, som han aflagt under arbetet, samt sade i det han åter visade sig i dörren:

"Det är om ängslyckan borta vid Vreten, jag ville säga några ord. -- Och se'n, om det der arrendet."

De båda männen aflägsnade sig något inåt skogen samt stannade i skuggan af ett par granar och talade länge, rådslående om ett och annat, hörande till landtbruket.

Nu hade de ändtligen slutat, och den gamle grefven vände sig om för att gå i det han sade:

"Nå, Svenson, hur må de der hemma? Är gumman er kry?"

"Tackar för frågan herr grefve, oss gamla är det nog bra med," — var det dröjande svaret.

"Nåå, — hur är det med barnen då?"

"Åh, flickan min är det bara skröp med."

"Skall hon inte gifta sig eller hur?"

"Nej, se det blir då inget af med den saken," sade Svenson bestämdt. "Jag tänkte just fråga herr grefven, hur jag skall bete mig med henne."

"Hvad är det då?"

"Jo, hon blir allt blekare och eländigare för hvar dag som går, och doktorn kan ingenting göra för henne."

"Nå, hvad skall *jag* kunna göra vid det, min kära Svenson?"

"Jo, se om herr grefven —"

"Hvad?"

"Jag tänkte be herr grefven säga ett ord till henne vid tillfälle. Se det är så, att jag tror, hon går och tänker på den der stackarn, hon hade till fästman, — och det tar döden på henne till slut."

"Låt henne få honom, — det blir det bästa."

"Gifta sig med en karl, som inte har något vett i skallen, — nej det blir intet af."

"Hurudan karl är det? — Super han?"

"Nej, det kan jag inte säga. Men se han duger då till platt intet. Det är ingen ordning med honom. En riktig slarfver!"

"Men er dotter är en rask och förständig flicka, tror jag mig ha hört."

"Anna ja, — det kan herr grefven lita på, rarare och bättre tös fins inte på hela orten. Hon kan sköta både ett och annat, som mången karl inte skulle duga till."

"Hör nu Svenson, — vi ha så lätt att glömma hur ungdomen känner och tänker. Men vi ha också varit unga en gång, — och ni mins nog sjelf den tiden. Och er hustru, hon var ju den enda som ni ville ha. Den enda ni kunde bli lycklig med eller hur?"

"Jaa, det förstås!"

"Ni skulle kanske inte blifvit en så bra karl som ni är om ni ej haft henne till hustru?"

"Nej, det kan jag då lofva. — Jag var just inte så värst skötsam af mig," var det dröjande svaret. "Hon har min sann hjälpt mig fram med mycket, — min rara gumma, och Anna liknar henne som ett bär," fortsatte Svenson, i det det kom något fuktigt i ögonvrån.

"Låt henne då få den hon håller af."

"Det vore att kasta bort henne, en sådan kavat odugling som Carl Axel är."

"Om det är möjligt att göra karl af honom, skall hon göra det. Är det bättre att se er flicka sorgsen och sjuk gå och tvina bort inför edra ögon?"

"Hm, nej då —"

"Se så, — låt mig veta när bröllopet skall stå, — jag lofvar att tänka på henne vid bosättningen."

Grefven nickade och aflägsnade sig framåt vägen, och Svenson stod qvar och såg efter honom. Han stirrade derefter tankfullt ned i mossan vid sina

fötter och mumlade något mellan tänderna under det han långsamt vände om i motsatt riktning fram till sågen.

Det var en varm dag. Foglarna hade tystnat och knappt ett qvitter hördes i trädtopparna. En ekorre tog ett språng från den ena svängande grenen till den andra, och framstötte allt emellanåt sitt smäl-lande läte. Granarna doftade starkt i solhettan, och grefven vandrade framåt på den smala steniga skogsstigen, med försigtiga och långsamma steg sättande sin jernskodda käpp hårdt i marken till stöd mellan stenar och trädrötter. Vägen blef nu jemnare, och den gamle mannens steg blefvo äfven fastare och mera regelbundna. Han lyfte ögonen från marken och såg rätt framför sig, med ett tankfullt uttryck i blicken, under det ett drag af svärmod och missräkning syntes i hans ansigte.

"Bah, hvad är väl hela lifvet annat än en knagg-
lig stenig väg, der vi få anstränga oss för att ej vid hvarje steg falla omkull. Och ha vi så lyckligt ving-
lat oss fram mellan lifvets stenar och trädrötter utan en i andlig mening vrickad fotled eller sönderrifven klädnad, och vår bana är slutad, med hvad verlden kallar bibehållen heder. Hvad ha vi väl vunnit? Skall väl aldrig menniskan blifva nöjd och tillfreds-
ställd? Vi sträfva, vi gifva lif och kraft för att hinna det mål vi föresatt oss, — och då vi funnit det, —
ändock dessa stunder af oro och otillfredsställelse!
Vi hade väntat oss något annat, vi blefvo bedragna, och vi sucka och börja åter, med ett annat intresse, ett annat mål för vårt arbete och med samma resultat. Och lifvet går, vår bästa kraft är borta, och ju när-

mare stå vi grafven, — och hvad ha vi vunnit — hvart ha vi kommit?

Det vi lefvat för, — det vi omedvetet längtat efter, — var det icke lyckan? Var det icke idealet, vi sökte efter och som vi aldrig funno. Bah — lyckan är ett fantom, idealet fins icke. Hvarför hoppas och längta efter en skugga?

Jag eger ju allt hvad en människa kan önska för att anses lycklig, — hvad vill jag mer, — jag gamle dåre! Man säger jag haft lycka i världen! Må vara, — men jag har aldrig varit lycklig. Och denna obehagliga oro, som endast qväfves af alla dessa mångsysslande värf, men som smyger sig fram, åter och åter — en längtan till något annat än hvad som är. Menniskogunst, ära och rikedom, ah, — hvad är allt detta, — då några fotsbredd jord ligger tung och kall på vårt hjerta.”

Hans tankfulla blick följde dröjande en hackspett kraftiga pickande på granens stam der framme, och han såg med intresse fogelns bemödande.

”Han söker efter föda. Skulle han väl känna hunger om den ej skulle stillas? Den blir det, — men ej utan sökande. Hvar är målet för människans längtan? Den *skall* bli stillad. Men hur och hvar?”

Han suckade trött och vek af mot sjöstranden, der en smal väg ledde fram till boningshuset. Det allvarliga uttrycket i hans ansigte hade blifvit djupare, och vecket mellan ögonbrynen skarpare. Han såg gammal och trött ut, der han vandrade fram, med sina drömmande blickar fästade på vattenytan framför sig. Vägen slingrade sig fram utmed stranden mellan björk och al, och den gamle mannen följde den med långsamma steg. Han befann sig nu

inom parkens gränser, och man såg boningshusets svarta tak mellan trädtopparna. Vägen gick här utmed den lodräta sidan af ett stort skogbevuxet berg, der det täta löfverket af hassel och ek hade bildat en löfsal eller rättare grotta, som utgjorde en skuggig och sval tillflyktsort. Här funnos äfven några torfbänkar samt ett gammalt klumpigt stenbord, mossigt och vittradt af ålder.

Grefven satte sig på denna vackra skuggiga plats, och tog upp sin klocka. Det återstod ännu flere timmar till middagen, och han kunde i lugn njuta af stället ljufliga stillhet och behag. Solen glänste och glittrade på vattenytan framför honom, och de små plaskande vågorna slogo sakta och enformigt mot stenarna vid stranden. Allt emellanåt för sommarvinden med en lång susning genom den bugande vassen för att dö bort bland alarnas nedhängande grenar.

Han tog af sig mössan och strök med handen öfver håret samt lutade sig varm och trött mot den mossiga klippväggen bakom sig. Hans öra uppfångade med envis skärpa och noggrannhet hvarje ljud, som hördes. Några insekters svaga läte i det korta gräset, en humlas surrande och en fogels enformiga qvitter uppöfver honom under det att hans blickar öfverforo landskapet bort till motsatta stranden, med de höga skogklädda höjderna i fjärran.

De själens intryck och förnimmelser, vi mottaga under loppet af vår lefnad äro outplånligt inristade inom oss, det fins ingenting, som försvinner, hvilket vi engång hafva erfarit. Vi kunna icke glömma, säger psykologien, och erfarenheten bekräftar detta. Med hela kraften af vår vilja, kunna vi icke utplåna

minnet af hvad som skett, — hur ofta skulle vi icke önska att kunna göra det, men det står ej i vår makt. Visserligen finnes det förnimmelser och intryck, som vi tro vara förgättna för år tillbaka, men de kunna återkomma i det mest oväntade ögonblick och blifva lefvande i de minsta detaljer.

Liksom bilden, som finnes på fotografens plåt är dold för oss och ej blir synlig förrän i den rätta belysningen, så fordras det vissa betingelser för att framkalla reflexen af själens gömda intryck för att det förflutna skall framstå klart och tydligt likt den förgångna verkligheten. En fogels qvitter, doften af en blomma, ett tonfall, ett ord, ja, — den obetydligaste alldaglighet kan återkalla i vårt minne det vi för alltid trott vara glömdt och borta.

I detta ögonblick, då den gamle grefven satte sig ned i skuggan af löfverket vid stranden, återkallades för hans inre en episod för länge sedan, som han för långa år tillbaka trott vara försvunnen ur hans minne. Det var en liten bit af hans ungdom, några scener blott, som drog förbi hans själ, och han såg, kände och lefde om detsamma, han fordom handlat, tänkt och känt med hela styrkan och lifligheten af en åter genomlevvad verklighet. Hvad var det väl som *nu* framkallade detta länge sedan förflutna! Var det kanske åsynen af det gömda ungdomsminne, som han för en stund sedan af en händelse hållit i sin hand. — Eller det samtal han nyss haft, eller några outhärliga idéassociationer inom honom sjelf, — eller måhända de omedvetna förnimmelserna af luftens atomer och ljuspartiklarnas hemlighetsfulla egenskaper, — eller möjligen allt detta tillsammans. Hvem kan tyda naturens mäktiga och hemlighetsfulla in-

verkan på menniskan? — Problem dem vi fåfängt sökt lösa!

Trött och varm af promenaden stödde han af gammal vana sina korslagda händer mot kryckan af sin käpp och lutade sig framåt i det han likgiltigt lät sina blickar öfverfara landskapet framför sig. Han såg sjön och skogen, och de glittrande vågorna, och ju längre han betraktade detta, ju mera tycktes landskapet liksom i en hägring förändra sig framför honom. Det var ett vatten och en strand, men vattnet var större och stränderna voro kala och klippiga. Solen sken klart och varmt deröfver, en gammal pil, — sned och knotig — växte på motsatta stranden, sträckande de tjocka, knöliga grenarna öfver vattnet och speglande sina smala, spetsiga blad deri. En båt låg bredvid. En gammal jagtväska, nött och nedfläckad, ett metspö med dess flöte samt en filt och en blårandig fruntimmerschal låg deri. Han hade sett detta förr — landskapet och båten. — Och väskan, den var ju hans egen, — det var broderadt en hund och en hare derpå, — en gåfva af hans syster, då han ännu var gosse. En skogsdunge fans ned vid stranden och strax bredvid höjde sig ett berg, glest beväxt med buskar och björkar. Han såg någon röra sig deruppe. En ung man gick med lätta hastiga steg utför branten, raskt hoppande från sten till sten ned mot stranden. Nedkommen stannade han, tog af sin halmhatt och strök med handen genom sitt mörka hår och lutande sig mot stammen af en gammal ek såg han ned på ett föremål, som låg i hans hand. Det var en vacker ung man, med mörka ögon och ett friskt, öppet utseende.

Den gamle grefven kände väl igen honom. Det

var han sjelf vid tjugo år, och han visste äfven, hvad han höll i handen, — samma medaljong i form af ett hjerta, som han senast sett för några timmar sedan. I detta ögonblick for ett gladt, lyckligt leende öfver den unge mannens drag, han såg ned på föremålet, han höll, samt stoppade det hastigt i sin västficka.

Några minuter stod han stilla och blickade drömmande in bland löfvet framför sig. Gick derpå fram några steg och stannade åter vid ljudet af röster helt nära på andra sidan buskarna. Han böjde varsamt grenarna åt sidan och betraktade scenen framför sig.

På den grönskande släta planen vid stranden, omgifven af hasselbuskar och några småväxta ekar satt ett äldre fruntimmer på en låg fällstol med en pläd utbredd under sina fötter. Hennes hvita fingrar voro långsamt sysselsatta med något broderi och åtskilliga sybehör samt en mängd mångfärgade ullgarnsändar lågo i hennes knä samt voro spridda på marken omkring henne. Nära bredvid satt en ung flicka hållande en uppslagen bok framför sig, tjenande som stöd för ett papper, hvarpå hon sökte afteckna stranden framför sig.

Hennes bredbrättiga halmhatt var aftagen, och de långa tjocka hårflätorna hängde lösa omkring henne, och hennes mörka ögon voro uppmärksamt fästade på den gamla pilen, den mossiga stenen samt båten derbredvid. Den unga flickans rosiga ansigte var fullt af lif och behag i detta ögonblick, då hon granskande än kastade sina ögon på papperet i sitt knä, än betraktade scenen framför sig. Efter ännu några hastiga streck med pennan slog hon ihop boken, kastade den bredvid sig och sträckte vårdslöst ut sig i gräset till hela sin längd med händerna hop-

knäppta öfver hufvudet och såg drömmande upp i björkens vajande grenar i det hennes läppar sakta rörde sig.

Den unge mannen stod orörlig qvar på sin plats i det han fortfor att betrakta gruppen framför sig. De båda unga kände hvarandra väl, de hade som barn lekt tillsammans och nu som uppväxta träffat hvarandra under sommaren. Den unga flickan var hans kusin och den äldre damen hans fars syster. De båda fruntimren bebodde en villa på hans fars egendom, och som han sjelf hade vistats i hemmet hela sommaren, så var det naturligt, att de båda kusinerna varit ofta tillsammans och följden häraf var också, att han kommit till visshet om, att hon blifvit honom kärare än allt annat på jorden. Han betraktade henne, der han stod mellan buskarna och tänkte på den lyckliga tid som gått. På alla glada utfärder, — långa promenader i skogen, och seglingar på sjön, — på glädtigt skratt och barnsligt prat dem emellan — på alla de sånger, de sjungit tillsammans under de ljumma ljufva sommarqvällarna samt de böcker, han läst för henne och alla de tankar och omdömen, som följt häraf och som de utbytt mellan sig. Och hvilken ljufvig ro han kände att få vara i hennes närhet, och hvilken undrande bäfvan, om hon höll honom kär, på samma gång han inom sig visste att så var. Och hans föräldrar hade ingenting emot, att hon blef hans hustru, — och hennes mor, — ja hon kunde ej hafva något skäl att sätta sig deremot. Och Ally sjelf, — ej ett ord eller antydning hade ännu undslupit honom inför henne, — men han visste ju, hvad hon tänkte och kände, — han kände henne lika väl som sig sjelf.

Och nu skulle han resa, — men ej utan hennes ring och hennes löfte. Han skulle tala snart, — ja, redan denna qväll, om det vore möjligt. Sväfvande afbrutna tankar om allt detta genomför honom, der han stod och blickade mellan löfven. Han kände sig så lycklig att få betrakta henne i all hennes ungdomliga, omedvetna behag. Ingen qvinna i verlden liknade henne, — hon var den enda, som fans till för honom. Han tog åter fram det lilla guldhjertat, betraktade det med en undrande öm blick, strök sakta öfver det med fingret, stoppade åter ned det och suckade lätt, i det en gammal österländsk saga föll honom i minnet.

När jordens barn beröfvades paradiset's ljufliga härlighet, blef af lustgårdens välluktande örter likväl en enda ros räddad och bevarad af en engel, som låter hvarje dödlig i sitt lif förr eller senare draga ett andedrag af vällukt, — men blott ett enda — från den odödliga blomman.

Doften af denna ros hade nu äfven hunnit till honom, han hade fått del af den himmelska gåfvan, och han hade erfårit hela lyckan af detta rena djupa andetag från den evigt lefvande blomman.

I detta ögonblick spratt han till vid den äldre damens röst, som sade:

"Ally, hvar kan Bernhard vara, som ej kommer tillbaka, — det börjar redan på att blifva fuktigt, — gif mig den andra schalen."

Den unga flickan reste sig upp samt lade tyst schalen öfver modrens axlar.

"Vet du ej något sänär, hvar du tappade medaljongen?"

"Jag sade honom så godt jag kunde, — men den

är nog ej lätt att hitta bland mossan och buskarna derborta."

"Skada om du skulle förlora den, — det var ett minne af din far," sade modren, i det hon drog schalen tätare omkring sig.

"Ja, det enda jag eger, — o hvad jag önskar att min far lefde," — fortsatte den unga flickan sakta.

"Ja, — då vore mycket annorlunda. Jag förmodar vi *då* icke behöfde lefva som vi nu göra, — så inskränkt, så ytterst inskränkt."

"Åh, mamma, vi ha det ju så bra och —"

"Kära barn du förstår inte det der, — du vet inte hvilka oerhörda uppoffringar jag gör. — Du talar verkligen bra hjertlöst Ally. Du ser din arma mor, ett offer för fattigdomens försakelser, — min helsa lider deraf Ally, — men du ser ingenting. Oh, detta obeqväma tarfliga lif, — det lägger mig i grafven — i grafven." Hon lade från sig broderiet samt vaggade sakta fram och åter, i det hon förde sin fina, hvita hand öfver ansigtet.

"Men vi hafva ju så tillräckligt, mamma. Pappa var ju icke rik, vi kunna väl ej begära att då kunna lefva på annat sätt."

"O, de barnen," suckade frun. — "Jag vill nu icke tala om *mina* uppoffringar, som tära på mitt lif för hvarje dag, — men du Ally, — du skulle ut i societeten mitt barn, och nu sitter du i stället nedgräfd på landet," tillade hon med ett bittert uttryck i rösten.

"Var icke ledsen för mig, jag är så nöjd och lycklig som det är mamma," sade Ally gladt, i det hon med ett lyckligt leende såg upp i modrens vackra, missnöjda ansigte.

"Ah, du förstår ingenting, — du måste göra ett rikt parti, mitt barn, — därför borde du kommit ut i verlden. Och kom ihåg Ally, att om det är möjligt, *måste* du göra det."

"Jag gifter mig aldrig för pengar," sade den unga flickan bestämdt, "*aldrig* mamma!"

"Åh, åh, vi skola icke tala om den saken, kära barn, — jag hoppas du icke säger så om det skulle gifvas dig tillfälle dertill. Vår ställning *är* verkligen ganska inskränkt," fortsatte hon, i det hon kände efter om medaljongen hon bar om halsen hängde rätt. — "Och intet sällskap har man att tillgå här på landet. Vore icke den hygglige öfversten, som någon gång besöker oss, tror jag, att jag förgicks af ledsnad."

"Öfversten, — jag vore glad, om jag aldrig fick se honom," sade Ally, — "han har ett sätt, som jag alls icke tycker om."

"Tyst Ally, — jag *kan* verkligen icke höra dig tala på det sättet. Öfversten är en ovanligt glad och trefflig människa och så rik sedan. Jag önskar du kunde få honom till man Ally!"

"O, mamma, tala inte så, en gammal spelare och rucklare, — jag känner mig förnedrad vid bara tanken derpå, — en sådan afskyvärd karl." Hon tystnade och tårarne kommo henne i ögonen.

"Se så, lugna dig, — öfversten är mycket förmoden, det fins ingen flicka, som ej skulle taga honom med glädje. Dessutom ber jag dig att yttra dig med vördnad om honom, — vi stå i stor förbindelse till honom, — ja verkligen mycket stor."

"Tala inte vidare om honom, mamma, hela behaget af vår lilla utfärd är borta, då jag endast i tanken ser hans feta, röda ansigte och dåsiga talgögon

framför mig," sade Ally skrattande, "men — hvar kan Bernhard vara?"

Hon reste sig och såg uppåt berget samt tog upp sin hatt från marken der den vårdslöst blifvit kastad.

"Gå och sök reda på honom Ally, det dröjer ej länge förrän solen går ned, — och vi måste tänka på hemfärden," sade modren med trött röst.

Den unga flickan nickade gladt och lydde. Hon gick några steg framåt i riktning mot den gamla eken, der hennes kusin befann sig. Hon såg honom ej och skulle just gå förbi honom, då han sakta sade:

"Ally, vill du icke gå upp på berget? Belysningen är så vacker, solen går strax ned — kom!"

Hon märkte ej, eller tycktes åtminstone icke märka tonfallet i hans röst, då hon svarade:

"Ja gerna, — jag skall fråga, om icke mamma vill gå med. Vänta ett ögonblick!"

Hon gick tillbaka till modren, och han stod kvar otåligt sparkande till en torr gren vid sina fötter, — i det han mumlade några mindre vördnadsfulla utlåtanden mellan tänderna.

"Nå," ropade han, "komma ni?"

"Mamma tyckte det var allt för besvärligt och stannar der hon är. Vi få icke dröja allt för länge borta."

Den unge mannens ansigte klarnade, och han drog ett djupt andetag af belåtenhet.

"Nej visst icke, vi skola snart vara tillbaka igen, — den här vägen Ally."

Det var en kort, men besvärlig vandring. Mellan torra rishögar och mossiga stenar gick en smal stig uppför berget. Våldiga vindfällena och granarnas långa

nedhängande grenar försvårade vägen, och de voro båda tysta en stund, upptagna att bana sig fram på den oländiga marken.

Ändtligen var han då ensam med henne. Ändtligen skulle han då säga hvad som så länge bott inom honom. Skogen var sval och skuggan djup och mörk mellan granarne. Linnéans långa, fina refvor bland den fuktiga mossan doftade stark, och en och annan fogels aftonqvitter var det enda, som afbröt tystnaden. Han höll hennes hand i sin vid något utskjutande klippsprång eller böjde undan grenarne i hennes väg, — hvad hans hjerta klappade. Han skulle tala, — han måste säga henne, hur kär hon var honom. Han skulle göra allt för henne, arbeta, försaka, allt i verlden för henne. Med henne var ingenting svårt, — hans hand darrade, och han såg in i hennes ögon med en blick, som kom henne att vända sig bort, och hon stannade hastigt.

"Låt oss vända om," sade hon med en orolig och brådskande ton.

"Hvarför det?"

"Det dröjer för länge för mamma."

"Nej visst icke, vi äro strax uppe, — kom!"

"Nej," sade hon, "vägen är så svår, vi gå tillbaka igen."

"Tillbaka, — se så Ally var inte barnslig, — vi äro strax der uppe — stig endast öfver den här trästammen. — Räck mig handen."

Den unga flickan stod obeslutsam ett ögonblick, — de voro verkligen strax der uppe. Hon tog ett par raska språng förbi sin kusin utan att låtsas se hans framräckta hand, och skyndande förut, var hon inom ett par minuter uppe på berget.

Hon andades hastigt och hennes kinder glödde af den häftiga vandringen. Nu stodo de bredvid hvarandra och blickade ut öfver den vackra scenen der framför. Ally rörde sig dock oroligt fram och åter, hon tog af sig hatten och började ifrigt och nervöst plocka sönder blommorna, som hon för en stund sedan prydt den med, allt under det hon förgäfvos sökte efter ord, för att bryta tystnaden.

Hennes kusin deremot var förunderligt lugn och stilla. Hans manliga, vackra ansigte blickade med ett bestämdt och allvarligt uttryck framför sig.

"Kom och sitt, här är en bra plats på den kullfallna trästammen. En sådan strålande glans solen har i qväll och vattnet glänser som guld. Har du sett en sådan afton förr? Hvad det doftar från skogen, och hvilka floder af ljus öfver strand och vatten. Ally," fortsatte han, häftigt afbrytande sig, i det den lugna drömmande tonen i hans röst hastigt försvann. "Jag får så sällan vara ensam med dig, och — och jag skall resa härifrån nu. Jag måste tala, — tyst afbryt mig icke. — Säg älskade, att du vill bli min hustru, — säg att du vill vänta på mig trofast — trofast och tåligt tills den dag, du kan bli min. — Ally se på mig — säg att du håller af mig — säg!"

Orden störtade fram öfver hans läppar med passionerad häftighet, och han böjde sig fram för att blicka in i sin kusins ansigte.

Den unga flickan bredvid honom hade blifvit mycket stilla. Hon böjde ned sitt hufvud allt djupare och djupare vid ljudet af de korta afbrutna meningar, som nådde hennes öra. Hennes händer lågo orörliga i hennes knä, och hon föreföll så lugn som

om hon ingenting hört af sin kusins låga brådskande ord.

"Ally svara, — älskade, säg att du vill bli min, o min egen, — — egen, älskade tala —"

Ändtligen lyfte hon upp sitt hufvud, två stora, klara tårar hade fallit ned på de afbrutna blommorna i hennes knä, och hon såg upp till honom med en trofast blick i sina mörka ögon, och hennes hand lade sig sakta och fast i hans.

Solens långa, glänsande stråle sände floder af ljus omkring dem, men de sågo det icke. De sågo en verd hos hvarandra, hvars obeskrifliga ljufhet tycktes vara för stor att kunna bäras, och tid och rum försvann för dem i detta tysta, långa ögonblick af lycka och sällhet.

Kärlek, du fläkten af en engels vinge, — evig och oföränderlig för dem, som ega dig. Glömd och oförstådd, der du icke längre fins till. — En dröm blott, som minnet icke mer kan återkalla, — lika obeskriflig som rosens doft och vindens sus i vassen. Aldrig funnen af dem, som sökte dig och förnekad af dem, som aldrig känt dig. — Kanske blott en abstraktion, som vi le åt eller rent af betvifla.

Hur länge sutto de der uppe i den stilla qvällen? De visste det icke. Hvad talade de om? De mindes det icke. Och den sista, långa solstrålen belyste skogstopparna, och trasten slog ett par korta melanholiska slag i björken uppöfver dem.

Den unga flickan spratt till och reste sig häftigt, ihågkommande modren, som väntade dem nedanför berget. De gingo tysta bredvid hvarandra och deras unga lycka spred liksom en underbar klarhet öfver

deras drag. De hade funnit hvarandra, och de kände, att intet på jorden kunde skilja dem åt, — icke ens döden.

"Hvar ha ni varit så länge," sade modren missnöjd i det hon gäspade och reste sig upp. "Jag höll alldeles på att somna in. Mina stackars fötter, — och mitt hufvud sedan. Nu blir jag väl liggande i reumatism för den återstående delen af sommaren. Hvar ha ni varit?"

"Endast uppe på berget. Mamma, käraste mamma förlåt, — hur kunde jag glömma, — hvad är klockan!"

"Åh, det är väl snart en timme ni varit borta, och solen har gått ned. Hur kunde du vara så hjertlöst egoistisk och glömma mig här, — alldeles ensam som jag var. — Vi borde varit hemma nu. — I solnedgången kommer kylan som starkast," klagade modren med lidande ton.

"Knappt en timme," hviskade Ally, "det förefaller som en lång, lång tid sedan jag var här sist."

"Och du Bernhard, — att äfven du kunde vara så tanklös! Och Ally mitt eget barn, — men sådana äro menniskorna, — åh, åh jag känner redan hur reumatismen sätter sig i benen."

"O, mamma var inte ledsen. Vi skola nu skynda oss hem, — här är schalen och arbetskorgen — och båten är strax i ordning. Vi skola svepa schalen väl om på sjön, och jag skall gnida mamma med terpen-tin hela natten," sade Ally ifrig och ångerfull, i det hon böjde sitt unga, lyckliga ansigte öfver modren för att svepa schalen bättre omkring henne.

"Har du alla sakerna, — stolen och boken, — och mina garn sedan?"

"Ja alltsammans mamma, kom nu, båten är i ordning och Bernhard väntar."

Den äldre damen drog långsamt på sig sina handskar, lyfte derefter varligt upp sin klädning under det hon höll den tjocka schalen tätt omkring sig och gick långsamt nedåt stranden.

"Nå, hur gick det med medaljongen," sade modern efter en missnöjd tystnad.

"Medaljongen ja." — Ally tystnade och såg förvirrad ut, och arbetskorgen med dess mångfaldiga innehåll låg vid hennes fötter.

"Ah, så oskickligt du bär dig åt, — nu kom väl fingerborgsen bort kan jag tro, — och saxen sedan. — O, nu känner jag, hur det sätter sig i axlarna. — Se efter om den är med. Nu ha ni glömt att breda ut mattan i båten, — och jag får stå här och vänta förstås, — men jag är då van att uppoffra mig för andra. — Det är somliga kvinnors lott här i lifvet."

"Se så, drag mattan mer till venster, — så der ja, — att min klädning icke kommer åt sätet, — det kunde ju vara något obehagligt, som ej borde vara der. Högst märkvärdigt ändå, — att ni kunde vara så hjertlösa att skaffa mig igen mitt svåra lidande, — när Ally vet, att jag ej kan sitta så sent i det fuktiga gräset. — Jag känner mig alldeles styf i lederna. Men ingen tänker på mig, säger jag åter igen. Men det hjälper naturligtvis inte."

"Käraste mamma, var icke ledsen. Jag skall laga till te och varma ylledukar till natten," sade Ally, — "och i morgon är det kanske bra igen."

"I morgon, — hur kan du taga det så lättsinnigt. — Du menar väl naturligtvis. Kanske ändå ylledukarna skola lindra något," — fortsatte frun

sakta och eftertänksamt. — I morgon. — Ja, det vill jag se — kanske om en månad eller par, det möjligen skall gifva med sig. Jag känner minsann till, då det sätter sig på det här viset. — Så ja, det är bra, — tag nu pläden och lägg framför mig, — just så der ja.”

Och äntligen voro de i ordning, och båten lade ifrån land. Modren pratade om åtskilligt, afbrytande sig med en och annan klagande utgjutelse öfver den fuktiga temperaturen. Och de båda unga voro tysta, endast enstafvigt svarande modren, som liknade ett ofantligt klädbylte der hon satt inhöljd från hufvud till fot i schalar och kappor i den ljumma sommarqvällen. Båten gled med långa, jemna årtag öfver den blanka vattenytan och var snart vid motsatta stranden. Långsamt vandrade det lilla sällskapet den korta vägen genom björkhagen och fram till boningshuset, som med sin omhägnade blomsterträdgård låg inne i skogen omgifven af höga furor.

”Farväl, käre Bernhard,” sade frun, i det hon med möda stack fram sin hand mellan klädesplaggen. ”Jag hörde af din far, att du ämnar resa om några dagar. — Lycka till — du skall ju in vid Marieberg eller hur?”

”Ja, faster, men jag kommer hit innan jag reser, — jag skulle vilja tala vid faster jag — —”

”Jaså, nå du är ju alltid välkommen, det vet du min gosse. Godnatt!”

Hon gick fram mot förstutrappan, och de båda ungas händer möttes.

”Jag hittade medaljongen Ally, får jag behålla den, — säg?”

”Ja —”

”Godnatt älskade, — godnatt!”

Han drog henne till sig och kysste henne — en enda gång, — den första och den sista.

”Ally skynda dig, — det drar kallt på mig, stäng porten ordentligt.”

Några lätta steg. Dörren stängdes, och hon var försvunnen.

Han stod i den djupa skuggan af linden, hvars grenar sträckte sig öfver honom, — såg några minuter efter de försvunna och gick derefter långsamt rundt omkring byggningen, — kastade en lång blick upp mot gafvelfönstret, — der var mörkt och tyst. Han var ännu kvar dernere, — han suckade, — det kändes så öfverfullt inom honom, då han vände sig om och styrde sina steg åt skogen.

Qvällen var lugn och härlig. Åkerknarren hördes från den närliggande rågåkern, och syrsornas skarpa entoniga läte ljöd bortifrån syrenhäcken. Doften af reseda och kaprifolium från trädgården fyllde luften och i sommarnattens underbara skymning full af ljud och doft fans detta onämnbara något, som kommer vårt hjerta att längta och drömma och tänka tankar, som föra oss långt hän öfver jorden.

Han kunde icke gå den korta vägen till sitt hem utan vandrade rastlöst omkring i skogen. Hans hjerta var för fullt af lif och lycka. — Han kastade sig ned i den fuktiga mossan, lutade sitt heta hufvud i sina händer och drömde ljufva, obestämda drömmar om framtida sällhet och lycka. Och vinden for sakta genom trädtopparna och hviskade om den gamla sagan, — och dock ständigt unga. — Och månen steg blank och stor upp bakom viken och förvandlade skogens stubbar och stenar till oformliga, fantastiska

skepnader, som tycktes få lif och rörelse i hennes dallrande sken.

* * *

Följande morgon gick Bernhard med raska steg framåt den smala skogsstigen, som förde från hans hem till villan, der hans släktingar bodde. Det glada, lyckliga uttrycket i hans manliga ansigte var blandadt med ett drag af oro, som förjagades för att strax åter framkomma. Faster Beata kunde dock icke hafva något emot att gifva honom Ally. Hon var visserligen fåfång, svag och vankelmodig samt ytterligt egoistisk. Och äfven var hon böjd för ett väl öfverflödigt lefnadssätt i förhållande till sina små inkomster, men hon var vänlig och eftergifven, höll af sin dotter, och tycktes hafva sett hans flitiga besök och dagliga sammanvaro med dem, utan att på minsta sätt ogillat detta. Hon hade alltid varit vänlig och mottagit hans små uppmärksamheter som något helt naturligt. — Hon kunde ej hafva något emot honom! — Måhända ville hon hafva ett rikt parti för sin dotter. — *Han* kunde icke gifva annat än sin trofasta kärlek och ett hem i framtiden, — ja, men när? Kanske skulle det dröja flere år. Nå ja, de voro ju båda unga — hvad gjorde det, de skulle blott lära känna hvarandra mer och älska hvarandra så mycket djupare och innerligare.

Han hade nu hunnit fram genom skogen och stod vid grinden, som förde in till trädgården. Han stod stilla ett ögonblick och såg framåt trädgårdsgången. På gräsplanen på husets framsida stod en gammal lind, under hvars skuggiga grenar ett bord och några bänkar voro placerade, — de båda frun-

timrens vanliga arbetsplats. Bordet var nu täckt af grönt och blommor och der framför stod hans kusin sysselsatt att ordna blommor i den gamla vassen, som brukade stå på bordet i salen.

Hennes smärta ungdomliga gestalt var innefattad som i en ram af lindens nedhängande grenar, samt de långa rankorna af vildt vin, som täckte husets framsida och hvars flikiga blad redan här och der fått höstens rödbruna färg. Hennes fina, hvita fingrar sysslade ifrigt att ordna sensommarens granna blommor. Hon flyttade och ändrade, — satte slutligen en purpurröd dalia i midten, och der bredvid en blekgul nejlika bland några gröna fina ax och gick så baklänges ett par steg för att granska sitt verk allt under det hennes friska, unga ansigte strålade af glädje och lycka, och hon halfhögt sjöng den gamla vemodsfulla melodien:

”Om den strålande solen visste.
Om hon visste mitt hjertas håg
Allt sitt rosendesken hon miste,
Skulle sjunka i qvällens våg.”

— — — — —

Tog så ännu några friska löf för att bättre fylla vasens bakgrund. Höll upp en hvit doftande löfkoja, såg på den samt förde den smekande upp mot kind och mun, fäste den invid sig på den enkla blå bomullsklädnigen — kastade en sista blick på den färdiga blomstervassen och satte sig derefter ned på gräset bredvid Hippo, den gamla lurfviga hunden, som allvarligt betraktade henne.

”Hippo, gamla kära Hippo,” mumlade hon, — ”jag är så lycklig, så lycklig, — han älskar mig, han — o, min älskade, älskade.” — Och hon lutade hufvudet

mot sin gamla vän och smekte honom ifrigt och ömt. "Så härligt solen strålar, — och blommorna der, — så vackra de äro, — och en sådan underbar doft, — hvad ändå lifvet är härligt, — och hvarje morgon lika ljuft att vakna, — dag efter dag. En sådan sommar Hippo, — en sådan sommar, att man kan lefva och vara så full af lycka, — o min älskling, min älskling." — Och hon såg med en lång kärleksfull blick in i den gamla hundens sömniga ögon och smekte hans hufvud med en ömhet, som nödgade honom att med en något slö förvåning gifva henne en slick med sin långa, röda tunga.

Grinden smälde till i detta ögonblick och Hippo gjorde en sakta rörelse med svansen som välkomsthälsning, under det Ally hastigt reste sig upp i det ett gladt utrop undslapp henne.

"Kan jag få träffa faster Beata," sade Bernhard ifrigt i det han höll sin kusins hand qvar i sin. "Jag måste fråga henne, om hon vill gifva mig dig. — O, Ally," mumlade han, — "det kan väl ej vara något hinder?"

"Hvad skulle det vara," sade hon allvarligt, i det hon såg på honom och hennes rosiga ansigte fick en lika stark färg som den röda daliän framför henne.

"Jag vet inte," sade han leende åt sin egen oroliga ton, — "kanske någon annan vill taga dig bort från mig."

Hon skrattade ett klart klingande skratt.

"Hvem skulle det vara, — mån tro!" Hon tystnade tvärt, ihågkommande modrens ord föregående qväll, — och den friska färgen försvann från hennes kinder.

"Ja, hvem vet jag — kanske —"

"O, Bernhard, — *ingen* kan taga mig bort från dig," sade hon allvarligt. "Jag kommer aldrig att gifta mig med någon annan, — om du också skulle glömma mig, — då du kommer ut i världen."

"Tyst, — hvarför skola vi plåga hvarandra, men vill du vänta på mig? — Vi kunna icke ännu gifta oss, — kanske på många år. — Vill du vara mig trofast — säg älskade!"

"Ja," — sade hon sakta, i det hon såg upp med en djup, trofast blick. — "Jag kan vänta."

"Ingenting skall kunna skilja oss åt, — ingenting!"

"Nej. — Det kunde ju hända, — att jag skulle dö — det *kunde* ju hända Bernhard. Vill du då tro att jag är din alltid — äfven efter döden."

"Ja," sade han i det han djupt drog efter andan, — "men hvarför tala vi om detta. Hvarför talar du så allvarsamt. Vi skola lita på hvarandra. Lifvet ligger så gladt framför oss, — och det svåra, som kanske skall komma, — jag tycker det skall till hälften försvinna, då vi få dela det med hvarandra."

"Ja," sade hon gladt, — "jag har bara så svårt att tänka mig alla de der ledsamheterna, som folk säger att världen är så full af. — Jag är så lycklig, — jag kan icke annat," och hennes mörka, ljufva ögon blickade upp i hans. De hade så mycket att säga hvarandra och deras unga ansigten strålade af så mycken sällhet, som om ingenting annat funnits till på jorden.

"Nu går jag in till faster Beata," sade Bernhard, i det han reste sig upp från bänken. "Är hon inne hos sig?"

"Ja, — men hvarför just i dag?"

"Derför att jag vill veta, att hon ej har något emot mig, — att ingenting hindrar —"

"Vänta att tala vid mamma. Jag ville gerna förbereda henne, — och jag har ej hunnit att tala vid henne ännu."

"Jag skall resa — och mitt ärende kan väl ej vara så oväntadt för henne — eller hur?"

"Jag vet icke, jag tror ej, att hon väntar detta!"

"Nå, då skall hon få veta det nu."

"Kom igen en annan dag. Hon har fått ett bref, som gjorde henne allvarsam i dag på morgonen, — och så, — har hon icke sofvit godt i natt."

"Jag kan icke vänta Ally, min resa har blifvit påskyndad. Sådana småsaker kunna väl ej inverka på henne, — det angår ju bådas vår framtid."

Ally var tyst ett ögonblick. Derefter såg hon upp med ett gladt leende, i det hon sade:

"Nå så gå då, — jag vet att mamma vill oss så väl."

Han såg tillbaka på henne med en blick och ett leende, då han stod på farstubron, vände sig om än en gång i dörren och försvann.

Ally stod stilla en minut, samlade derefter tillsammans de kringströdda stjelkarna och blommorna på bordet framför sig i det hon drömmande och omedvetet upprepade skaldens ord som de föregående dag läst tillsammans:

"Mer än lefva är att älska, mer än älska är att dö som denne."

Det lyckliga leendet återvände på hennes läppar. — "Att dö," — hviskade hon, — "jag kan icke fatta det nu, — jag är så lycklig!"

Der inne i det stora eleganta arbetsrummet satt

emellertid Allys mor med ett öppet bref framför sig. Hennes vackra intetsägande ansigte hade ett svagt uttryck af förvirring och rådlöshet, och hon förde brefvet fram och åter med nervös oro, vände det ömsom rätt fram, ömsom upp och ned, samt lade det slutligen ifrån sig med en djup suck. Hon lät sina blickar med ett hjälplöst uttryck vandra omkring rummet, liksom sökande något bland alla de otaliga eleganta småsaker och prydnader hvarmed hon var omgifven. Hennes ögon stannade slutligen vid den stora trymån, som befann sig midt emot henne, och som återgaf hela hennes bild. Hon betraktade sin person, rättade den fina spetsen omkring halsen på den eleganta broderade morgonklädningen, och strök med sin vackra, hvita hand öfver håret, samt granskade med välbehag sitt väl bibehållna ansigte, hvar-est knappt ett veck eller en rynka stod att upptäcka. Denna angenäma sysselsättning upptog henne några minuter, och hon tycktes fullkomligt glömt anledningen till sin oro. Snart fördes likväl hennes blickar åter tillbaka till brefvet framför henne och sättande sig tillrätta i den stora hvilstolen samt läggande fötterna bekvämare på pallen framför sig, fattade hon åter brefvet och började ånyo genomläsa det. Då hon slutat, återkom samma hjälplösa förvirrade uttryck i hennes stora ljusa ögon, och hon suckade djupt.

I detta ögonblick knackade det sakta på dörren. Hon rätade upp sin nedsjunkna gestalt, lade hastigt ihop brefvet och ropade med svag röst: "stig in!"

"Är det du Bernhard. Det var verkligen oväntadt uppmärksamt af dig att komma och efterhöra mitt tillstånd," sade hon med matt röst. — "Du må

tro min reumatism varit svår, — här i hufvudet och venstra axeln. — Det var den der obetänksamheten i går qväll. — Det *var* verkligen roligt, att du kom, — jag satt just och längtade efter någon att tala vid, — man är så ensam. — Ja, det blef sent i går qväll — höstluften börjar redan komma, — min stackars kropp, — mina leder äro styfva som pinnar, — och hvilken smärta att röra sig, — aj, — o min axel. Tag en stol Bernhard. Åh, halfva mitt hufvud värker, att jag knappt kan tänka.”

”Hur må de der hemma? Jag har ej sett dina föräldrar på flere dagar, — din far är en förträfflig man min kära gosse, — men han försummar verkligen sin stackars syster, — man kan dock inte vänta annat. — Jag är van vid sådant, — det är så världens gång. — O, den reumatismen. — Har du hört att kastanje-dekokt skall vara bra? Jag läste om det någonstans — jag mins inte hvar, — kanske du kommer ihåg det?”

”Nej, bästa faster, — jag mins mig aldrig hafva hört det. — Det är något annat jag önskade tala om, som —”

”Ah, — hvad kan det vara? Har du fått reda på något nytt, stärkande medel kanske? — Eller har du hört att ylle icke skall vara bra för reumatiska personer. — *Mig* ha de sagt att det borde vara nyttigt. — Jag har haft det i många år. Tänk så besynnerligt att just i natt kom det för mig att det kanske är *derför* att jag begagnar ylle närmast kroppen som jag känner mig så klen. — Och nu kommer du och säger detsamma, — så märkvärdigt! Hvad omständigheterna kunna foga sig och — —”

"Jag vet ingenting om det der — det är något helt annat."

"Se så, — då är det säkert något ledsamt. Ett bekymmer kommer icke ensamt, och jag har redan haft mina i dag. — Så många obehag en stackars varelse kan få utstå! — Och ingen har jag att rådgöra med, — alla bördor måste jag draga ensam. En fattig hjälplös enka, — en arm qvinna utan råd och stöd i verlden, — ah min axel, — det känns som knifstyng, — och här — ja —"

"Det är ingenting ledsamt," afbröt Bernhard i ren förtviflan, i det han beslutsamt kastade sig in i fasterns rika ordförråd, inseende att han måste säga sitt ärende utan omsvep. "Hör mig endast en minut. Ally och jag hålla så mycket af hvarandra, och — och, jag ville begära henne till min hustru. — Jag har så länge älskat henne, och föräldrarna hafva ingenting deremot, och — och, det fordras bara att faster också är nöjd dermed."

"Åh, — åh, — så burdus du är, — och jag som är så klen, — det felades bara detta. Ah, — gif mig litet vatten, — och den der luktflaskan — der, — der på bordet, — hvad han är tafatt! — Ah —"

Faster Beata lutade sig bakåt i stolen, drog en djup suck och tillslöt ögonen. Hastigt spratt hon till och såg upp med verklig förfäran, i det hon utbrast:

"Luktat det terpentin här inne, — säg sanningen Bernhard. — Jaså bara litet, — så olyckligt, — alldeles som på ett sjukhus, och jag som väntar främmande. — Jag arma qvinna, hur skall detta sluta," och med en suck sjönk hon åter tillbaka i stolen. — "Ally och du bli ett par, — hvem kunde tänka sig

något sådant, — jo, det här var trefligt. Allting skall då komma öfver en stackars människa på en gång. Mitt stackars hufvud, — mitt hufvud.”

”Faster,” sade Bernhard, — ”jag ser att ni icke är frisk. Förlåt, att jag störde er och talade så oföberedt. Men jag skall resa, och jag önskade så mycket, att ni skulle gifva Edert samtycke. Bara ett ord, — säg, att ni vill gifva mig Ally, och jag skall gå och icke besvära er mera. Faster kan icke hafva något emot det, — säg?”

Ett svagt mummel hördes bortifrån ländstolen. Faster Beata reste sig hastigt till hälften och talade med en oväntad beslutsamhet och fasthet i tonen.

”Jo, jag har ganska mycket emot det,” sade hon. ”Du är fattig, åtminstone eger du icke tillräckligt, och Ally har ingenting.”

”Hon har lofvat vänta på mig tills den tid kommer, då jag kan skaffa henne ett hem.”

”Nej, — tänk icke mer på detta, — det går icke för sig. — Oh mitt hufvud.”

”Men faster har ju sett, att vi hållit af hvarandra, — och ni har icke förhindrat det. Tvärtom har ni uppmuntrat vår dagliga sammanvaro.”

”Nå ja, ungdomen bör väl vara tillsammans, — de få ju lof att ha litet roligt, — ett barnsligt tycke betyder ju ingenting.”

”Hur kan faster tala så,” sade Bernhard häftigt. ”Ett tycke, som varar hela lifvet.”

”Så säger alltid ungdomen.”

”Faster kunde ej undgå att märka, att vi höllo af hvarandra.”

”Jag tänkte verkligen ej på den saken, — i min ungdom var detta så vanligt. Än tyckte man litet

om den ene — än om den andre. Det är bara ett litet sällskapsnöje.”

”O faster Beata,” mumlade Bernhard.

”Ja kära barn, tag inte saken så allvarsamt, — det är mitt råd.”

”Det måste dock finnas något verkligt skäl, hvarför ni nekar mig henne.”

”Ja,” sade fastern i det hon ansträngde sig att bibehålla sin bestämda ton. ”Det fins det verkligen.”

”Men, *hvad* är det?”

Det var tyst i rummet ett ögonblick. Faster Beata suckade otåligt och lät sina blickar helt villrådigt sväfva kring i rymden.

”Det kan icke vara min ekonomiska ställning, som är orsaken,” fortsatte Bernhard, då hon fortfarande var tyst. ”Vi äro unga och vi kunna vänta. *Hvad* är det?”

”Nå, efter du äntligen vill veta det. Öfverste Seidler har anhållit om Allys hand. Hans bref ligger här framför mig — och det öfverraskade mig just icke. Han har flere gånger förberedt mig derpå, och jag har verkligen väntat det. — Men han skrifver annat, som jag alls icke förstår, — affärer har jag aldrig kunnat begripa,” tillade hon sakta för sig själf.

”Öfverste Seidler,” — sade Bernhard förvånad i det ett leende af sjelftillit öfverfor hans läppar. ”Chefen vid mitt regemente?”

”Ja.”

”Nå, *hvad* betyder det. Han är rik, det är sant, men Ally skall aldrig taga honom.”

”Hon skall göra det.”

”Hon älskar honom ej.”

"Det fins skäl Bernhard. Öfversten var min mans gamle vän, och vi stå i stor förbindelse till honom."

"Jag förstår icke," mumlade Bernhard, i det bilden af hans gamle utlevvade, fete och skallige öfverste stod framför honom. — "Förbindelse!"

"Ja, förbindelse. Men det är icke godt för dig att förstå," suckade hon. — "Skall jag då verkligen behöfva säga det. — Saken var den, att förmögenheten efter min man var högst ringa. Vi skulle icke utan stora uppoffringar kunnat lefva derpå. Och öfversten har, — har försträckt oss pengar."

"Och de kunna icke betalas."

"Nej, — de kunna icke betalas. — Jag har ju ingenting, och man *måste* lefva något sånär som man är van."

"Ally skall således betala skulden, och hennes lycka uppoffras."

"Lycka uppoffras. Det är just hennes lycka, jag tänker på."

"O faster Beata," mumlade Bernhard bittert.

"Du känner icke hjertat i ungdomen. Hon skall bli fullkomligt nöjd som öfverstinna, — tro mig. Jag vill endast hennes bästa, — och jag förstår detta bättre än du."

"Detta kan och får icke ske!"

"Blif icke så häftig, jag är verkligen ledsen att du tager det så hårdt, min käre gosse, — men det måste ske. Du glömmet henne snart."

"Aldrig! Låt det dock bero på Ally. Hon skall icke taga honom."

"Säg icke så. Jag har ännu ej talat vid henne, — men det måste ske i dag. Öfversten kommer hit i morgon."

"Jag känner icke i hvilka förbindelser faster står till honom, — men inga sådana kan gifva honom några rättigheter öfver Ally."

"Det fins ingen hjälp för detta. Han vill icke uppge sin plan på detta giftermål. Och då hon får höra mina skäl, skall hon nog taga honom. Oh, hvad mitt hufvud värker."

Faster Beatas bestämda uttryckssätt hade så småningom öfvergifvit henne, och hon återföll nu utan motståndskraft i sin vanliga sväfvande och obestämda tankegång.

"Kan jag icke få veta dessa tvingande skäl. O förlåt mig, — men kanske öfversten kunde tillfredsställas på annat sätt."

"Hvad du plågar mig. — Det är affärer — pengar, — och, — ja mitt hufvud blir alldeles virrigt af allt detta. Han har reda på alltsammans. Han är så bestämd. Jag kan icke tala om det för dig, — nej det kan jag verkligen icke. — Han säger så förskräckliga saker. O, mitt hufvud —"

Hon sjönk åter ned i stolen och tillslöt ögonen.

"Nå, om ni icke kan säga mig allt faster, — och jag begär det icke heller, — men gör icke både mig och Ally olyckliga."

"Olyckliga. Jag, som endast tänker på mitt barns välfärd. Hennes verkliga lycka, — hon får en ställning, — får komma ut i societeten, och du säger hon blir olycklig. Nej, nej — olycklig — det är jag, som är olycklig, — jag beklagansvärda qvinna," klagade hon sakta. "Men gå nu Bernhard, och säg ingenting åt Ally, förrän jag får tala vid henne. Ah, nu sätter det sig i axeln."

"Får jag icke tala vid henne?"

"Nej nej, lofva mig detta. Du kan ju komma hit i morgon qväll eller i öfvermorgon. Då har öfversten varit här. Hon har gått bort ett ärende som var alldeles nödvändigt. Du behöfver ej träffa henne, när du går härifrån."

"Hon skall vara mig trofast, liksom jag henne," sade Bernhard i det han steg upp. "Jag kan vänta att träffa henne tills i morgon afton. Farväl."

"Barn förstå då aldrig sitt eget bästa," mumlade fastern, då hennes unge slägtunge försvunnit. "Han skall om några år tacka mig, att han ej fått en fattig hustru. Och Ally, — hon skall bli rik och ansedd, — hon glömmer honom snart. — Nu skall jag tala vid henne. Jo, det blir treffligt. Åter en uppskakande scen. Jag hoppas, hon skall inse sitt eget bästa, — vårt bästa. Och om hon icke vill, — nå ja, då får jag lof att säga henne det. Så besvärligt det blir. — Bara jag kommer ihåg alltsammans. Öfversten har ju sagt det, men jag känner mig alltid så uppskakad, då han talar derom, och jag har så svårt att hålla tillsammans sådana der saker, — mitt stackars hufvud. Det är nerverna förstås. — Och allt detta är för hennes lycka — ingenting annat, — men som jag sagt, barn se ej sitt eget bästa, och jag är van att blifva misskänd. — Ja verlden är full af sorger och obehag af alla slag. — Tänk ändå om flaneln skulle vara skadlig, — jag tror på aningar, — och så Bernhard, som sade detsamma. — Nej, nej — det var inte så, — han visste ju intet derom — hvad mitt hufvud är förvirradt af allt det här. — Jag som ändå haft den så länge. Jag skall säga till Marie, att hon söker genom tidningarna, der stod bestämdt om dekokten bland 'Hvarjehanda'. O, så mycket

bekymmer man har här i världen, och alltsammans kommer på mina svaga skuldror, -- men naturligtvis tänker ingen på mig. — Och öfversten som kommer hit i morgon förmiddag! Vi måste ha färska småbröd till chokladen. Det är märkvärdigt hvad nerverna kommit i skakning, — det sticker som nålar, — och så skall Ally ha hvitt på förlofningsdagen. — Ja det skall hon ha — hvitt med ljusblått.”

* * *

Samtalet med fastern efterlemnade hos Bernhard en känsla af oro blandad med en viss öfverraskning. Icke ett enda tvifvel hade uppstått hos honom, som kunnat störa hans tillförsigt att hans anhållan om kusinens hand icke skulle upptagas gynsamt, och ännu hade han svårt att fullt uppfatta sin fasters afböjande ord i detta hänseende. Efter något besinnande kände han sig dock tämligen lugn med afseende på utgången af sitt frieri.

Några verkligt bindande skäl kunde icke finnas, som skulle kunna hindra hans förening med Ally. Han kände föga sin öfverste vid regementet, han visste honom vara en skicklig och duglig militär, men för öfrigt en rå, obildad och föga samvetsgrann person samt oaktadt sin stora förmögenhet sparsam ända till snålhet. Han påmint sig hafva hört åtskilliga drag af honom, som voro föga hedrande och som vittnade om en simpel och dålig karaktär, — men så dålig kunde han likväl ej vara, att han genom tvång eller skrämsel kunde förmå en ung flicka att mot sin vilja gifta sig med honom. Och om han också — lika godt genom hvad medel, — kunde förmå den svaga, fåfänga modren att visa fasthet i sin vilja

med afseende på detta giftermål, så skulle aldrig Ally, — hans Ally gå in derpå. Han litade på hennes förstånd och omdöme, och att hon skulle taga reda på de affärsförhållanden, som funnos med öfversten och söka hjälp och råd hos sina släktingar, — hans föräldrar.

Han kände sin kärlek så stark och sin tro på henne så säker och dock var det med ett tillkämpadt lugn, han afvaktade följden af öfverstens besök den följande dag. För att öfvervinna den nervösa oro, han ej kunde beseгра samt i någon mon undslippa sina egna pinsamma tankar framkallade af en öfverdrifven inbillning beslöt han att företaga en fotvandring i trakten tillräckligt lång för att han ej skulle vara hemma förrän följande dagens afton.

Dagen derpå var en varm solig dag. Bernhard hade återkommit från sin vandring och nyss klädt om sig samt utbytt sina dammiga kläder mot andra för att begifva sig till villan. Den plågsamma känslan af oro och ovisshet hade icke lemnat honom. Tvärtom hade den ökats till en pinsam aning om en kommande olycka, som låg likt en tyngd på hans hjerta och som förståndets alla invändningar icke kunde förjaga. Hans aftagna kläder lågo kringkastade i rummet, byrålådorna voro utdragna, och hans dammiga skodon voro vårdslöst slängda i ena hörnet och det var med en suck blandad med ett leende som han egnade en tanke åt sin egen otålighet, då han stängde dörren till sitt rum och med hastiga steg skyndade öfver hemmets sandade gårdsplan för att på stigen genom skogen begifva sig till villan. Han hade just hunnit utanför gårdsgrinden och var med några steg inuti skogen, då en mörk skugga föll

framför honom. Han ryckte till med en nervös känsla af förskräckelse och i det han blickade upp, såg han fiskar Olles grofva gestalt och godlynta fårade ansigte framför sig.

"Hvad är det?" sade han tvärt. "Jag har brådtom."

"Åh, bara en så'n här liten breflapp, herr baron, — från fröken Ally. Hon bad mig innan hon reste, att säkert lemna fram den. Hon sa', att det skulle inte vara något svar."

"Reste!"

"Ja, frun och hon reste bort i morse. — Se, det var så, att jag i natt fick den allra raraste braxen, och jag skulle just fråga om de inte ville ha'n till middagen. — Men se det blef inget af den gången, ty när jag kom upp på gården var vagnen redan för dörren och fröken Ally kom emot mig och bad mig gå med brevet. Hon såg inte glad ut, som hon brukar göra, — nej visst inte. Det var visst angeläget. Nå ja, eftersom jag ändå skulle gå hit — för herrskapet tar nog fisken, — den är fet och präktig, — så kunde jag väl ta breflappen med, och jag lofvade förstås att lemna den riktigt. Ja, ja den lilla fröken hon är nog rar hon och — —"

"Ja det är bra," afbröt Bernhard otåligt, "gå nu upp i köket med fisken."

"Ja, ja då, — adjö baron." Olle gjorde en nick med hufvudet, då han tyckte det vara öfverflödigt besvär att lyfta på mössan.

Bernhard stod ett ögonblick stilla med brevet i handen. Besynnerligt nog kände han ingen otålighet att öppna det. — Rest, — hvart hade de rest? Han vände det långsamt fram och åter och såg på den välbekanta stilen. Der stod hans namn, tydligt skrif-

vet i stor hast. Han höll den lilla pappersslappen hårdt i handen liksom rädd att förlora den, samt tog några steg inåt skogen samt satte sig ned i skuggan under granarnas nedhängande grenar. Än en gång kastade han en blick på utanskriften, bröt biljetten och läste:

”Bernhard!

Jag skall gifta mig med en annan! Min sista enda bön, — fråga icke hvarför — och sök ej att träffa mig. — Det fins saker, som icke kunna sägas. Vi lemna hemmet på en tid. Farväl — älskade — älskade — älskade!”

Han läste om de korta raderna. De sista orden läto för hans öron som en djup, förtviflad snyftning. En dof, tung smärta föll öfver honom, — och han vek långsamt ihop brevet och stoppade det mekaniskt i fickan.

Han satt mycket stilla, och hans blickar följde omedvetet en liten bofink, som hoppade helt nära honom, seende på honom med sina klara ögon. En hackspett klättrade på trädstammen derframme. Han hackade hårdt och kraftigt med sin spetsiga näbb mellan springorna i barken och det skarpa pickandet genljöd i skogen. Det var en vacker fogel med raska lifliga rörelser, hans röda mössa lyste mellan barret och hans brokiga dräkt aftecknade sig mot den mörka stammen. Nu flög han bort, utstötande några korta skarpa skri.

Bernhards likgiltiga, uttryckslösa blick flyttades till marken. En myra kröp öfver hans fot släpande på en död larv. Hon stannade, vände om, kröp tillbaka ett stycke, gjorde en omväg och arbetade sig åter mödosamt upp för samma ställe. Det aflägsna

ljudet af en råmande ko hördes i fjärran, åtföljdt af vallflickans kallande rop, som gaf eko öfver sjön. Syrsan lät höra sitt entoniga skorrande läte, blandadt med en flugas enformiga surrande. Vinden for sakta genom furorna och dog bort med en suck i grantopparna och qvällsolens sista, sneda strålar lyste mellan grenarna på några myggor, som sakta höjde och sänkte sig om hvarandra.

Några hvardagliga ljud från gården hördes, — en hunds skall, — hojtande rop på oxarna, som drefvos till vattning. — Några barns prat och skratt. Och solen hade gått ned, — ljuden hade tystnat och skymningen tilltog hastigt mellan tallarnas mörka stammar.

En kall fuktig dagg smög sig fram och lade sig öfver barret och mossan samt sänkte små vattenperlor på spindelväfven mellan några torra grenar.

Bernhard ryste i den ljumma sommarqvällen och ett ljud liknande en ångestfull snyftning undslapp honom. Han reste sig mödosamt och gick långsamt framåt boningshuset. Hans steg ljödo tunga och främmande i hans egna öron, och marken föreföll honom vacklande och osäker. Han rörde sig stelt och onaturligt och den gamla gårdshunden morrade sakta, då han närmade sig, samt strök sig derefter vänligt gnällande emot honom, då han insåg sitt misstag. Det lyste ljus i fönstren. Lampan var tänd i salen, der familjen var samlad och tjenstefolkets prat och skratt hördes från köket.

Han gick sakta upp för trappan och nådde öfre våningen utan att blifva sedd af någon.

En stund förgick, allt var mörkt och tyst i huset,

då fallet af en tung kropp hördes och Bernhard blef funnen liggande sanslös utsträckt på golfvet i sitt rum.

* * *

Den gamle mannen i skuggan utmed sjöstranden lyfte upp sitt nedböjda hufvud, suckade tungt och for med handen öfver ögonen. Det gömda och djupt begrafda minnet af hans ungdoms största lycka liksom af dess största sorg hade efter många, långa år åter blifvit lefvande för honom.

Skarpt och noggrant hade de korta scenerna framträdt för honom i sina minsta detaljer, och han hade på nytt genomlevvat ungdomens korta dröm om lycka och sällhet på jorden och åter känt den sönderslitande smärta den första sorgen för med sig.

Han suckade åter och såg frånvarande in bland det mörka, grönskande löfverket framför sig. Hans tankar följde matt och flyktigt den långa, brokiga lefnadsväg, som låg bakom honom. Hur han åter vaknat upp till lifvet efter sin långa sjukdom. Hur trött han varit att börja lefva på nytt, — hur all kraft och allt intresse försvunnit — hur omöjligt det föreföll honom att åter lefva i världen.

Ack, han kände ej menniskonaturens obeskrifliga lifskraft och elasticitet, — dess förmåga att uthärda, — att lida och rätta sig efter förhållandena, och tidens underbara kraft att läka sorgen och mildra smärtan.

Underrättelsen om hans kusin Allys död närmare ett år efter deras skilsmessa tycktes till det yttre icke särdeles inverka på honom. Han reste bort nå-

gon tid, ingen visste hvart, och återkom ännu mera tyst och likgiltig än förut. — Allt sedan hennes förlofning med öfverste Seidler hade hennes helsa så småningom försämrats, och vid tiden, då brölloppet skulle stå förordnade läkarne som en nödvändighet, att hon måtte vistas vid kusten för att finna krafter genom den milda hafsluften. Hon lefde här tyst och stilla och lemnade lifvet utan kamp, lycklig att hafva fått blifva sin kärlek trogen.

Sorgen hade verkat sitt verk, och Bernhard trädde åter fram i lifvet med den djupa känslan af sin pligt att verka med de krafter och den förmåga, han egde. Den sällhet han förlorat hade dragit fram i ljuset de skatter, som funnos inom honom och som legat der slumrande och omedvetna af honom sjelf. Det bästa, som fans inom honom trädde fram i allt sitt djupa ädla allvar och med hela sin viljas energi och kraften af sin arbetsförmåga sträfvade han ärligt för hvad han ansåg vara rätt. Under långa vexlande år af ihärdigt arbete förbleknade minnet af hans ungdoms älskade, och sorgen öfver hennes förlust blef mildrad, men den djupa, hemliga längtan efter lycka, som hans hjerta åtrådde och som han sökt i allt, hvad som kunde vinnas på jorden, — den stod ej att finna.

Åren skredo fram. Titlar, rikedom och utmärkelse tillföll honom. Barn hade vuxit upp omkring honom, — aktning och erkännande hade mött honom, och framgången på hans långa hedrande bana som statsman var vida öfver, hvad han någonsin kunnat tänka. Tiden hade lagt sin milda, fasta hand öfver hans ungdoms sorg, — den fans icke mer. Han var gammal nu och allt detta låg bakom honom. Mycken

jordisk lycka hade kommit på hans del, — och likväl, — hvarför suckade han denna tunga, djupa suck? Hade han icke allt hvad ett menniskohjerta kunde önska? — Hvad ville han mer?

Han rörde sig otåligt på bänken, der han satt och förde handen öfver ögonen. Han hade tänkt och grubblat häröfver och aldrig funnit svaret. Han trodde sig veta det nu. I detta ögonblick, då hela hans själ ännu vibrerade af det starka intryck, som det länge gömda minnet från hans ungdom framkallat, kunde han icke längre vara oviss om svaret på sitt hjertas fråga? Hur kunde han någonsin hafva tänkt att söka efter lyckan i verlden, då hans ungdoms älskade, hans ljufva brud blifvit honom beröfvad? Oh, sådan barnslig däre han varit, att sträfva efter sällhet i verlden sedan hon ej längre fans der. Var det väl underligt att detta hjertats väldiga kraf på lycka aldrig mer kunde uppfyllas? Här var då förklaringen hvarför all jordisk framgång icke kunnat tillfredsställa honom. Hvad var all verdens goda utan henne? Ja, så måste det vara. Det var detta, som felats honom och som han omedvetet längtat efter. Den djupa tomhet, som förlusten af henne, som han älskat, lemnat efter sig, kunde icke fyllas. Denna hans ungdoms förlorade lycka kunde icke ersättas och långt efter sedan sorgen häröfver var försvunnen kvarstod dock hans hjertas djupa, hemliga trängtan efter lycka, som ingenting kunde fylla. — Om han fått sin ungdomsbrud, — om hon blifvit hans hjälp och stått vid hans sida i alla lifvets vexlande skiften, — då hade väl allt varit godt? Hon hade ju en gång varit en del af hans egen själ, och då hon var borta var ju äfven en del af honom själf

försvunnen. Hade hon blifvit hans, hade kanske allt varit annorlunda. Kanske! Vecket mellan hans ögonbryn blef skarpare och hans blick mörknade af tvekan och ovisshet.

Hade han nu måhända funnit orsaken hvarför han aldrig kunnat finna lyckan. Kunde det väl vara så? Och om så vore, — hvad var då värdt att söka vidare. Skulle han nu väl funnit svaret på detta hvarför, som legat så djupt begravet inom honom. Hade han väl nu fått förklaringen på sitt hjertas otillfredsställda längtan? Måhända var det så? Kunde det vara slutet på allt sökande och frågande?

Allt hvad han vunnit, allt hvad som ansågs stort och eftersträfvansvärdt i verlden föreföll honom så ringa i detta ögonblick. Det föll till intet likt markens vissna och gulnade löf som sopas bort af höststormen. — Alltsammans var ju snart slut, — ja det var intet värdt.

Hans hufvud sjönk ned i hans händer och en tung otålig suck arbetade sig fram ur hans bröst, och hans läppar mumlade halft omedvetet dessa skaldens ord:

”Ja utan ro och utan rast
i söder och i nord
Hon kryssar ständigt med en last
af lefnadsqval ombord.”

Solstrålarna lekte på den glittrande vattenytan, aspens darrande blad hviskade och prasslade bredvid honom och en bofink sjöng sin korta enformiga visa i albuskarna utmed stranden. Den gamle mannen satt orörlig i samma ställning. Hvad tänkte han väl? Lefde han väl tillbaka i de dagar, som varit eller grubblade han öfver hvad som skulle blifva?

Kanske hade den på nytt uppväckta saknaden af det förflutna beröfvat honom den hemliga aningen och det halft omedvetna hoppet om det kommande. Hade han slutat att längta och söka? Var han nöjd med den förklaring han trott sig finna? Kanske — kanske icke —

I detta ögonblick uppfångade hans öra ljudet af hans barnbarns glädtiga röster. Likt ett stigande och fallande fogelqvitter, afbrutet af låga musikaliska skratt, förde vinden det allt närmare och närmare. Nu syntes skuggan af ett barns späda gestalt på sandgången och med ett gladt utrop af förtjusning smög sig hans älskling, den lilla Elsa, intill honom.

"Åh, sitter farfar här," sade barnet öfverraskad, i det hon såg in i den gamle mannens allvarliga ansigte.

"Icke är här något roligt? Säg. — Vi ha lekt derute hela tiden sedan läsningen slutade, och vi ha haft så roligt, — och vi få stanna ute ända till midnagen."

Den gamle grefven strök tankspriddt öfver barnets ljusa hår, — men sade ingenting.

"Inte riktigt alla få vara ute *hela* tiden," fortsatte barnet i det hennes ansigte blef allvarsammare.

"Inte jag."

"Hvarför inte du?"

"Jag måste gå in en kvart förut. Jag skall läsa upp min lexa innan vi gå in till bordet."

"Har du icke läst den i dag förut?"

"Jo, — men jag kunde den icke så bra, och nu måste jag läsa upp den för tant Fanny."

"Ja, det är rätt."

"Jag har läst igenom den många gånger, — jag

tror att jag kan den. Får jag läsa upp den farfar?"

"Åh nej," var det motvilliga svaret. "Du kan den nog ändå."

"Snälla farfar, — ingen ville höra på mig, — och då är man aldrig riktigt säker. Får jag farfar — säg?"

Grefven såg ned på Elsas blossande kinder och kände sig icke kunna motstå hennes bedjande blickar.

"Jag ser att jag får, — hör nu bara riktigt på, — det är min psalmvers, som jag icke kunde i morse. Hör riktigt noga på farfar."

Barnet gled ned från hans knä och ställde sig tätt bredvid honom, knäppte tillsammans sina händer och började.

Vers efter vers uppläste hon långsamt utan att stappla och hennes åhörare följde uppmärksamt orden från hennes läppar. Han kände den gamla psalmen allt sedan sin barndom, och dock lät den nu så underbart ny för hans öron, — han tyckte sig nu först förstå dess innehåll. Orden hade en betydelse, som han förut aldrig uppfattat.

Hon läste nu sista versen:

"Af dig är all rättfärdighet,
Af dig all frid och salighet,
Ho sätter till ditt namn sin tröst
Han varder af allt ondt förlöst."

Barnet tystnade. Hon såg allvarligt och frågande upp till honom, — och stod mycket stilla en stund. Kanske var det något i det färade ansigtet framför henne, som lät henne sakta och tvekande få fram orden:

"Kunde jag?"

"Ja, Elsa."

"Åh, jag är så glad — är det riktigt säkert?"

"Ja."

"Hvad är det farfar?" Barnets min var mycket allvarsam.

"Älskade mitt barn," mumlade den gamle i det han lyfte upp henne och lade sin kind mot flickans ljuslockiga hufvud.

Han drog djupt efter andan och en ström af tankar rusade genom hans hjärna. En aning så stark, att den gränsade till visshet om hans hjertas verkliga behof genomfor honom i detta ögonblick. Han kände — ja han visste nu, att icke ens hans ungdoms älskade skulle förmått fylla tomrummet inom honom. Han hade bedragit sig nyss, då han trott sig se förklaringen till sitt hjertas fridlöshet. Det måste vara något annat, — något vida mer, — han kände att hans hjertas kraf var högre än hvad jorden *någonsin* kunde gifva. Hvad hans själs fibrer sträckte sig efter, — hvad han åtrådde, — hvad han längtade att fatta, och hvad han dunkelt började ana, — det var något nytt och underbart, — det var rättfärdighet och frid. — Det var en gnista af gudomligt lif, hans dödströtta utarbetade hjerta behöfde.

Barnets läppar hade uttalat de ord, som skulle gifva honom hvad han sökte och dessa gamla välkända ord, förgätna och förbisedda, som han *nu* först verkligen hört, skulle då innehålla det obekanta X, hvars lösning han famlande sökt under långa, gångna år. Sökt i verldslig framgång, i hårddragna filosofiska spekulationer och i sitt eget fattiga vishetstörstande hjerta, men aldrig der det verkligen stått att finna.

Och nu, nu hade han funnit det, liggande sig så underbart nära.

Ur hans ungdoms förgångna sorg och ett långt lifs allvarliga sökande, skulle uppspira hoppet, — nej vissheten om en lycka oberoende af jorden och varande bortom lifvets gräns.

Han lyfte upp sitt nedböjda hufvud. — En underbar ljusning for öfver det trötta, fårade ansigtet och en fuktig glans syntes i blicken.

"Farfar, — nu stanna vi icke längre här inne i mörkret," sade barnet. "Låt oss gå ut i solskenet, der är så härligt. — Här äro de andra, — kom, farfar, kom!"

Och barnet tog den gamle mannens hand i sin och förde honom fram ur skuggan ut i det varma strålände solskenet. Och sommarvinden for med ett svagt melodiskt sus genom vassen in bland det skälfvande löfverket.

I alla boklådor har utkommit:

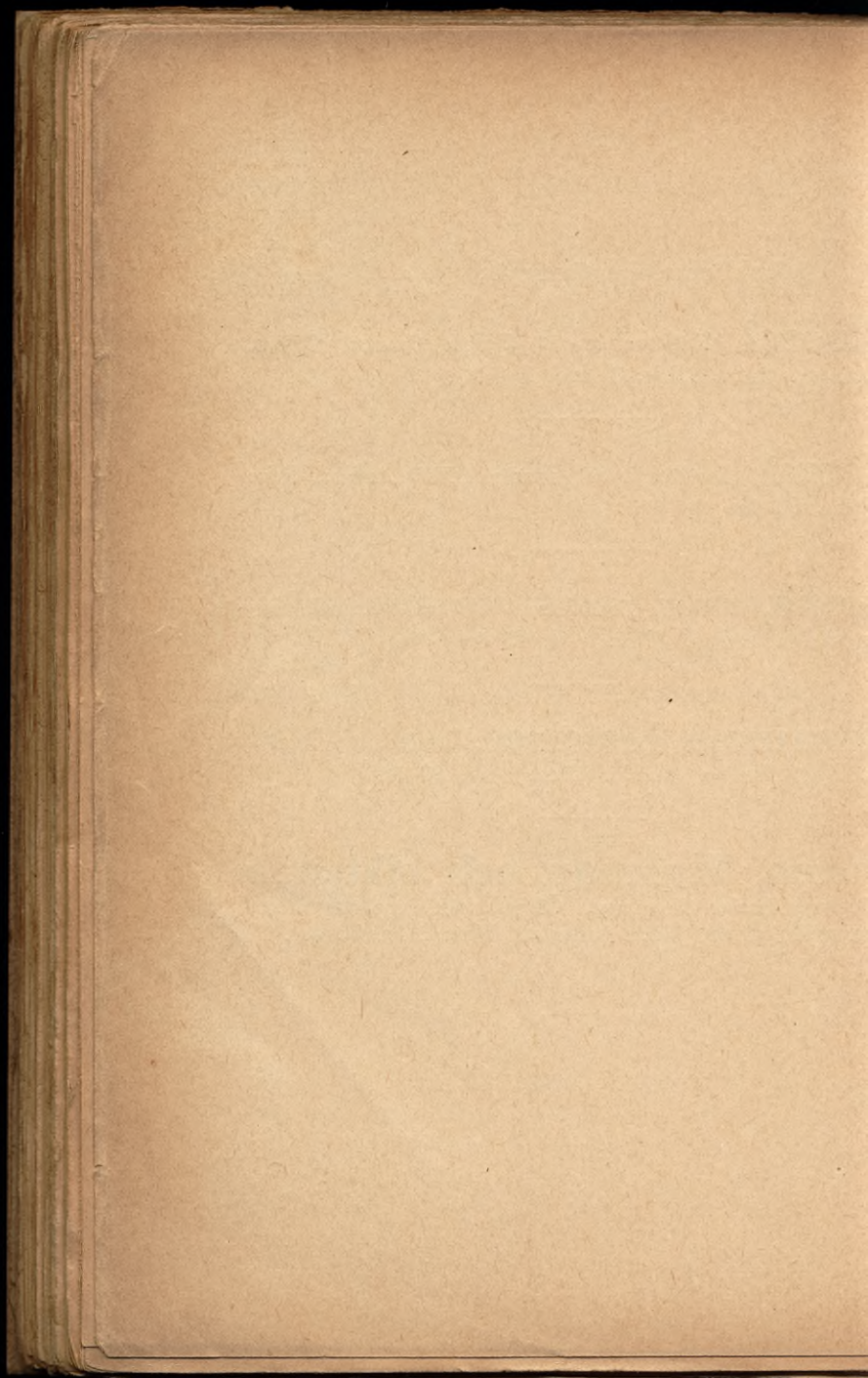
Armored. Nutidsroman af *Walter Besant*. Öfers.
från engelskan. Pris: 3 kr.

Lifsmål. Berättelser och skizzer af *Elin Ameen*. Pris:
1 kr. 50 öre.

Marthe, af *Emile Richebourg*. Af franska akademien
prisbelönt roman. Pris: 1 kr. 75 öre.

Sällsamma historier, samlade och berättade
af *Turdus Merula*. Pris: 2 kr. 50 öre.

Presten, Kvinnan och bikten, af
Pastor *Charles Chiniquy*. Öfers. från engelskan af ett
exemplar af det 135:te tusendet. Pris: 2 kr. 50 öre.

6000136967

Göteborgs universitetsbibliotek

